

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Tělesné výchovy
Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor Management sportovní
(kombinace):

**PROBLEMATIKA ŽENSKÉ REPREZENTACE
VE SPORTOVNÍM PARAŠUTISMU
THE PROBLEMATICS OF WOMEN'S
REPRESENTATION IN PARACHUTING SPORT**

Bakalářská práce: 09-FP-KTV-322

Autor:

Iva ŠORFOVÁ

Podpis:

Adresa:

U Srnčího dolu 28

466 01 JABLONEC NAD NISOU

Vedoucí práce: Mgr. Antoš Radim

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
119	2	48	31	61	7

V Liberci dne: 9.12. 2009

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Katedra tělesné výchovy
Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Iva ŠORFOVÁ**

Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Management sportovní**

Název tématu: **Problematika ženské reprezentace ve sportovním
Parašutismu**

Zásady pro vypracování:

Na základě analýzy činnosti ženské reprezentace ve sportovním parašutismu vypracovat návrh na zlepšení současného stavu.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

ŘEPKA, M. a kol. Sportovní parašutismus. 1.vyd. Praha : Naše vojsko, 1980. SOUKUP, J. Zájmové branné činnosti – letectví a parašutismus. 1.vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 1986. JURČA, M. Otrokem parašutismu. 1.vyd. Cheb : Nakladatelství letecké literatury, 2001. ISBN-80-85280-71-X. ČÁSLAVOVÁ, E. Management sportu. 1.vyd. Praha : East West Publishing Company a East Publishing Praha, 2000. ISBN 80-7219-010-5. KUBIAS, S. Úvod do managementu – 2007. 1.vyd. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-237-1. SAMUELSON, P.A. Ekonomie. 1.vyd. Praha : Svoboda, 1992. ISBN 80-205-0192-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Radim Antoš
Katedra tělesné výchovy

Datum zadání bakalářské práce:

20. května 2008

Termín odevzdání bakalářské práce:

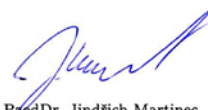
25. května 2009

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

PaedDr. Jindřich Martinec

vedoucí katedry

dne

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 9. 12. 2009

Iva Šorfová

.....

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce Mgr. Radimu Antošovi za podnětnou odbornou a metodickou pomoc při zpracování práce. Poděkování patří rovněž mým rodičům za poskytnutou materiální i duševní podporu během studia. V neposlední řadě bych ráda poděkovala ústřednímu trenérovi parašutismu Ivanu Hoššovi a všem ostatním, kteří mi poskytli cenné informace.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá činností a problematikou českého reprezentačního družstva žen ve sportovním parašutismu, disciplíně přesnost přistání.

Cílem práce je vypracovat na základě analýzy činnosti ženské reprezentace ve sportovním parašutismu návrh na zlepšení jejího současného stavu.

První část práce obsahuje teoretické informace týkající se obecné charakteristiky sportovního parašutismu, jeho historie, disciplín, správy a teorie řízení soutěží.

Druhá část se konkrétně zaměřuje na návrhy vedoucí ke zlepšení celkových podmínek s ohledem na aktuální situaci ženského reprezentačního týmu.

Výsledky této práce mohou být návodem vedoucím ke zvýšení povědomí a zlepšení podmínek přípravy reprezentačního družstva žen v klasickém sportovním parašutismu.

Klíčová slova: sportovní parašutismus, parašutistické disciplíny, disciplína přesnost přistání, historie parašutismu, české reprezentační družstvo žen ve sportovním parašutismu, sportovní příprava, finanční náročnost, návrhy zlepšení aktuální situace.

ANNOTATION

In my bachelor's thesis I focus on activities and issues of Czech women representative team in parachuting, with a particular attention to the *accuracy landing* discipline.

Based upon my previous analysis of the activity of women sports parachuting representative team, my main objective is, in this thesis, to draw up a project of improvement suggestions of its current situation.

The first part consists of complex information regarding sports parachuting, such as its description, history, disciplines, including administration and competition management.

In the second part I have drawn up suggestions for an overall improvement of the women representative team training conditions in relation with its present day situation.

I believe the outcomes of my thesis will help to enhance awareness and also to improve conditions for sports preparation of Czech women representative team in the classical parachuting.

Key words: Parachuting sport, parachuting disciplines, accuracy landing discipline, history of parachuting, Czech women representative team in parachuting, sports preparation, capital intensity, suggestion for improvement actual situation.

DIE ANNOTATION

Die Bachelorarbeit behandelt die Tätigkeit und die Problematik des tschechischen Repräsentationsfrauenteam im Sportfallschirmspringen, und zwar in der Sportart von Landungsgenauigkeit.

Ziel dieser Arbeit besteht darin, aufgrund der Analyse der Tätigkeit des Repräsentationsfrauenteam im Sportfallschirmspringen einen Vorschlag zur Verbesserung ihres jetzigen Standes auszuarbeiten.

Der erste Teil der Arbeit enthielt theoretische Informationen bezüglich allgemeiner Charakteristik vom Sportfallschirmspringen, und zwar einschließlich derer Geschichte, Sportarten, Verwaltung und der Theorie vom Sportwettbewerb-Management.

Der zweite Teil der Arbeit ist nämlich auf Vorschläge gerichtet, die zur Verbesserung von Gesamtbedingungen bezüglich aktueller Lage des Repräsentationsfrauenteam führen können.

Ergebnisse dieser Arbeit können als Anweisungen für Unterbewusstseinserhöhung und Verbesserung der Bedingungen für Vorbereitung des Repräsentationsfrauenteam im Sportfallschirmspringen dienen.

Schlüsselwörter: Sportfallschirmspringen, Sportarten, Sportart von Landungsgenauigkeit, Tschechische Repräsentationsfrauenteam im Sportfallschirmspringen, sportliche Präparation, finanzielle Intensität, Anweisungen für Verbesserung der aktuelle Situation.

OBSAH

Seznam zkratk.....	11
ÚVOD.....	12
1 CÍLE PRÁCE.....	16
1.1 Hlavní cíl práce.....	16
1.2 Dílčí cíle práce.....	16
2 SPORTOVNÍ PARAŠUTISMUS.....	17
2.1 Charakteristika sportovního parašutismu.....	17
2.2 Disciplíny sportovního parašutismu.....	19
2.2.1 Klasické parašutistické disciplíny.....	20
2.2.2 Skupinová akrobacie.....	26
2.2.3 Disciplína CRW.....	28
2.2.4 Paraski.....	29
2.2.5 Artistické (umělecké) disciplíny.....	30
2.2.6 Ostatní parašutistické disciplíny.....	32
2.3 Správa parašutismu.....	33
2.4 Řízení soutěží v České republice.....	35
3 HISTORIE PARAŠUTISMU.....	38
3.1 Vývoj padáku.....	38
3.2 Vývoj parašutismu u nás se zaměřením na ženskou reprezentaci.....	51
3.2.1 Období „prehistorie“ parašutismu.....	51
3.2.2 Období „vzkříšení“ parašutismu.....	54
3.2.3 „Úrodná léta“ parašutismu.....	55
3.2.4 Období „po sklizni“.....	58
3.3 Sportovní příprava ženských reprezentačních družstev v minulosti.....	59
3.3.1 Sportovní příprava reprezentačních družstev žen ve SVS Lučenec.....	59
3.3.2 Sportovní příprava reprezentačních družstev žen ve SVS Příbram.....	61
4 SOUČASNOST ŽENSKÉHO REPREZENTAČNÍHO DRUŽSTVA.....	64
4.1 Osobnost trenéra.....	65
4.2 Systém sportovní přípravy ženské reprezentace v parašutismu.....	67
4.3 Zázemí reprezentačního družstva.....	72
4.4 Vybavení ženského reprezentačního družstva.....	74

4.4.1 Padákové komplety.....	74
4.4.2 Kombinézy	77
4.4.3 Speciální obuv	79
4.4.4 Ostatní vybavení.....	80
4.4.5 Reprezenční ústroj	83
4.5 Finanční podmínky.....	85
4.5.1 Systém finanční podpory sportovní reprezentace v České republice.....	85
4.5.2 Příjmy reprezenčního družstva žen.....	86
4.5.3 Výdaje reprezenčního družstva žen.....	88
4.5.4 Porovnání podmínek ženské a mužské reprezentace.....	97
4.6 SWOT analýza podmínek ženského reprezenčního týmu.....	98
5 NÁVRHY ZLEPŠENÍ SOUČASNÉ SITUACE ŽENSKÉ REPREZENTACE	101
5.1 Osobnost trenéra	101
5.2 Návrhy zlepšení sportovní přípravy	104
5.3 Zázemí a vybavení reprezenčního týmu.....	107
5.4 Návrhy zlepšení finančních podmínek.....	108
6 ZÁVĚR	112
7 SEZNAM LITERATURY	115
8 SEZNAM PŘÍLOH	
9 PŘÍLOHY	

Seznam zkratek

AeČR	Aeroklub České republiky
AMZ	Automatické měřicí zařízení
AN – 2	Antonov 2 (označení pro ruský výsadkový letoun)
ASD	Armádní sportovní družstvo
ASO	Armádní sportovní oddíl
CRW	Canopy relative work – formace vrchlíků
CYPRES	Cybernetic Parachute Release Systém – kybernetický padákový spouštěcí systém
ČR	Česká republika
ČSLA	Československá lidová armáda
ČSTV	Český svaz tělesné výchovy
EP	Evropský pohár
ESL	European skydiving league – Evropská parašutistická liga
FAI	Fédération Aéronautique Internationale – Mezinárodní letecká federace
FTVS	Fakulta tělesné výchovy a sportu
MPAAD	MarS Parachute Automatic Activation Device – MarS parašutistické automatické aktivační zařízení
MS	Mistrovství světa
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NASA	National Aeronautics and Space Administration – Národní úřad pro letectví a kosmonautiku
OVSÚV	Oddělení vrcholového sportu ústředního výboru
PF	Para foil – označení padáku americké výroby
RW	Relative work – skupinová akrobacie za volného pádu
SP	Světový pohár
SVAZARM	Svaz pro spolupráci s armádou
SVS	Středisko vrcholového sportu
SWOT	Zkratka anglických slov silné stránky, slabé stránky, příležitosti, hrozby
V – PARA – 1	Směrnice pro provádění seskoků padákem v aeroklubech

Úvod

Motto: „ Jen parašutisté vědí, proč ptáci zpívají“.

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku reprezentačního družstva žen v klasickém sportovním parašutismu, disciplíně přesnost přistání.

Před samotným zadáním bakalářské práce jsem přemýšlela o výběru vhodného tématu. Můj studijní obor, management sportu, mi umožnil zvolit téma spojené se sportovním odvětvím, kterému se aktivně věnuji a je mi tudíž blízké. Vybrala jsem si téma, týkající se sportovního parašutismu.

Odmalička jsem se pohybovala na letišti mezi parašutisty a piloty. Na letišti mě a mého bratra přivedli rodiče, kteří se sportovnímu parašutismu věnovali. V sedmnácti letech jsem po vzoru rodinné tradice, začala skákat. První seskok jsem absolvovala na letišti v Liberci.

Mým záměrem z počátku bylo tento sport vyzkoušet, ale po prvních seskocích mi bylo jasné, že právě parašutismu se chci v budoucnu věnovat. Parašutismus se stal sportem, který je v mém životě na prvním místě.

V roce 2003 jsem byla vybrána do širšího výběru reprezentačního družstva žen v klasickém parašutismu – disciplíně přesnost přistání. V roce 2005 jsem reprezentovala Českou republiku v juniorské kategorii, na Mistrovství Evropy v klasických parašutistických disciplínách v Prostějově. V roce 2008 jsem byla poprvé nominována na Mistrovství světa v klasických parašutistických disciplínách. Parašutismu se v současné době věnuji na vrcholové úrovni.

Hlavním důvodem výběru tématu, byl fakt, že se žádná, dosud vydaná literatura o parašutismu, nezabývala otázkou reprezentačních družstev žen v klasickém parašutismu. Do této doby vydané literární zdroje popisují parašutismus obecně, jsou zastaralé a potřebovaly by nutně „omladit“.

Kompletace informací o historii parašutismu u nás a o historickém vývoji ženských reprezentačních družstevch v parašutismu byla náročná. Ve své podstatě neexistuje o této problematice žádné ucelené pojednání. Všechna dostupná fakta vyzdvihují převážně historický pohled na mužskou část parašutistické reprezentace. Tématem ženského reprezentačního družstva v klasickém sportovním parašutismu, pokud je mi známo, se do současné doby žádná bakalářská či diplomová práce nezabývala.

Sportovní parašutismus je v očích veřejnosti ještě stále zahalen rouškou tajemství. Pomocí bakalářské práce bych chtěla veřejnost seznámit s parašutistickým sportem, zmapovat historii a současnou situaci reprezentačního družstva žen v klasickém sportovním parašutismu.

Smyslem práce je provedení analýzy fungování ženského reprezentačního družstva klasického sportovního parašutismu. Zjištění možných řešení pro zlepšení situace tak, aby historicky dlouhá existence reprezentačního družstva žen, zůstala zachována i nadále.

Do bakalářské práce jsem čerpala poznatky, informace a inspiraci též z jiných bakalářských prací, které mapují parašutismus z jiných pohledů.

Bakalářská práce Lukáše Pastrňáka s názvem Příprava začátečníka na skok padákem (Masarykova univerzita v Brně, Brno 2008) pojednává o základním parašutistickém výcviku. Tento výcvik je jednou z možností, jak se k parašutismu dostat. Pro mou práci byla inspirativní pouze historie parašutismu. Historie mi připadala strohá, neúplná a místy nepřesná. Použila jsem pouze některé pasáže z této kapitoly.

Další práce, z které jsem čerpala některé poznatky, byla bakalářská práce Miloše Sklenky. Práce se zabývá také parašutistickým tématem, její název je: Analýza systému soutěží pořádaných Aeroklubem Falcon air Prostějov a její aplikace do organizace mistrovství Evropy a Světového poháru v parašutismu 2009 (Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2009).

Dle mého názoru má práce dobře zpracovanou praktickou část, týkající se organizace soutěží. Autor práce je sám jedním z organizátorů této akce, která se konala v letošním roce na přelomu srpna a září. Pro mou práci je tento oddíl bohužel nepoužitelný. Uchýlila

jsem se tedy k úvodní teoretické části. Z práce jsem čerpala poznatky z historie parašutismu, informace o parašutistických disciplínách a struktuře parašutistických soutěží.

Historie parašutismu a popis jednotlivých disciplín se stylem zpracování podobá práci Lukáše Pastrňáka. Svým obsahem se mi zdála kapitola o historii parašutismu, stejně jako u předchozí práce, nedostatečná, postrádající důležitá fakta. Kapitola o parašutistických disciplínách obsahovala hezké ilustrační fotografie. Dle mého názoru však mohl autor práce tuto kapitolu trochu více rozvést.

Musím konstatovat, že bakalářské práce Lukáše Pastrňáka a Miloše Sklenky byly v porovnání s třetí prací, jejíž některé poznatky jsem použila, na mnohem vyšší úrovni.

Třetí bakalářská práce, kterou jsem prostudovala, je práce Martina Janka s názvem Životní styl při sportovním parašutismu (Masarykova univerzita v Brně, Brno 2009). Teoretická část práce je psána velice skromně. Nemyslím si, že úvodní část práce, dostatečně vystihuje základní charakteristiku sportovního parašutismu. Naopak se mi líbila praktická část, která pojednává o psychologické, fyzické přípravě, osobnosti parašutisty a správné životosprávě.

Při sestavování práce se mi dostaly do rukou též bakalářské práce, které nemají se sportovním parašutismem nic společného.

Jednou z nich je práce Heleny Sotonové s názvem Průběh srdeční frekvence v paraglidingu v závislosti na síle větru a reliéfu krajiny (Masarykova univerzita v Brně, Brno 2006). Tato práce mě zaujala nejvíce.

Myslím, že je velice dobře zpracována. Inspirovalo mě obsahové členění práce, struktura kapitol o vybavení na paraglidingový sport. Parašutismus a paragliding jsou odlišné sporty, ale v mnohém se podobají. Použila jsem do své práce některé poznatky týkající se převážně obsahové struktury.

Inspirovaly mě také čtyři bakalářské práce, týkající se jiných oborů. Všechny práce jsou z Technické univerzity v Liberci. Práce Sittové Kateřiny s názvem Ekonomika vybrané tělovýchovné jednoty jako občanského sdružení, TJ Lokomotiva Trutnov (Liberec

2004). Práce Jana Obermanna s názvem Sportovní příprava a financování TJ Kajak Děčín (Liberec 2007). Bakalářská práce Jakuba Vondry s názvem Organizace turistického pobytu v Krkonoších pro fyzicky zdatnější turisty (Liberec 2009).

Tyto jmenované práce mi poskytly cenné informace a inspiraci o tom, jak postupovat v sestavení obsahové struktury bakalářské práce. Jak by měla být závěrečná práce koncipována, členěna a upravena.

Prostudování bakalářských prací, o kterých se zmiňuji, pro mě bylo přínosné. Načerpala jsem z nich mnoho podnětných informací a poučila jsem se o podobě, jak by bakalářská práce měla vypadat.

1 CÍLE PRÁCE

1.1 Hlavní cíl práce

Na základě analýzy činnosti ženské reprezentace ve sportovním parašutismu vypracovat návrh na zlepšení současného stavu.

1.2 Dílčí úkoly práce

1. Charakterizovat sportovní parašutismus, jeho historii a jednotlivé parašutistické disciplíny.
2. Přiblížit historický vývoj a sportovní přípravu ženských reprezentačních družstev v minulosti.
3. Komplexně charakterizovat a analyzovat současnou situaci reprezentačního družstva žen ve sportovním parašutismu, disciplíně přesnost přistání. Rozebrat jednotlivé aspekty, ovlivňující činnost reprezentace.
4. Vypracovat návrhy možných změn a doporučení vedoucích ke zlepšení stávající situace ženského reprezentačního družstva v klasickém sportovním parašutismu.

2 Sportovní parašutismus

2.1 Charakteristika sportovního parašutismu

Každý, kdo upadl do spárů parašutismu, bude jistě souhlasit s tvrzením pana HRONA (1977, s. 95), který uvádí: „Málokterý sport má tolik romantiky a dobrodružství jako parašutismus.“

Parašutismus, anglicky „skydiving“, většina lidí označuje pojmem – adrenalinový. Parašutismus je relativně mladý letecký sport, při němž člověk vyskočí z letadla a za použití padáku bezpečně přistane na zem. Základem parašutismu je volný pád.

Pro většinu lidí je tento sport, rizikový, životu nebezpečný. Možnost odpoutat se od země a zažít volný pád je lákavou představou, ale zároveň i děsí (JANEK, 2009).

Parašutismus samozřejmě přináší určité riziko. Pro člověka není přirozené dobrovolně vyskočit z letadla do prostoru, ale když jednou tento „pocit“ vyzkouší, již nechce dělat nic jiného.

V naší republice patří parašutismus k oblíbeným sportům a stává se často vyhledávaným adrenalinovým zážitkem. Je úspěšným sportem v rámci Aeroklubu ČR, díky našim reprezentantům ASO (Armádnímu sportovnímu družstvu) Dukly Prostějov a reprezentačnímu družstvu žen. Úspěšnost našich parašutistů dokazují mnohá medailová umístění na vrcholných soutěžích.

Mnoho lidí parašutismus mylně zaměňuje s paraglidingem. Můžeme říci, že tyto sporty mají jednu věc společnou. Podobnost tkví v tom, že se při nich používá padák, ale zde shoda končí. Padáky jsou odlišné svou konstrukcí, velikostí, tvarem, vlastnostmi.

Samotné parašutisty a paraglidisty mnohdy dost mrzí, pokud se jejich sporty zaměňují. Rozpoznat, rozdíly mezi jednotlivými sporty je přitom docela jednoduché. Bližší vysvětlení rozdílů mezi parašutismem a paraglidingem uvádí tabulka číslo 1.

Tabulka 1: Rozdíly mezi parašutismem a paraglidingem.

PARAŠUTISMUS	PARAGLIDING
<p>⇒ Při parašutismu člověk vyskočí z letadla.</p> <p>⇒ Parašutisté skáčí na letištích, kde probíhají parašutistické provozy.</p> <p><u>Obr. 1: Parašutistický padák.</u> Zdroj: archiv Iva Šorfová.</p> <p>⇒ Pro parašutismus je charakteristický volný pád (viz obr. 2).</p> <p>⇒ Při parašutismu se používá parašutistický padák (viz obr. 1).</p> <p><u>Obr. 2: Výskok parašutisty z letadla.</u> Zdroj: archiv Jiří Dvořák.</p> <p>⇒ Padák je zabalen. Parašutista ho otvírá po volném pádu.</p>	<p>⇒ Paragliding je sport, při němž se člověk rozběhne z kopce, svahu (viz obr. 3).</p> <p>⇒ Paraglidisty najdete na některém z kopců či svahů určeném pro svahové létání.</p> <p>⇒ Pro paragliding je charakteristický let.</p> <p><u>Obr. 3: Rozběh paraglidisty před vzletem.</u> Zdroj: Hlaváček Webdesign [online].</p> <p>⇒ Paraglidisté používají padákový kluzák, uzpůsobený pro let (viz obr. 4).</p> <p><u>Obr. 4: Padákový kluzák.</u> Zdroj: Hlaváček Webdesign [online].</p> <p>⇒ Padák je „otevřen“ na zemi. Paraglidista ho rozloží na svah, rozeběhne se, padák se vzduchem „nafoukne“, odlepí od země.</p>

Zdroj: vlastní zpracování.

2.2 Disciplíny sportovního parašutismu

Tak jako se ve světě vše neustále vyvíjí, tak se vyvíjel i parašutismus. Stal se z něho rozmanitý, veselý a pestrobarevný sport (SKLENKA, 2009).

Sportovci, kteří se parašutismu chtějí věnovat nejen rekreačně, ale i po závodní stránce, mají na výběr z několika soutěžních disciplín. Na jednotlivé parašutistické disciplíny se používá odlišné vybavení v podobě rozdílných padákových kompletů (různé velikosti a typy vrchlíků). Liší se také výstroj – přilby, kombinézy, obuv, akustické výškoměry atd.

Disciplíny sportovního parašutismu se dělí na:

⇒ klasické disciplíny:

- přesnost přistání,
- individuální akrobacie,

⇒ disciplína RW (relative work) – skupinová akrobacie za volného pádu ,

⇒ CRW (canopy relative work) – formace vrchlíků,

⇒ paraski,

⇒ artistické (umělecké) disciplíny:

- free fly,
- free style,
- sky surf,

⇒ ostatní parašutistické disciplíny:

- SWOOP,
- big way,
- sky flying.

(Zdroj: HAMMER, J. *Aeroklub ČR – Předpisy a pravidla* [online]; SKLENKA, 2009).

2.2.1 Klasické parašutistické disciplíny

Jelikož se tato práce zabývá reprezentačním družstvem žen, které se věnuje jedné z klasických parašutistických disciplín – přesnosti přistání, je následující kapitola poněkud obsáhlejší.

Klasické parašutistické disciplíny patří historicky k prvním a nejstarším disciplínám sportovního parašutismu. Patří k nim disciplína přesnost přistání a individuální akrobacie.

Bohužel, zájem o ně klesá. Většina lidí, kteří se začínají parašutismu aktivně věnovat, dává přednost spíše „modernějším“ disciplínám, při kterých se skáče ze 4000 metrů. Klasické disciplíny mají své kouzlo i přes menší zájem o ně. Stále se jim věnuje dosti široká skupina sportovců.

Disciplína přesnost přistání (viz obr. 5) je nazývána královskou disciplínou parašutismu. Cílem parašutisty je po výskoku z letadla z výšky 800 až 1000 metrů a následném otevření padáku, „trefit“ většinou pomocí paty střed elektronického disku, který má průměr dva centimetry. Disk je umístěn na molitanovém doskočišti na zemi.

Obr. 5: Disciplína přesnost přistání.

Zdroj: archiv Jitka Šorfová.

Pro provádění seskoků na přesnost přistání je nutná specifická příprava a zřetel se musí brát též na činitele, které seskok ovlivňují. Jde o zjištění směru a síly větru a určení směru a okamžiku výskoku (ŘEPKA, 1980).

Na začátku každé soutěže v přesnosti přistání se provádí vylosování pořadí družstev, ve kterém budou nastupovat k seskokům. Jednotlivá družstva dostanou startovní čísla (nálepka s číslem), které si připevní na jeden z popruhů nosného postroje padáku (viz příloha 2, obr. 6), aby bylo viditelné.

O výsledku u molitanového doskočiště – kruhu rozhodují rozhodčí. Okolo kruhu musí být minimálně tři rozhodčí, kteří kontrolují správné provedení dopadu a zásahu elektronického disku (zda je první bod přistání na AMZ – automatickém měřicím zařízení).

Na soutěžních kláních skáčí parašutisté z letounu po družstvech. Z jednoho náletu vyskočí vždy jedno družstvo. „Nálet“ je označení pro okamžik, kdy letoun letí ve výšce 800 až 1000 metrů, přes doskočiště, proti směru větru a parašutisté jsou připraveni k výskoku.

Soutěžních kol – seskoků bývá u většiny větších závodů osm (např. u Mistrovství světa ještě plus semifinále a finále u hodnocení jednotlivců, čili celkem deset soutěžních kol). U soutěží v ČR bývá šest soutěžních kol plus semifinále a finále nejlepších závodníků (pro hodnocení jednotlivců). Do hodnocení družstev se započítávají pouze základní kola.

Na závodech se mohou provádět soutěžní seskoky pouze do síly přízemního větru, která nepřekračuje 8 m/s. Pokud síla větru tuto hodnotu překročí, jsou závody pozastaveny, nebyly by regulérní. Kvůli změnám povětrnostních podmínek se stává, že je povolená hranice větru překročena, když již parašutisté vyskočí z letadla. Přistávají tak za povolenou hranicí. Po takovém seskoku je soutěžícímu nebo soutěžícím, které toto postihlo, nabídnut tzv. „re-jump“, neboli opakovací seskok. Soutěžící tento seskok může přijmout nebo si nechat výsledek, který vybojoval.

Družstva mohou být tříčlenná (u některých soutěžích v ČR, např. dáno omezeností míst v letounu), čtyřčlenná (nejčastější, při soutěžích v ČR) nebo pětičlenná (při vrcholných soutěžích: Mistrovství světa, Mistrovství Evropy, Světové poháry). Každý člen družstva si musí s ostatními členy svého týmu udělat tzv. rozestupy, aby se všichni „nesešli“ v závěrečném nájezdu na elektronický disk a každý měl dost času pro „zasažení“ měřicího zařízení.

Soutěžní seskok na přesnost přistání můžeme rozdělit do několika fází. První je výskok družstva a otevření padáků. Dále si členové družstva utvoří rozestupy. Před závěrečným „došlapem“ na elektronický disk se parašutista ocitá v tzv. nájezdu.

Rozestupy si členové družstva dělají pomocí rozdílné délky výdrže – volného pádu od opuštění letounu. První vyskakující člen družstva má nejdelší výdrž, cca deset sekund volného pádu (ovlivněno také výškou výskoku). Další jednotliví členové družstva, kteří postupně vyskakují za prvním, svou výdrž zkracují. Poslední otevírá svůj padák ihned po výskoku z letounu. Tím se vytvoří potřebné rozestupy. Ty se poté v družstvu korigují na otevřených padácích, pomocí tzv. „stáčení“.

Stáčení je záměrné provádění spirály pomocí stáhnutí řídicí šňůry. „Shození výšky“ a tím získání rozestupu mezi sportovci na padácích, lze získat také přetažením padáku. V obou případech padák rychleji klesá a utvoří se tak rozestup mezi závodníky stejného družstva. Rozestupy musí dodržovat i jednotlivá družstva mezi sebou.

Z letounu (dle typu) může být vysazeno několik družstev nebo jen jedno. Pro příklad ruský letoun AN-2 (viz příloha 2, obr. 5), z kterého se v naší republice hojně skáče, může „vysadit“ tři čtyřčlenná družstva. Každé družstvo si nechá provést svůj vlastní nálet tak, aby se družstva navzájem tzv. „nedohnala“ a nevznikly tím problémy s rozestupy.

Správné „vysazení“ má na starost první člen z družstva. Vysazení (výskok družstva z letounu) se provádí při náletu letounu letícího v požadované výšce pro výskok, přes molitanové doskočiště, proti směru větru. První hlídá správný okamžik pro vysazení svého družstva tak, aby se každý z členů družstva dostal bez problémů na otevřeném padáku k doskočišti a měl tak šanci „trefit“ elektronický disk. Místo výskoku je ovlivněno směrem a rychlostí větru.

Pro zjištění směru a síly větru používají parašutisté větrný rukáv – „pytel“ (viz příloha 2, obr. 3), který je umístěn na tyči ukotvené do země. Používají se i tzv. „větrné kohouty“. Pro zjištění větrných niancí, co se týče směru přistání při slabém větru, se používají tzv. „flérky“. Flérky jsou úzké, cca 20 centimetrů široké, pruhy z látky. Bývají umístěné na výsuvných tyčkách, které jsou ukotveny do země. Názvem „fléra“ označujeme také slepený pruh z krepového papíru, zatížený na jedné straně například

malou kovovou tyčkou. Tuto fléru shazují parašutisté nad místem přistání z výšky přibližně 600 metrů nad zemí. Tím zjišťují směr a sílu větru.

„Nájezd“ je postavení padáku proti směru větru (aby nedošlo k bočnímu vychýlení padáku) ve výšce 50 až 100 metrů nad zemí (podle síly větru). V přiměřené vzdálenosti od doskočiště si závodník tímto způsobem utvoří nejlepší pozici – „úhel nájezdu“, k závěrečnému přistání, neboli šlápnutí na elektronický disk (STOLÍN, 2008).

Obr. 6: Automatické měřicí zařízení – elektronický disk.

Zdroj: archiv Oldřich Šorf.

Automatické měřicí zařízení - elektronický disk (viz obr. 6) má poloměr 16 centimetrů, molitanové doskočiště má průměr 5 metrů. Střed elektronického disku – tzv. „absolutní nula“, je vyznačena žlutě a má poloměr 2 centimetry. Ještě v roce 2006 byla „nula“ 3 centimetry velká. V roce 2007 byla její velikost změněna právě na 2 centimetrovou. Zmenšila se s ohledem na častou shodu závodníků v počtu trefených nul.

Po nájezdu následuje rozhodující část této disciplíny, kontakt s elektronickým diskem (viz obr. 7). „Trefování“ nuly se provádí patou nohy. Existuje k tomu speciálně uzpůsobená obuv (viz obr. 8). Parašutisté jí říkají „šlapačky“.

Kdo „zasáhne“ dvoucentimetrovou nulu, nepřipisuje si žádný centimetr, kdo se od středu disku odchýlí, zapíše si příslušný počet centimetrů, který se zobrazí na displeji propojeném s diskem.

Obr. 7: Závěrečná fáze přesnosti přistání.

Zdroj: archiv Jitka Šorfová.

Obr.8: Speciální obuv pro přesnost přistání.

Zdroj: vlastní zpracování.

Vyhrává ten, který má nejmenší součet centimetrů ze všech soutěžních seskoků. Tomu, kdo zcela mine elektronický disk, je zapsáno 16 centimetrů (u vrcholných soutěží). Při českých pohárových soutěžích se měří ještě klasickým pásmem do jednoho metru, nad tuto hodnotu se závodníkovi automaticky zapisuje 100 centimetrů.

Na konci závodů se vyhlašují nejlepší tři jednotlivci, tři družstva s nejmenším součtem výsledků všech jeho členů. Vyhlašují se odděleně muži, ženy a junioři. Pokud je například v kategorii žen méně závodnic než tři, jsou vyhlášeny společně s muži. Pravidlo je shodné rovněž pro juniory, juniorky a vyhodnocení družstev. Pokud jsou tři čistě ženská družstva, mohou být vyhodnoceny zvlášť od mužů.

Výhrou je především dobrý pocit z vítězství - titul, rovněž to mohou být medaile, poháry, diplomy. Na některých soutěžích dostávají závodníci věcné ceny.

Když u nás parašutismus začínal, závodilo se pouze v klasických disciplínách. Tehdejší „nuly“ měly průměr 10 centimetrů. V průběhu vývoje disciplíny se začaly „nuly“ postupně zmenšovat (5 cm, 3 cm) až do podoby dnešní 2 centimetrové. V začátcích se nedoskakovalo na molitanové doskočiště, nýbrž do vyznačeného kruhu, který byl vysypán pískem. Dopady do pískového kruhu bývaly leckdy velmi tvrdé, skákalo se na kruhových padácích (až později na padácích typu křídlo).

Druhou, klasickou parašutistickou disciplínou je individuální akrobacie. Disciplína bývá označována jako styl za volného pádu – tzv. „komplexy“. Disciplína se skáče z 2200 metrů. Závodník se snaží předvést (co nejrychleji) předepsaný komplex figur za volného pádu.

Po výskoku z letounu nabírá závodník rychlost v poloze střemhlavého pádu („piké“). Přibližně do patnácté vteřiny volného pádu v této poloze, přechází do tzv. „zkrácené polohy“ (viz obr. 9), ve které se snaží, v co nejkratším čase, provést předepsané figury (STOLÍN, 2008).

Obr. 9: Zkrácená poloha při individuální akrobacii.

Zdroj: archiv ASO Dukla Prostějov.

Obr. 10: Speciální kamera.

Zdroj: archiv Jitka Šorfová.

Předepsanými figurami jsou otáčky o 360 stupňů a salta vzad. Existují 4 druhy komplexů. Pravý a levý komplex a tzv. kříž, který se dělí také na pravý a levý. Jde tedy o různé kombinace levých a pravých otáček a dvou salt vzad, přičemž salta provádí závodník vždy po dvou otáčkách. Celý komplex se skládá ze čtyř otáček a dvou salt (HAMMER, J. *Aeroklub ČR – Předpisy a pravidla* [online]; SKLENKA, 2009).

Před soutěží je vylosováno pořadí jednotlivých druhů komplexů a před každým kolem individuální akrobacie se losuje pořadí výskoků závodníků z letounu. První tři až čtyři kola jsou dána (záleží na počtu soutěžních seskoků – dle druhu soutěže), v posledním kole si typ komplexu určí sám závodník.

Vše je natáčeno speciální kamerou (viz obr. 10) umístěnou na zemi. Podle záznamu z kamery se vyhodnotí čistota, správnost a rychlost provedení celého komplexu. Kameru

na zemi obsluhuje technik – kameraman. Soutěžící musí být po výskoku natočen čelem ke kameře. Cíl (prostor), kde je umístěna kamera, je označen tak, aby byl viditelný i z letounu.

Kameraman pomocí vysílačky navádí piloty letadla tak, aby byli ve správném směru pro výskok parašutisty a následně dá do letadla pokyn, aby závodník vyskočil. Po výskoku prvního závodníka se udělá nový nálet a vyskakuje druhý závodník v pořadí a takto se pokračuje dál, až postupně vyskočí všichni závodníci, kteří jsou v letounu.

Bodovým hodnocením individuální akrobacie za volného pádu je čas v sekundách a setinách sekund, za který závodník komplex provede, plus jsou k času připočítávány trestné časy, udělené za nesprávné provedení komplexu.

Čas je měřen od okamžiku zahájení první otáčky závodníka. Trestné časy, za „nečisté“ provedení figur, se udělují například za vychýlení salta mimo směr nebo nedotočení otáček (podle stupňů). Za toto se udělí časové penalizace odstupňované podle nedotočených stupňů otáček. Nejlepší světoví závodníci dokáží „zatočit“ komplex okolo šesti sekund (HAMMER, J. *Aeroklub ČR – Předpisy a pravidla* [online]).

Vítězem je závodník s nejnižším součtem časů ze všech soutěžních kol. Stejný postup je u kategorie družstev. Vyhláší se též tzv. kombinace, což jsou obě klasické disciplíny dohromady – přesnost přistání a individuální akrobacie. Zde vyhrává ten, který má nejlepší umístění v každé disciplíně.

2.2.2 Skupinová akrobacie

Skupinová akrobacie (viz obr. 11), neboli RW (z angličtiny – relative work), je v České republice velmi oblíbenou parašutistickou disciplínou. Ať již mluvíme o „rekreační“ formě nebo soutěžní. Disciplína stále prochází vývojem. RW týmy se snaží zlepšit rychlost provádění formací (EXTREMESPORT.CZ. *SKYDIVING – disciplíny* [online]).

Obr. 11: Skupinová akrobacie.

Zdroj: archiv Jan Wantula.

Skupinová akrobacie je spolupráce parašutistů za volného pádu. Družstvo se snaží v časovém limitu 35 sekund, z výšky okolo 3200 metrů a vyšší, provést co nejvíce předepsaných obrazců – tzv. „změn“ (formací). Cílem závodníků je bezchybné provedení, co největšího počtu formací, které byly předem vylosovány.

Nejlepšími na světě jsou v této disciplíně Belgičané. U nás se skupinové akrobacii věnuje několik týmů včetně reprezentace ASO Dukla Prostějov (Armádní sportovní oddíl). Pravidelně se koná Mistrovství ČR ve skupinové akrobacii a také u nás probíhá několik závodů v rámci ESL (European skydiving league) v překladu Evropské parašutistické ligy.

Soutěží se ve čtyřčlenných a osmičlenných družstvech. Družstva mohou být smíšená. Formace provádí družstvo ihned od výskoku z letounu. Členem každého družstva je ještě kameraman, který průběh soutěžních seskoků natáčí.

Podle záznamu se následně provádí vyhodnocení. Práce kameramana je tudíž velmi důležitá. Hodnocení je prováděno minimálně pěti rozhodčími. Za každou správnou formaci je družstvu udělen jeden bod. Soutěžní kolo vyhrává družstvo, které za časový limit 35 sekund provede nejvíce opakování formací - změn, které byly předepsány. Celou soutěž vyhrává družstvo s nejvyšším součtem bodů ze všech kol (HAMMER, J. *Aeroklub ČR – Předpisy a pravidla* [online]).

2.2.3 Disciplína CRW

Spolupráce parašutistů na otevřených padácích neboli CRW – Canopy Relative Work je disciplína, jejíž cílem je v časovém limitu provést předepsané formace na otevřených padácích (EXTREMESPORT.CZ. *SKYDIVING – disciplíny* [online]).

Soutěžící družstvo otevírá své padáky ihned po výskoku z letounu. V časovém limitu provádí formace (viz obr. 12). Limit bývá různý dle počtu členů v družstvu. Výška výskoku se pohybuje, dle počtu osob v družstvu, v rozmezí 1850 – 2500 metrů. Družstvo je složeno ze dvou, tří nebo osmi parašutistů s otevřenými padáky, které jsou různě propojené uchyceními.

Uchycení je způsob držení za přední šňůry nebo za přední popruhy padáku. Fázi mezi dvěma formacemi se říká přechod. Los jednotlivých souborů formací se provádí před zahájením soutěže (HAMMER, J. Aeroklub ČR – *Předpisy a pravidla* [online]).

Obr. 12: Formace CRW.

Zdroj: JEFFERIS, C. *CRW* [online].

Při této disciplíně nejde o volný pád, ale o řízení otevřených padáků. Disciplína je poměrně riziková (hrozí zamotání padáků do sebe), odehrává se ve velkých výškách. Pro diváky je však atraktivní. U nás se disciplíně věnuje malé procento parašutistů. Patří mezi ně reprezentační družstvo z Aeroklubu Krnov (EXTREMESPORT.CZ. *SKYDIVING – disciplíny* [online]; SKLENKA, 2009).

Vše natáčí kameraman. Podle záznamu je družstvo hodnoceno rozhodčími. Za každou správně provedenou formaci si družstvo připisuje jeden bod. Formace musí být provedena dle vylosovaných ilustrací. Vítězem je družstvo s nejvíce body. Světovým rekordem disciplíny CRW je formace 333 parašutistů. (HAMMER, J. *Aeroklub ČR – Předpisy a pravidla* [online]).

2.2.4 Paraski

Velmi zajímavou disciplínou je paraski. Disciplína je pěkným zpříjemněním zimní sezóny parašutistů. Je kombinací sportovního parašutismu – přesnosti přistání a sjezdového lyžování – obřího slalomu. Jedná se tedy o dvě samostatné disciplíny, které se v závěrečném hodnocení sčítají (SKELNKA, 2009).

Na závodech se jako první jezdí dvě kola obřího slalomu. Poté následují seskoky na přesnost přistání. Družstva bývají většinou čtyřčlenná.

Nejrychlejší závodník v obřím slalomu obdrží „nula“ bodů. Každý pomalejší závodník si zapisuje za každých 0,32 sekundy, o které má čas pomalejší, jeden bod. Pravidla přesnosti přistání jsou stejná viz kapitola 2.2.1.

Obr. 13: Paraski.

Zdroj: MORINI, M. *PARASKI* [online].

Něco je přece jen jiné. Molitanové doskočiště bývá umístěno na zasněženém svahu, který musí mít sklon mezi 25 až 35 stupni (viz obr. 13). Maximální přípustná rychlost

přízemního větru při seskocích je 6 m/s. Nastavený sklon doskočiště ztěžuje odhad závodníků v přibližovacím manévru k matraci.

Vyhodnocují se jak jednotlivci (muži, ženy, junioři) zvlášť, vítězové jednotlivých disciplín. Jsou vyhlášeny nejlepší družstva v kombinaci obou disciplín. Kombinované skóre, z obou disciplín, je určeno přidáním součtu centimetrového bodování z přesnosti přistání k součtu bodů z obřího slalomu (HAMMER, J. Aeroklub ČR – *Předpisy a pravidla* [online]).

2.2.5 Artistické (umělecké) disciplíny

Artistické disciplíny jsou mladými parašutistickými disciplínami. U těchto disciplín záleží na uměleckém dojmu. Zahrnují disciplíny free fly („volné létání), free style („volný styl“) a sky surf („surfování po obloze“).

Disciplína free fly (viz obr. 14) patří k nejoblíbenějším parašutistickým disciplínám u nás i ve světě. Mnoho parašutistů se jí věnuje pouze jako zálibě, nikoliv závodně. Soutěžní seskoky jsou prováděny z výšek okolo 4000 metrů. Soutěží většinou dvojice. Po dobu pracovního času musí parašutista provádět za volného pádu předepsané figury s patřičným uměleckým dojmem. Figury jsou horizontální i vertikální. Parašutisté se pohybují v různých polohách, např. padají po hlavě dolů, v sedu atd. Vše natáčí kameraman. Podle záznamu je disciplína hodnocena. Disciplína se odehrává ve vysokých rychlostech, což klade nároky na použité vybavení.

Obr. 14: Free fly.

Zdroj: BOEYKENS, W., BRONNEC, Y. *The Skydiver's Guardian Angel – Team Bling* [online].

Disciplína free style (viz obr. 15) by se dala přirovnat ke „vzdušnému baletu“. Soutěží jednotlivci s kameramanem. Disciplína se skáče ze 4000 metrů. Parašutista provádí během volného pádu, po dobu pracovního času, sestavu určitých „gymnastických“ prvků. Prvky jsou hodnoceny ze záznamu kameramana podle technické obtížnosti provedení a uměleckého dojmu. Disciplíně free style se věnují převážně ženy.

Obr. 15: Free style.

Zdroj: COTTINGHAM, R. *Penché Pose over California City* [online].

Sky surf je disciplínou, při které parašutista vyskočí z letadla s „prknem“ (podobné snowboardu) upevněným na nohy (viz obr. 16). Provádí různé sestavy pohybových prvků, obrátů. Celý seskok natáčí kameraman. Disciplína je jednou z nejobtížnějších. Rozhodčí hodnotí výkon závodníka pomocí záznamu z kamery. Při hodnocení hraje roli obtížnost, provedení prvků a umělecký dojem (SKLENKA, 2009).

Obr. 16: Sky surf.

Zdroj: BOEYKENS, W., BRONNEC, Y. *The Skydiver's Guardian Angel – Team VFE* [online].

2.2.6 Ostatní parašutistické disciplíny

K dalším parašutistickým disciplínám, které si získávají velkou oblibu patří disciplíny SWOOP, big way (velké sestavy) a sky flying („létání po obloze“).

Při disciplíně SWOOP (viz obr. 17) se jedná o co nejefektivnější přistání na rychlých padácích malé velikosti. Posuzuje se fáze přistání parašutisty. Přistání se provádí do předem vyznačených míst. Tím, že parašutista před přistáním tzv. „narychlí“ padák a včas jej podrovná, dokáže uletět těsně nad zemí značnou vzdálenost. Přistává se také přes vodní plochy, mezi vyznačenými „bójkami“. Na zemi mezi větrnými kohouty. Hodnotí se například nejdelší přistání, přistání ve vymezeném koridoru a způsob provedení.

Obr. 17: SWOOP.

Zdroj: ŠÍMOVÁ, M. *Water swoop* [online].

Big way (velké sestavy) jsou disciplínou, kdy jde o vytvoření, co největší formace parašutistů (viz obr. 18), za volného pádu. Vyskakuje se z velkých výšek nad 4000 metrů. Výška výskoku je ovlivněna počtem parašutistů, tak aby měli dostatek času na provedení předem určeného obrazce – formace. Seskoky se skáčí pro radost či pro překonání národního nebo světového rekordu. Sestava je natáčena kameramany. Formace parašutistů musí být držena minimálně tři sekundy, aby byla uznána. Světovým rekordem je formace 357 parašutistů.

Obr. 18: Velká formace parašutistů.

Zdroj: BOEYKENS, W., BRONNEC, Y. *The Skydiver's Guardian Angel – Formation Skydiving* [online].

Sky flying (viz obr. 19) je začínající disciplínou. Parašutista je oblečen ve speciální kombinéze (tzv. „wingsuit“), která má všitu látku mezi nohama, rukama a boky parašutisty. Pomocí kombinézy se dá prodloužit doba volného pádu ze 4000 metrů z padesáti sekund až na dvě minuty. Parašutista má díky kombinéze větší plochu, o kterou se opírá vzduch. Kombinéza pomáhá simulovat let ptáků (SKLENKA, 2009).

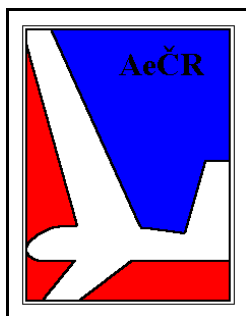
Obr. 19: Sky flying.

Zdroj: BOEYKENS, W., BRONNEC, Y. *The Skydiver's Guardian Angel – Scott Campos* [online].

2.3 Správa parašutismu

Parašutismus je v České republice provozován na základě leteckého zákona. V současné právní úpravě se jedná o zákon O civilním letectví č. 49/1997 Sb. a zákon O živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb. K zákonu O civilním letectví byla vydána

prováděcí vyhláška Ministerstva dopravy a spojů č. 108/1997 Sb., která byla nově změněna v roce 1999 vyhláškou 101/1999 Sb. (touto vyhláškou se provádí zákon O civilním letectví). Správou parašutismu je pověřen Aeroklub České republiky (SKLENKA, 2009).

Obr. 20: Znak Aeroklubu České republiky.

Zdroj: HAMER, J. *Aeroklub ČR – Základní dokumenty AeČR* [online].

Aeroklub České republiky – AeČR (viz obr. 20) sdružuje letecké sporty – letectví a parašutismus. Je občanským sdružením s celostátní působností a je začleněn do Sdružení sportovních svazů ČR. Po Českém svazu tělesné výchovy (ČSTV) je toto sdružení druhým největším u nás (ERTL, 2004).

Sportovní svaz je zodpovědný za oficiální označení státní příslušnosti účastníků reprezentačních soutěží na dresech a výstroji. Pro označení lze použít název státu, státní znak nebo státní vlajku (MŠMT. *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy* [online]).

AeČR je členem a zástupcem České republiky v Mezinárodní letecké federaci – FAI (Fédération Aéronautique Internationale). AeČR náleží funkce garanta leteckých a parašutistických soutěží v ČR, zajišťuje naši reprezentaci v leteckých sportech a parašutismu, je pověřen správou, výkonem, kontrolou a evidencí sportovního parašutismu na našem území. Vše provádí v souladu se zásadami a pokyny Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (zdroj: HAMMER, J. *Aeroklub ČR – Základní dokumenty AeČR* [online]; SKLENKA, 2009).

FAI (viz obr. 21) je vládní nezisková organizace, která stanovuje pravidla pro kontrolu a certifikaci leteckých a kosmických zařízení a předpisy pro letecké sportovní akce, které jsou organizovány členskými zeměmi celého světa. Pořádá každé dva roky Mistrovství

Evropy a Mistrovství světa. Podporuje dovednosti, znalosti a bezpečnost v letectví a parašutismu. Uděluje medaile, diplomy a jiná ocenění. Počet zemí FAI, které se zabývají parašutismem je osmdesát (FAI – Aéronautique Fédération Internationale [online]; STOLÍN, 2008).

Obr. 21: Znak organizace FAI.

Zdroj: FAI – Aéronautique Fédération Internationale [online].

Světový parašutismus je v Mezinárodní letecké federaci zastoupen Mezinárodní parašutistickou komisí. Komise rozhoduje o nabídkách pořádání soutěží první kategorie, ke kterým je řazeno Mistrovství světa, Mistrovství Evropy, Světové poháry a Světové hry. Každoročně určuje směr vývoje parašutismu ve světě, rozhoduje o soutěžích, deleguje na ně rozhodčí a registruje světové rekordy (SKLENKA, 2009).

2.4 Řízení soutěží v České republice

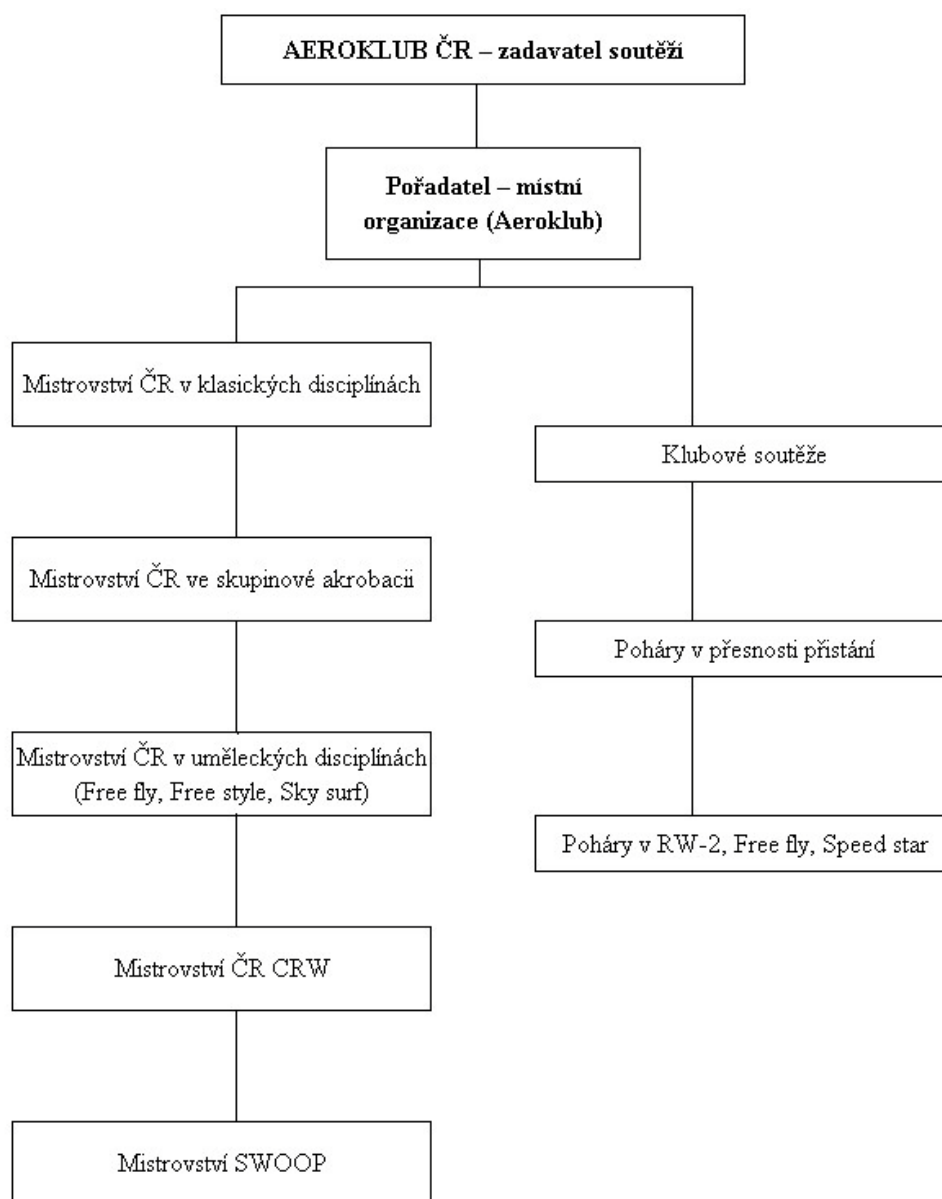
Pod hlavičkou Aeroklubu ČR mohou být na území České republiky organizovány parašutistické soutěže. Pravidla pro organizaci soutěží udává Směrnice pro organizování sportovních soutěží v leteckých sportech a parašutismu. Aeroklub ČR, jakožto řádný člen Mezinárodní letecké federace, je zodpovědný za veškerou letecko – sportovní činnost, pořádanou na území naší republiky.

Vrcholné celostátní a regionální soutěže u nás, tj. Mistrovství republiky, regionální přebory, mohou být organizovány výhradně na základě pověření k organizaci Aeroklubem ČR. Pro pořádání soutěží je každoročně vypsáno výběrové řízení.

Organizátory těchto podniků určí komise odborností a schválí je výbor AeČR. Sekretariát poté soutěž zařadí do sportovního kalendáře. Aeroklub s organizátorem soutěže

uzavře smlouvu o organizaci a zajištění akce (zdroj: HAMMER, J. *Aeroklub ČR – Základní dokumenty AeČR* [online]).

Ostatní nemistrovské soutěže, poháry a memoriály mohou být organizovány pod hlavičkou Aeroklubu ČR kterýmkoliv subjektem pod podmínkou, že jsou zařazeny do Sportovního kalendáře AeČR (viz příloha 3: Kalendář parašutistických soutěží AeČR pro rok 2009). Strukturu parašutistických soutěží v ČR znázorňuje obr. 22. Před každou soutěží musí organizátor vydat propozice soutěže (viz příloha 4).

Obr. 22: Struktura parašutistických soutěží v ČR.

Zdroj: SKLENKA, 2009.

Velké soutěže typu Mistrovství světa, Mistrovství Evropy a Světové poháry se přidělují na základě výběrového řízení po doporučení parašutistické komise.

V České republice se pravidelně koná Mistrovství republiky v klasických disciplínách. Pořádají se mistrovství i pro další parašutistické disciplíny. Každoročně probíhají soutěže zařazené do Českého a Moravského poháru.

Každé dva roky je pořádáno Mistrovství světa a Mistrovství Evropy v klasických disciplínách, každý rok jsou připravovány závody Světového poháru.

Českou republiku reprezentují v klasických parašutistických disciplínách ASO Dukla Prostějov a ženské reprezentační družstvo. Naše republika má rovněž reprezentační družstvo v disciplíně paraski.

Armádní sportovní oddíl Dukla Prostějov je mužskou reprezentací, která reprezentuje ČR v obou klasických disciplínách a věnuje se též skupinové akrobacii. Sportovci z ASO jsou velmi úspěšní, pravidelně přivážejí cenné kovy z vrcholných soutěží. Patří ke světové špičce klasického parašutismu.

Ženská reprezentace se věnuje pouze disciplíně přesnost přistání. Nedostatek finančních prostředků jí nedovoluje provádět obě klasické parašutistické disciplíny. I přes tyto podmínky je ženské reprezentační družstvo velmi úspěšné na soutěžních podnikcích.

První Mistrovství republiky v klasických disciplínách se konalo v roce 1952 na letišti Tri Duby. Od roku 1993, po rozpadu Československa, byla pořádána Mistrovství České republiky v klasických disciplínách. Rok 2006 přinesl dohodu o opětovném „spojení“ Mistrovství České a Slovenské republiky v klasických disciplínách. Vyhodnoceno je společné mistrovství a rovněž výsledky jednotlivých republik. Místo konání má pravidelný průběh se střídáním místa pořádání – tzn. jeden rok na Slovensku, druhý rok v Čechách.

U nás se parašutistická soutěž světového formátu uskutečnila v roce 2005 na letišti v Prostějově, kdy se konalo Mistrovství Evropy v klasických parašutistických disciplínách.

3 Historie parašutismu

3.1 Vývoj padáku

Chce-li člověk hovořit o historii parašutismu, musí se nejprve nutně zmínit o vývoji padáku, neboť bez jeho vzniku, by se nevyvinul sportovní parašutismus do takové podoby, v jaké je znám v současné době.

Touha létat ovládala myšlenky lidí již odedávna. Lidé pracovali na konstrukcích různých „létajících strojů“, pomocí kterých by se vznesli nad zemský povrch a padáků, pomocí nichž by se mohli bezpečně snášet z výšek dolů.

Bylo provedeno mnoho pokusů a mnoho odvážlivců při nich přišlo o svůj život. Velmi důležitou epochou v úsilí člověka, vznášet se a létat, byl také vznik a vývoj balónového létání (HOŘEJŠÍ, 1952; KUČERAVÝ aj., 1975; NĚMEC aj., 1956).

Tisíce letců vděčí za svůj život padáku, který je zachránil v okamžiku nebezpečí. Padák nezachraňuje životy pouze pilotům letounů, ale přináší lidem opravdovou pomoc, když jim dopravuje humanitární pomoc. Padáky jsou též využívány v armádě (za války k dopravě výsadkového vojska na frontu) a v neposlední řadě je používají sportovní parašutisté (HOŘEJŠÍ, 1952).

Vývoj padáku prošel dosti dlouhou cestou. První seskoky pomocí padáků byly dosti nebezpečné. Řada vynálezců obětovala pro myšlenku sestrojení padáku svůj život. Nejdůležitější události týkající se vývoje padáku jsou nastíněny v tabulce číslo 1.

Tabulka 1: Stručný přehled historie vývoje padáku.

ROK	UDÁLOST
13. století	Obradní saskoky černošských kmenů. Saskoky na čínském císařském dvoře.
1205	ROGER BACON – spis „O tajemných dıvech a silách přírody“.
1485	LEONARDO DA VINCI – první nákras a popis padáku.
1617	FAUST VRANČIĆ – padák „Homo volans“.
1777	FONTANGE – „létající plášť“. MICHAEL MONTGOLFIER – padák tvaru deštníku.
1783	LOUIS SEBASTIAN LENORMAND – „parachute“.
1785	JEAN PIERRE BLANCHARD – „animal parachute“.
1797	ANDRÉ JACQUES GARNERIN – padák bez tuhého rámu.
1799	Manželka A. J. Garnerina – první parašutistka na světě.
1800	Elisa Garnerinová – neteř A. J. Garnerina – saskoky na představeních.
1804	BOURGET – skládatelný padák bez dřevěné konstrukce.
1837	ROBERT COCKING – „obrácený padák“, první oběť parašutismu.
1853	PUATEVENOVÁ – saskok z 1800 metrů z balónu.
1887	THOMAS BALDWIN – „hedvábný padák“, vynález postroje padáku. CHARLES LEROUX – saskoky se zpožděným otevřením padáku. KATHCHEN PAULUS, PAUL LETTERMANN – stupňovitý padák, vynález vřtažného padáčku.
1901	CHARLES BROADWICK – látkový kontejner – obal padáku.
1905	Založena Mezinárodní letecká federace – FAI.
1908	LEO STEVENS – padák otevíraný zatažením za „provaz“.
1911	GLEB JEVGENIJEVIĆ KOTĚLNIKOV – patent padáku RK-1. GRANT MORTON, ALBERT BERRY – první saskok z letadla.
1912	Reichelt – saskok z Eiffelovy věže na plášti podobném padáku.
1913	GEORGIA THOMPSON BROADWICK („Tiny“) - první žena, která skáče z letadla, první žena, která provedla saskok s volným pádem a manuálně otevřela padák.
1915	ŠTEFAN BANIĆ – padák podobný deštníku, saskok z budovy ve Washingtonu.
1919	LESLIE IRVIN – demonstrační saskok s volným pádem.
1920	STANLEY SWITLIK – společnost na výrobu leteckého oblečení, experimenty s padáky. S. SWITLIK a GEORGIE PALMER PUTAN (manžel Amélie Erhartové) – stavba věže pro trénování saskoků letců.
1935	AMÉLIE ERHARTOVÁ – saskok z věže pro trénování saskoků letců.
1914 – 1918	1. světová válka – rozšíření používání pilotních padáků (kulaté padáky). Zavedení vřtažného padáčku.
1930	Vřškové rekordy v saskocích padákem.
1939 – 1945	Padáky používány ve 2. světové válce jednotkami Sovětského svazu, Německa, USA, Anglie, Francie a Itálie.
1950	Začala pravidelně pracovat Mezinárodní letecká federace – FAI. Vydán SPORTOVNÍ ŘÁD PARAŠUTISMU.
1951	1. MISTROVSTVÍ SVĚTA V PARAŠUTISMU.
1975	Vřroba KLOUZAVÝCH PADÁKŮ – typu „KŘÍDLO“, padák STRATOSTAR.

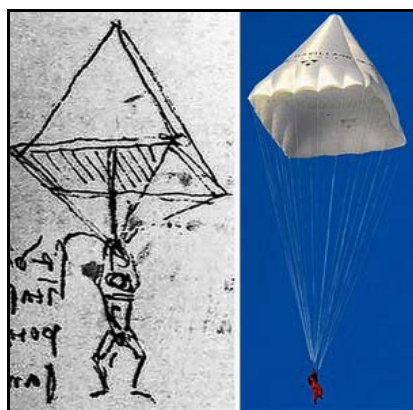
Zdroj: Vlastní zpracování.

První mlhavé nedoložené stopy o „padácích“ pocházejí ze 13. století. V cestopisech z této doby se objevují popisy různých obřadních seskoků. Seskoky prováděli černošské a jiné kmeny pomocí „snášedel“ podobných padákům (slunečníky z bambusových tyčí a palmových listů) ze skal a z jiných míst (NĚMEC aj., 1956; SOUKUP, 1986).

V roce 1205 vydává znamenitý anglický filosof a matematik Roger Bacon spis „O tajemných divech a silách přírody“, ve kterém upozorňuje na možnost sestavení létajícího stroje a tvrdí, že je možné, opírat se o vzduch pomocí zaoblené plochy (NĚMEC, aj., 1956; SOUKUP, 1986).

Nejstarší dochovaná písemná zmínka, která popisuje zdařilé seskoky na něčem, co připomínalo „padák“, pochází z Číny ze 13. století. Na císařském dvoře údajně „skákali“ pro zabavení císaře (PASTRŇÁK, 2008; HOŘEJŠÍ, 1952).

V roce 1485 všestranný italský génius, umělec, stavitel a vynálezce Leonardo da Vinci, historicky poprvé zobrazuje přesný náčrt (viz obr. 23 vlevo) a popis padáku (HOŘEJŠÍ, 1952; ZAVADIL, 2000; SOUKUP, 1986).

Obr. 23: Padák Leonarda da Vinciho – náčrt a realita.

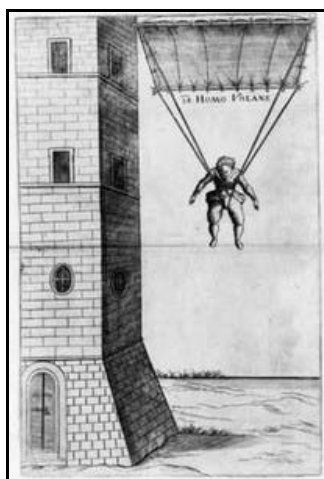
Zdroj: SPARKS, I. *Parachute – History* [online].

NĚMEC, KUČERAVÝ, ČEJPA (1956, s. 8) uvádějí: „V jednom z rukopisů Leonarda da Vinci je obraz padáku jehlanovitého tvaru a pod ním poznamenáno: Jestliže si člověk zhotoví stan z naškrobeného plátna, jehož každá strana má dvanáct loktů šířky a stejnou výšku, může s ním seskočit z jakékoliv výšky, aniž by podstupoval nebezpečí...“.

Leonardův padák měl tvar pravidelného čtyřbokého jehlanu. Skládal se z dřevěné konstrukce potažené plátnem. Konstrukce byla pomocí pěti lan, vycházejících z vrcholů jehlanu, spojena se skokanem. Padák nebyl za života slavného vynálezce vyzkoušen a celý projekt zůstal pouze na papíře v podobě skici s popisem (SKLENKA, 2009).

Po Leonardově smrti probíhala debata, která se vlekla až do současnosti, zda by mohl jeho načrtnutý a popsáný padák fungovat. Tuto otázku vyřešil anglický parašutista Adrian Nicholas v roce 2000. Nicholas navrhl a sestrojil padák přesně dle náčrtku a popisu Leonarda da Vinci (viz obr. 23 vpravo). Nechal se vynést v horkovzdušném balónu nad Jihoafrickou republiku do výšky 3200 metrů a pak se snesl na padáku k zemi. Adrian Nicholas dokázal, že padák navržený před více než půltisíciletím skutečně funguje (SKLENKA, 2009).

Roku 1617 zkonstruoval, původem chorvatský vynálezce ze Šibeniku Faust Vrančić, padák založený na Da Vinciho kresbě. Svůj padák nazval „homo volans“ – „létající člověk“ (viz obr. 24). Návrh padáku publikoval v díle *Machinae Novae*, kde se zabýval konstrukcí dalších 56 technických zařízení.

Obr. 24: Padák „Homo volans“ Fausta Vrančiće.

Zdroj: BELLIS, M. *History of the Parachute* [online].

Uvádí se, že sám Vrančić vyzkoušel funkčnost svého padáku skokem z benátské věže. Jeho padák byl zhotoven ze čtvercového plátna, které bylo po obvodu vyztuženo

dřevěnými tyčemi. Faust Vrančić bývá nazýván „otcem parašutismu“ (BELLIS, 2009; ZÁBSKÝ, 2001-2009; SOUKUP, 1986).

Ve dvacátých letech 17. století provedl francouzský šlechtic Laven seskok z pevnosti Molians. Laven byl v pevnosti vězněn. Při myšlence na útěk se zabýval možností uprchnout seskokem z vysokých hradeb pevnosti. Zhotovil padák, sešitý z prostěradel, který byl vyztužen kostmi. Pomocí tohoto vynálezu se mu v noci podařilo seskočit a bezpečně přistát do řeky Iser. Tento odvážný kousek mu však nepomohl k útěku. Strážé uprchlíka spatřily a dopadly (NĚMEC, KUČERAVÝ, ČEJPA, 1956).

Roku 1777 byli pařížští obyvatelé udiveni neobvyklými vyhláškami, kde bylo napsáno, jak uvádí NĚMEC aj. (1956, s. 9): „Profesor Fontange vynalezl létající plášť. S tímto pláštěm seskočí Jean Dumie, vrah odsouzený k trestu smrti. Jestliže se seskok podaří, bude odsouzení udělena milost.“

Dumie vylezl na střechu zbrojnice, Fontange mu pomohl obléknout létající plášť, skládající se z mnoha malých stříšek. Odsouzenec seskočil, střemhlav letěl k zemi. Dříve než dopadl, stihl pád vyrovnat a zcela bezpečně přistál. (NĚMEC, KUČERAVÝ, ČEJPA, 1956).

Další rozvoj padáku je velmi úzce spjat s vynálezem balónů, s rozvojem vzduchoplavectví a balónového létání. Lety v balónech, které byly plněny horkým vzduchem i vodíkem, byly z počátku značně nebezpečné. Bylo tedy nutností vytvořit prostředek, kterým by se pilot balónu mohl zachránit v případě nehody (NĚMEC, KUČERAVÝ, ČEJPA, 1956).

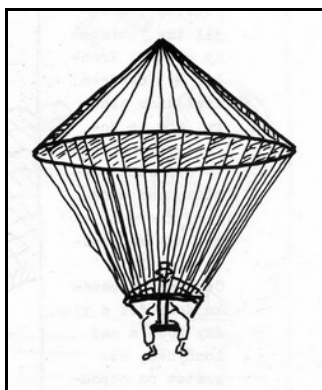
Na počátku vzduchoplavectví, začali na konstrukci padáku pracovat dvě osobnosti. Jednou z nich byl Joseph Michael Montgolfier a druhou fyzik Sebastian Lenormand (NĚMEC, KUČERAVÝ, ČEJPA, 1956).

Joseph Michael Montgolfier, vynálezce horkovzdušného balónu, údajně seskočil na padáku vlastní výroby. Při konstrukci padáku vycházel z výpočtů svého spolupracovníka Sebastiana Lenormanda. Padák měl tvar deštníku, k němuž byl připoután koš.

Seskok provedl v roce 1777 ze střechy svého domu v Annonay ve Francii. Rodina vynálezce byla pokusem značně vystrašena a Montgolfier se musel zřeknout dalších skoků. Pokračoval však v pokusech dále a to v seskocích se zvířaty. Nechal tak na padáku seskočit například ovci z věže papežského paláce v Avignonu (SOUKUP, 1986; NĚMEC aj., 1956).

Francouzský fyzik Louis Sebastian Lenormand, byl inspirován neustálými pokusy se záchrannými prostředky proti pádu. Sestrojil nejprve dva deštníky, pomocí nichž se snesl roku 1783 ze staré lípy stojící na okraji strže. Zůstal nezraněn, ale náraz na zem byl dost silný. V prosinci téhož roku zhotovuje padák z hustého, málo propustného plátna ve tvaru jehlanu o průměru 4,3 metru a výšce 1,7 metru. Do spodního okraje padáku upevňuje pevnou obrubu. Pod padák připevňuje pomocí mnoha šňůr sedadlo pro člověka.

Nejprve ze střechy shazuje model padáku, poté provede na svém padáku, před zraky lidí, seskok z věže observatoře v Montpellier, kde pracoval. Padák dopravuje Lenormanda bezpečně na zem. Lenormand vytvoří pro svůj padák (viz obr. 25) název „parachute“ (proti pádu). Tento název se zachoval dodnes. Lenormand roku 1785 předvádí seskok pomocí padáku při ukázkovém letu v balónu, který se roztrhl. Dokazuje tak prospěšnost padáku (HRON, 1977; KUČERAVÝ aj., 1975; NĚMEC aj., 1956; SOUKUP, 1986).

Obr. 25: Padák Sebastiana Lenormanda – „parachute“.

Zdroj: SOUKUP, J. *Zájmové branné činnosti – letectví a parašutismus*.

Francouzský vzduchoplavec Jean Pierre Blanchard provedl roku 1785 úspěšný demonstrační pokus na použití padáku. Při těchto prvních pokusech shazoval z balónu,

v košíku připevněném k padáku, různá zvířata, včetně svého psa. Jeho padák je nazýván „animal parachute“ – „zvířecí padák“.

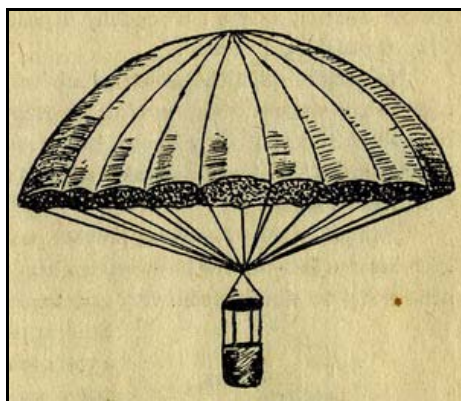
Později, od roku 1793, provádí seskoky s padákem on sám. Své seskoky později předvádí v Anglii. Jeho největším úspěchem byl seskok z výšky přibližně 2400 metrů. (BELLIS, 2009; PASTRŇÁK, 2008; SKLENKA, 2009; ZAVADIL, 2007).

Jean Pierre Blanchard několikrát vzlétl s balónem opatřeným padákem vlastní konstrukce. Vyvíjí první padák z hedvábí, který se dal složit. Do tohoto roku byly všechny předchozí padáky vyztuženy pevnými konstrukcemi. Blanchard byl pravděpodobně prvním, kdo v roce 1785, jako první použil padák ke své záchraně. Svého vynálezu byl nucen použít ve chvíli, kdy se jeho horkovzdušný balón začal ve výšce jednoho kilometru, prudce rozpínat a hrozil prasknutím. Tato událost se stala beze svědků, můžeme se tedy pouze domnívat, zda se tento život zachraňující seskok uskutečnil (HOŘEJŠÍ, 1952; BELLIS, 2009; SOUKUP, 1986).

V červenci roku 1795 si údajně na Špilberku vězněný Jean Baptista Drouet, zhotovuje padák a pokouší se uprchnout. Při seskoku z hradeb si zlomil nohu a byl nalezen hlídkujícími vojáky, kteří ho dopravili zpět do vězení (ZAVADIL, 2007).

Francouz André Jacques Garnerin se stal prvním skutečným parašutistou. Společně se svým bratrem, fyzikem, zkonstruovali balón i padák. V říjnu roku 1797 provádí André Garnerin seskok s padákem bez tuhého rámu z horkovzdušného balonu, který vystoupal do výšky 700 metrů (BELLIS, SOUKUP).

Bratři Garnerinové postavili postupně několik typů padáku, určených pro seskoky z horkovzdušných balónů (viz obr. 26). Zbavili polokruhový vrchlík výztuží, spojovací tyče, zvětšili jeho průměr na dvanáct metrů, prodloužili šňůry. Padák se z větších výšek nebezpečně kymácel. Tento problém pomohl bratrům vyřešit až hvězdář Laland. Poradil jim, aby udělali ve vrcholu padákové klenby kruhový otvor, který bude nepříjemné kmity redukovat (BELLIS, 2009; HOŘEJŠÍ, 1952; SOUKUP, 1986; KUČERAVÝ aj., 1975).

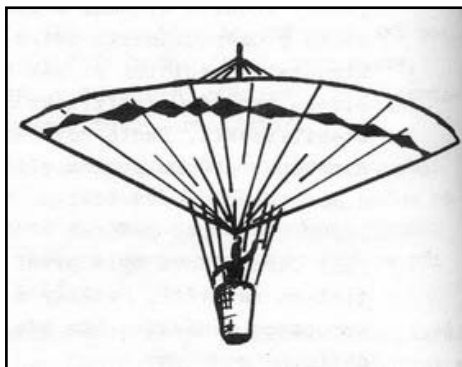
Obr. 26: Jeden z Garnerinových padáků ve schematickém vyobrazení.

Zdroj: NĚMEC, F., KUČERAVÝ, V., ČEJPA, C. *Parašutismus a vývoj padáku*.

První seskoky A. J. Garnerina měly bezesporu velký význam pro vývoj padáku. Později Garnerin změnil své lety v balónech a seskoky s použitím padáku, v placená představení. Pomocí předvádění seskoků sháněl prostředky na obživu. Spolu se svou ženou a neteří Elisou prováděl lety balónem a seskoky v mnoha zemích Evropy. Paní Garnerinová byla první vzduchoplavkyní a parašutistkou na světě. Seskok provedla v roce 1799 z výšky jednoho kilometru. O rok později skočila i Elisa Garnerinová, která provedla na „představeních“ přes šedesát seskoků (KUČERAVÝ aj., 1975; NĚMEC aj., 1956; SOUKUP, 1986; ZAVADIL, 2007).

Další vylepšení padáku provedl Bourget roku 1804. Při seskoku v Německu použil padák složený, tedy bez dřevěné konstrukce. Do konstrukce padáku úspěšně zasahuje v roce 1810 anglický vědec Sir Georgie Cayley, který se zabýval letectvím (PASTRŇÁK, 2008; HOŘEJŠÍ, 1952).

Roku 1837 seskočil Angličan Robert Cocking na svém obráceném padáku (viz obr. 27) nad Londýnem. První vteřiny klesal normálně, pak se kostra vrchlíku zlomila, padák se zbortil a Cocking se stal první osobou, která zahynula při seskoku padákem (BELLIS, 2009; NĚMEC aj., 1956; SOUKUP, 1986).

Obr. 27: Cockingův „obrácený padák“.

Zdroj: SOUKUP, J. *Zájmové branné činnosti – letectví a parašutismus*.

V roce 1839 provedl na vlastním padáku, po smrti svého přítele Cockinga, tři bezpečné seskoky Hampton (ZAVADIL, 2007).

Po Cockingovi sestrojil padák podobné konstrukce i Ital Maceroni. Kostru padáku po zkušenostech vyztužil a sám pak provedl mnoho seskoků. V Paříži roku 1853 seskočila z balónu ve výšce 1800 metrů vzduchoplavkyně Puatevenová. Na padáku klesala 43 minut (NĚMEC, KUČERAVÝ, ČEJPA, 1956).

Roku 1887 představuje svůj hedvábný padák (bez kostry) americký kapitán Thomas Baldwin, který také vynalézá první postroj padáku (BELLIS, 2009; PASTRŇÁK, 2008).

Charles Leroux, americký parašutista a akrobat, provádí smělé seskoky v Americe a Evropě. Seskakoval z balónu z jednoho kilometru a padal s neotevřeným padákem do dvou set metrů nad zemí, pak teprve otevřel padák. Otevření padáku zabraňovalo jednoduché zařízení – kroužek, kterým byly u spodního okraje vrchlíku staženy nosné šňůry padáku. V roce 1889 končí tyto seskoky vynálezcovou smrtí (NĚMEC aj., 1956; SOUKUP, 1986).

Leroux inspiroval další průkopníky parašutismu. Například Němce Kathchen Paulusovou a Paula Lettemanna. Oba měli velký podíl na dalším vývoji parašutismu. Paulusová používala tzv. stupňovitý padák zkonstruovaný Lettermannem. Vrchlík a šňůry byly složeny do vaku, který byl zavěšen nad koš balónu. Tito dva stáli za vynálezem

výtažného padáčku, kterým se otevírá hlavní padák. Tento způsob se používá dodnes. (BELLIS, 2009; SOUKUP, 1986; ZAVADIL, 2007).

Američan Charles Broadwick v roce 1901 navrhuje padák, který má vrchlík schovaný v látkovém kontejneru. Leo Stevens roku 1908 navrhuje padák, který se otevírá zatažením za provaz. Roku 1911 tvrdí dva parašutisté, Grant Morton a Albert Berry, že skočili jako první s padákem z letadla.

Broadwickova pěstounská dcera Georgia Thompson Broadwick, nazývaná „Tiny“, skáče poprvé v patnácti letech z balónu, roku 1908. O pět let později se stala první ženou, která vyskočila z letadla. Stalo se tak nad Los Angeles. Tiny jako první žena v roce 1913 skočila volným pádem a manuálně otevřela padák. V tom samém roce provádí záměrný seskok s přistáním do vody jezera Michigan. Celkem Tiny udělala 1100 seskoků, poslední roku 1922 (BELLIS, 2009; PASTRŇÁK, 2008; PIKE, 2006).

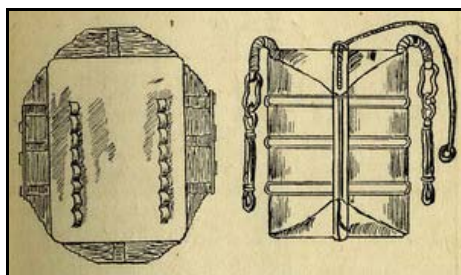
Počátkem dvacátého století se začalo rozvíjet letectví. Objevily se první havárie letounů, ale nikoho zatím nenapadlo, že by se piloti mohli při nehodě zachránit pomocí padáku. Poprvé se vznesl letoun těžší než vzduch, Rusa F. A. Možajského roku 1882. Po něm následoval vzlet bratrů Wrightových roku 1903 (NĚMEC aj., 1956; KUČERAVÝ aj., 1975).

Padákem, určeným pro záchranu pilotů letadel, se začali zabývat konstruktéři Vasser, Herve, Ors a Bounet, ale jejich padáky byly nevyhovující a uplatnění nenašly (NĚMEC aj., 1956).

V roce 1905 byla založena organizace Aéronautique Fédération Internationale – FAI, neboli Mezinárodní letecká federace (Zdroj: FAI – Aéronautique Fédération Internationale [online]).

Další významnou osobností, která přispěla k vývoji padáku, byl Rus Gleb Jevgenijevič Kotělnikov. Vychází z předpokladu, že pilot musí mít padák stále u sebe. Padák byl složen v hliníkovém obalu, připevněn na zádech pilota pomocí nosného postroje. Otevírání usnadňovala ocelová spirála. Padák byl kulatý mohl být otevřen ručně i automaticky. V roce 1911 požádal o udělení patentu pro svůj padák s názvem RK-1, později

zdokonalené RK-2, RK-3 (viz obr. 28). – má již novodobý způsob otvírání a je složen v měkkém obalu (HOŘEJŠÍ, 1952; NĚMEC aj., 1956; SOUKUP, 1986; ZAVADIL, 2007).

Obr. 28: Obal padáku vynálezce G. J. Kotělnikova z roku 1924, nazvaný typ RK-3.

Zdroj: NĚMEC, F., KUČERAVÝ, V., ČEJPA, C. *Parašutismus a vývoj padáku*.

Roku 1912 provádí Franz Reichelt, který navrhl plášť podobný padáku, seskok z Eiffelovy věže. Jeho skok byl první a bohužel poslední (ZAVADIL, 2007).

Kdyby se nezachovala patentová listina, sotva by dnes někdo věděl, že se na vývoji světového parašutismu a letectví, podílel i Slovák Štefan Banič. Padák Baniče se podobal velkému deštníku s několika pružinami. Roku 1915 ho sám předvedl seskokem z budovy ve Washingtonu. Následovaly seskoky z letadla. Americká armáda od něho patent na padák odkoupila a Banič se stal čestným členem amerického letectva (ZAVADIL, 2007).

Američan Leslie Irvin demonstruje roku 1919 seskok padákem, kterému předchází volný pád a padák se poté otevírá ručně (SOUKUP, 1986).

Polsko-americký Stanley Switlik zakládá roku 1920 společnost, která brzo přechází z výroby různých kožených tašek, na výrobu leteckého oblečení a experimentování s padáky. Switlik a Georgie Palmer Putan (manžel Amélie Erhartové) postavili věž vysokou 115 stop (35,5 m) na Stanleyho farmě v Ocean Country. Navrhli ji k trénování seskoků letců. První seskok z této věže provedla Amélie Erhartová v roce 1935 (BELLIS, 2009).

S rozmachem letectví se padák stále zdokonaloval a byl používán i pro další účely. Začal se používat při hromadné dopravě vojska, nákladů a v neposlední řadě k parašutistickému sportu. Všeobecně se rozšířilo používání pilotních padáků za první světové války 1914-1918, při soubojích stíhacích letců (HOŘEJŠÍ, 1952).

Před koncem první světové války vytvořila americká armáda parašutistický oddíl. Po skončení války začaly vznikat dílny a továrny na výrobu padáků, které se zabývaly dalším zlepšováním padáku (KUČERAVÝ aj., 1957).

V období mezi dvěma světovými válkami se zájem zaměřil na zvýšení spolehlivosti padáku. Tato otázka se vyřešila zavedením výtažného padáčku, propracováním dynamiky padáku, a dalších vylepšení. První zemí, kde se parašutismus začal nejvíce rozvíjet bylo USA. V tehdejší Sovětské svazu byla založena Ústřední parašutistická škola (NĚMEC aj., 1956; SOUKUP, 1986).

Ve sportovním parašutismu se ve třicátých letech dvacátého století prováděly výhradně výškové rekordy s okamžitým nebo se zpožděným otevřením padáku, s použitím kyslíku nebo bez něj (SOUKUP, 1986).

V průběhu druhé světové války, 1939-1945, používaly padáky parašutistické jednotky Sovětského svazu, Německa, USA, Anglie, Francie a Itálie.

Od roku 1950 začala pravidelně pracovat Mezinárodní letecká federace – FAI a její komise. Byl vydán tzv. „sportovní řád FAI“, který stanovil mimo jiné také základní pravidla parašutistických soutěží (SOUKUP, 1986).

V roce 1951 bylo v Jugoslávii uspořádáno první Mistrovství světa v parašutismu. Od roku 1954 se mistrovství světa koná pravidelně po dvou letech (KUČERAVÝ, ŘEPKA, VEJVARA, 1975).

K parašutistickému sportu se používaly různé typy kruhových padáků (viz obr. 29) až do roku 1975. Tento rok se nesmazatelně zapsal do historie parašutismu. Udála se v něm zásadní změna.

Obr. 29: Kruhový padák.

Zdroj: BELLIS, M. *History of the Parachute* [online].

Myšlenka klouzavých padáků byla známa mnoho let, ale až v roce 1975 se dostala na jinou úroveň. Teprve s výrobou padáku typu Stratostar, se podařil splnit dávný sen všech parašutistů (ŘEPKA, 1980).

Základy pro vznik padáku typu „křídlo“ položila NASA (v překladu Národní úřad pro letectví a kosmonautiku), když veřejnosti zpřístupnila výsledky svého vývoje „návratových“ zařízení kosmických lodí. Jedním z nich bylo „křídlo“ z tkaniny, formované nápořem vzduchu. „Křídlo“ bylo výkonnější a lépe se ovládalo, než do té doby v parašutismu používané kulaté padáky. Poté, co byly tyto padáky zavrženy v kosmickém programu, ujal se jich sportovní parašutismus. Počátkem 70. let se padáky tohoto typu rozšířily ze Severní Ameriky do celého světa (SOTONOVÁ, 2006).

Padáky se dále vyvíjely a vylepšovaly až do podoby, ve které je známe dnes. Ve sportovním parašutismu se v současné době používají pouze padáky typu křídlo. Tyto padáky postupně vytlačily padáky kruhové, které se nyní používají již jen v armádě pro výcvik vojáků. Padáky pro sportovní parašutismus se od sebe liší svou velikostí, tvarem, vlastnostmi. Pro jednotlivé parašutistické disciplíny používají parašutisté odlišné padákové komplety.

3.2 Vývoj parašutismu u nás se zaměřením na ženskou reprezentaci

Sepsání této kapitoly bylo velice obtížné, jelikož o vývoji parašutismu u nás neexistuje kompletní literatura. Zdroje jsou většinou zastaralé a mapují část historie parašutismu u nás. Pro sestavení přehledu byla použita část informací z knihy Miloše Jurči s názvem Otrokem parašutismu a fakta od „parašutistických pamětníků“.

Kapitola je sestavena z vyprávění a emailů Františka Antla (bývalý státní trenér parašutistické reprezentace), Mirky Vrané (reprezentantka v parašutismu), Jiřího Blašky (bývalý trenér Armádního sportovního oddílu Dukla Prostějov), Daniely Macichové mladší (reprezentantka v parašutismu) a mého otce Oldřicha Šorfa. Bez těchto lidí by tato část bakalářské práce byla jen stěží vytvořena.

Cenné informace, poznatky a fotografie jsou čerpány také z kroniky Střediska vrcholového sportu mládeže v Příbrami, která se v současné době nachází v archivu ASO Dukla Prostějov. Tato kronika mapuje činnost střediska mládeže od roku 1978 do roku 1989. Kroniku tehdy zakládal současný trenér reprezentačního družstva žen pan Ivan Hoššo.

Parašutismus v tehdejší Československu by se dal rozdělit do čtyř období:

1. „prehistorie“ – začíná rokem 1951 a končí rokem 1960,
2. období vzkříšení – od roku 1961 do roku 1973,
3. úrodná léta od roku 1974 do roku 1989,
4. „po sklizni, každý dělá co chce a na co má“ – od roku 1990.

3.2.1 Období „prehistorie“ parašutismu

Období „prehistorie“ parašutismu je v přehledu datováno od roku 1951. Stručný přehled je uveden v tabulce číslo 2. Za zmínku však stojí i některé události před tímto rokem.

Roku 1927 se začal vyrábět první československý pilotní sedavý padák. V Československu byl tehdy parašutismus teprve v začátcích. První seskoky u nás provedl pilot Kovanda s italským padákem „Salvator“ (SOUKUP, 1986).

Význam pro rozvoj parašutismu u nás mělo založení 2. československé samostatné paradesantní brigády v Sovětském svazu v roce 1944. Jejími členy byli převážně muži, ale objevily se zde již i ženy. Roku 1947 se zakládají naše výsadkové jednotky. Jako první se pokoušejí o zahájení parašutistického výcviku, členové bratislavského aeroklubu. Roku 1947 bylo za primitivních podmínek vyškoleno přibližně 25 parašutistů. (KAMENÍK, 2009; KUČERAVÝ aj., 1975).

V civilním parašutismu jsou roku 1948 založeny tzv. výsadkové oddíly Sokola. Zapojení parašutistů do Sokola bylo špatné. Sport byl odtržen od ostatních leteckých sportů a materiálové podmínky byly svízelné (SOUKUP, 1986).

Tabulka 2: Období „prehistorie“ parašutismu.

ROK	Období „prehistorie parašutismu“ (1951 – 1960)
1951	Vytvořen Dobrovolný svaz lidového letectví – DOSLET. Konání 1. Mistrovství světa v parašutismu ve Slovinsku.
1952	Založen SVAZARM – Svaz pro spolupráci s armádou. Uspořádáno 1. Mistrovství republiky v parašutismu – letiště Tri Duby.
1953	Organizované instruktorské kurzy parašutismu. Uspořádáno 2. Mistrovství republiky v parašutismu v Ostravě.
1954	Návštěva sovětského instruktora Žornika – předání zkušeností s parašutistickým výcvikem. Konání 2. Mistrovství světa v parašutismu ve Francii – 2. místo našeho reprezentačního družstva mužů.
1955	Mezinárodní závody v Bulharsku – poprvé s účastí dvou našich parašutistek: Kloubcové a Maxové.
1956	Konání 3. Mistrovství světa v parašutismu v Moskvě – poprvé s účastí ženského reprezentačního družstva. Absolutními mistry světa v parašutismu: Josefa Maxová a Gustav Koubek.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Roku 1951 jsou parašutisté začleněni do Dobrovolného svazu lidového letectví, organizace DOSLET (dle sovětského vzoru), čímž začíná sportovní parašutismus. Koncem roku 1952 je založen SVAZARM (Svaz pro spolupráci s armádou) a tím končí všechny předchozí spolky.

Nastupující svaz byl řízen vojáky a měl tudíž vojenský charakter. Do tohoto systému byly začleněny i Základní organizace Svazarmu s názvem Aeroklub. Parašutistickou a leteckou přípravu řídilo tzv. OLPPS ÚV Svazarmu, což znamenalo oddělení letecké a parašutistické přípravy a sportu. Sport byl naprosto okrajovou záležitostí, hlavní náplní byl JSBVO - jednotný systém branné výchovy obyvatelstva.

V roce 1951 bylo uspořádáno na letišti Lesce – Bled (tehdy v Jugoslávii) první Mistrovství světa v parašutismu. Roku 1952 se konalo na letišti Tri Duby 1. Mistrovství Československé republiky v parašutismu. Tehdejší disciplíny měly spíše polovojskový charakter. O systematické přípravě reprezentace se v této době ještě nedalo mluvit.

Přelomový byl pro náš parašutismus rok 1953. Začaly se organizovat instruktorské kurzy a kurzy seskoků volným pádem na letišti Kralupy nad Vltavou. Bylo uspořádáno 2. mistrovství republiky v parašutismu, které zahrnovalo branné disciplíny a seskoky na přesnost přistání. Mistry republiky ve sportovním parašutismu se stali Štefan Pisko z aeroklubu Prešov a Jiřina Hříbková z aeroklubu Praha. Ihned po těchto závodech navazovala mezinárodní soutěž za účasti SSSR a Bulharska, což byla první takováto akce v dějinách našeho parašutismu (KUČERAVÝ aj., 1975; NĚMEC aj., 1956).

Roku 1954 byl do Československa vyslán sovětský instruktor Žornik, který měl předat své zkušenosti našim parašutistickým instruktorům. Od tohoto roku prožíval československý parašutismus éru masového rozvoje a růstu sportovní úrovně. Důkazem bylo druhé Mistrovství světa ve Francii, kde naši mužští reprezentanti vybojovali stříbrnou medaili (KUČERAVÝ aj., 1975).

V roce 1955 odjíždějí svazarmovští parašutisté na mezinárodní závody do Bulharska. Poprvé byly v této výpravě i dvě ženy, parašutistky Dana Kloubcová a Josefa Maxová (NĚMEC aj., 1956).

Jak uvádí NĚMEC, KUČERAVÝ, ČEJPA (1956, s.128): „Rok 1956 zapsal naše sportovní parašutisty do světových dějin parašutistického sportu.“

V roce 1956 se účastní naši reprezentanti 3. Mistrovství světa v Moskvě, poprvé i družstvo našich žen. Družstvo mužů získalo zlatou medaili, družstvo žen stříbrnou

medaili. Josefa Maxová a Gustav Koubek se stali absolutními mistry světa (KUČERAVÝ aj., 1975; NĚMEC aj., 1956).

3.2.2 Období „vzkříšení“ parašutismu

Období „vzkříšení“ parašutismu je krátce shrnuto v tabulce číslo 3.

Tabulka 3: Období „vzkříšení“ parašutismu.

ROK	Období „vzkříšení“ parašutismu (1961 – 1973)
1961	Vznik ASD Prostějov mužů (Armádního sportovního družstva). Vznik českého branného parašutistického víceboje.
1971	První účast československých družstev na světových soutěžích v branném parašutistickém víceboji.
1973	Vznik středisek mládeže v Brně, Bratislavě a Spišské Nové Vsi.

Zdroj: vlastní zpracování.

Výraznou změnu ve sportovním parašutismu přináší rok 1961, kdy vzniká ASD Prostějov (Armádní sportovní družstvo), dnešní ASO (Armádní sportovní oddíl) DUKLA Prostějov. V ASD trénovali mužští reprezentanti.

Péči o reprezentaci nadále zajišťoval Svazarm a zastřešoval také, pod hlavičkou Aeroklubu, vojáky z Dukly. Trenéři pro ženskou reprezentaci byli vybíráni z řad inspektorů parašutismu.

Bylo nutné vybírat nové parašutistické naděje, aby se postupně oživovala parašutistická činnost. Díky zvyšujícím se finančním dotacím probíhala řada krajských a klubových soutěží v přesnosti přistání. Na nich si trenéři vybírali talentované sportovce. Vrcholem sezóny bylo Mistrovství republiky klasických disciplín. Svazarm se stále snažil zařazovat do závodů branné disciplíny - např. házení granátem, přespolní běhy, střelení ze vzduchovky.

Z těchto branných disciplín se v sedmdesátých letech vyvinul branný parašutistický víceboj. Letní víceboj zahrnoval plavání, střelbu, seskoky a běh. Zimní obsahoval běh na lyžích, střelbu a seskoky. Musím podotknout, že naši vícebojaři si na mezinárodních soutěžích počínali vždy velice dobře.

Národní Aerokluby zakládaly tréninková „střediska“ mládeže. O střediscích v pravém slova smyslu se nedalo hovořit, jen se některému z Aeroklubů dostaly peníze. Vznikla „střediska“ mládeže v Brně (pod vedením Miroslava Minaříka), na Slovensku v Bratislavě (vedl pan Němeček) a ve Spišské Nové Vsi (vedeno Štefanem Rychtarčíkem).

V roce 1973 bylo založeno středisko juniorů a juniorek v Brně. Na konci roku 1973 se uskutečnilo první soustředění juniorů v Kunovicích. Druhé soustředění se konalo v Brně v roce 1974. Trenérem juniorského střediska se stal Miroslav Minařík, asistentem byl Miroslav Uhlíř, později se vedení ujímá František Antl.

Do juniorského výběru se přibližně z 1000 parašutistů dostalo sto. Tento výběr byl částečně dotován. Do širší reprezentace bylo vybráno cca deset členů.

3.2.3 „Úrodná léta“ parašutismu

Stručný přehled nejvýznamnějších událostí za doby vzniku vrcholového sportu v Československu přibližuje tabulka 4.

Tabulka 4: „Úrodná léta“ parašutismu.

	„Úrodná léta“ parašutismu (1974 – 1989)
1974	Vznik VRCHOLOVÉHO SPORTU – Středisek vrcholového sportu.
1976	13. Mistrovství světa v Římě – ukazují se nedostatky v přípravě parašutistů.
1977	Založeno Středisko vrcholového sportu mládeže v Příbrami, Adolf Eisenhamer – iniciátor vzniku a trenér střediska.
1978	Oficiální schválení Střediska vrcholového sportu mládeže v Příbrami. Středisko vrcholového sportu našlo zázemí v Lučenci.
1982	Mistrovství světa v parašutismu poprvé uspořádáno v Československu.
1983	Legalizována Základna vrcholového sportu mládeže v Lučenci. Marian Sluk jmenován státním trenérem žen.
1990	Zrušen SVAZARM – Svaz pro spolupráci s armádou.

Zdroj: vlastní zpracování.

V této době u nás vzniká „vrcholový sport“. V Československu byly čtyři organizace, které se sportem profesně z části živily. Především ČSTV (Československý svaz tělesné výchovy), ČSLA (Československá lidová armáda) se svými ASD DUKLA, Ministerstvo

vnitru se svými oddíly Rudé Hvězdy a SVAZARM. Vzniklo OVSÚV Svazarmu. Tedy oddělení vrcholového sportu ústředního výboru Svazu pro spolupráci s armádou.

Toto oddělení mělo další, metodické oddělení, kde byli soustředěni ústřední trenéři. OVSÚV řídilo celkem tři Střediska vrcholového sportu. Středisko v Praze, Brně a Košicích. Tato územní vedení měla několik základů vrcholového sportu. Parašutismus měl dvě Střediska vrcholového sportu – Brno a Košice.

Košice měly v přímém řízení Středisko vrcholového sportu parašutismu v Lučenci. Středisko původně začínalo ve Spišské Nové Vsi pod trenérem Dušanem Domským, letiště ovšem bylo nevyhovující pro intenzivní parašutistický provoz.

V roce 1976 se na Mistrovství světa konaném v Římě, ukazují nedostatky v řadách naší reprezentace. Adolf Eisenhamer se stal jedním z těch, kteří uznali nutnost řešení situace. Pomalu se formovalo rozhodnutí o založení střediska, kde by se vychovávali nástupci českých reprezentantů.

V průběhu roku 1977 bylo uskutečněno několik soustředění, kterých se zúčastnilo několik desítek dívek a chlapců z celé republiky. Parašutisté byli vybíráni přímo z aeroklubů na základě mnoha fyzických a psychických testů. Sítem těchto testů nakonec prošlo deset dívek a dvanáct chlapců. Na podzim roku 1977 je v Příbrami založeno Středisko vrcholového sportu mládeže. Příprava se v celé intenzitě rozjela v roce 1978, kdy bylo středisko oficiálně schváleno.

Trenérem v Příbrami se stal Adolf Eisenhamer, jeden z iniciátorů vzniku střediska, který před jeho založením vykonával funkci inspektora parašutismu pro Středočeský kraj. Adolf Eisenhamer hledal metody pro výchovu příštích reprezentantů ve vlastní praxi, ve spolupráci se Střediskem vrcholového sportu v Lučenci a Duklou Prostějov.

V Příbrami byly připravovány mladé nadějně parašutistky. Jejich hlavním cílem bylo probíjet se do sestavy užšího kádru žen trénovaného ve Středisku vrcholového sportu v Lučenci.

Příbramské středisko se stalo domovem i parašutistických branných vícebojařů. Jeho vedením byl pověřen také Adolf Eisenhamer. Od roku 1971 se družstva Československa účastní soutěží v parašutistickém víceboji, které se konají v socialistických zemích pod heslem „za přátelství a bratrství“.

V roce 1982 bylo přiděleno Mistrovství světa Československu. Kandidátů na uspořádání bylo dost, ale nakonec vyhrál Lučenec, letiště Bolkovce. Na letišti před udělením pořádání nebylo zhora nic. V roce 1981 se začalo stavět. Vybudovala se asfaltová dráha, cesta na letiště a areál nových budov pro Středisko vrcholového sportu, které tu našlo svůj domov v roce 1978 (JANEČEK, 2005).

Reprezentace začala působit pod vedením trenéra Dušana Domského na letišti v Lučenci. Následně proběhly personální změny a trenérem reprezentace byl jmenován Marian Sluk.

Obr. 30: Trenér Adolf Eisenhamer s reprezentačním družstvem žen na 16. Mistrovství světa v parašutismu 1986 v Lučenci.

Zdroj: Kronika Střediska vrcholového sportu mládeže v Příbrami.

Státním trenérem žen byl pro Mistrovství světa v Lučenci jmenován Adolf Eisenhamer (viz obr. 30). Ženy byly všechny z Aeroklubů Svazarmu. Jednalo se o 10 člennou skupinu

parašutistek, ze které bylo na MS nominováno pět. Do Střediska vrcholového sportu Košice se základnou v Lučenci byl přijat Štefan Rychtarčík. Kolem roku 1983 byla legalizována Základna vrcholového sportu mládeže v Lučenci. Marian Sluk byl jmenován státním trenérem žen. Vedl obě základny v Lučenci, asistentem se stal Vladimír Farbák. Státním trenérem byl v té době František Antl.

3.2.4 Období „po sklizni“

Základní fakta o období začínajícím od roku 1990 jsou uvedena v tabulce 5.

Tabulka 5: Období „po sklizni“.

	Období „po sklizni“ (od r. 1990)
1993	Rozpad Československa – přechod ženského reprezentačního družstva z Lučence do střediska v Příbrami.
1994	Trenérem ženské reprezentace se stává Emil Franěk, přebírá štafetu po Adolfu Eisenhamerovi.
1996	Změna trenéra ženské reprezentace, nástup trenérky Jany Pavlatové.
1999	Emil Franěk se navrácí zpět jako trenér ženské reprezentace.
2003	Zrušeno středisko v Příbrami. Příprava reprezentačního družstva žen přesunuta do Prostějova. Vedení ženského reprezentačního družstva v parašutismu se ujímá trenér Ivan Hoššo.

Zdroj: vlastní zpracování.

V roce 1990 nastává „klinická“ smrt Svazu pro spolupráci s armádou. SVAZARM je zrušen.

Po rozpadu Československé republiky (rok 1993) přešlo reprezentační družstvo žen ze SVS Lučenec do Příbramského střediska. Zde bylo připravováno společně s juniorkami.

Do prosince roku 1994 vedl ženské reprezentační družstvo připravované v Příbrami, stále ještě Adolf Eisenhamer, pomocným trenérem mu byl Emil Franěk. Po smrti Adolfa Eisenhamera, přebírá místo trenéra Emil Franěk, který vede příbramské středisko do roku 1996. Po tomto roce se trenérské činnosti ujímá Jana Pavlatová, bývalá úspěšná reprezentantka.

V roce 1999 se na místo trenéra ženského reprezentačního družstva vrací Emil Franěk s asistentem Pavlem Lyškou. Ti vedou ženskou reprezentaci v parašutismu do roku 2002.

Od roku 2003 je příprava reprezentačního družstva žen v parašutismu přesunuta do Prostějova, neboť je Středisko vrcholového sportu v Příbrami zrušeno. Na trenérský post je jmenován Ivan Hoššo, bývalý velmi úspěšný reprezentant v parašutismu. Pan Ivan Hoššo vede přípravu reprezentačního družstva žen v klasickém parašutismu do současnosti.

3.3 Sportovní příprava ženských reprezentačních družstev v minulosti

3.3.1 Sportovní příprava reprezentačních družstev žen ve SVS Lučenec

Ve Středisku vrcholového sportu ve Slovenském Lučenci bylo vždy deset vybraných nejlepších žen – parašutistek, které trénoval již dříve zmíněný Marian Sluk s asistentem Vladimírem Farbákem.

Počet reprezentantek byl doplňován pouze pokud některá z těchto deseti žen své působení v reprezentaci (z různých důvodů) ukončila. Ve SVS Lučenec byla i část mužů, tři až pět, většinou Slováci trénující ve spolupráci s Lučencem. Jinak byli muži v Dukle Prostějov. V Lučenci trénovali společně s širším reprezentačním družstvem žen i slovenští junioři.

Každý rok provedla každá členka Střediska vrcholového sportu přibližně 450 až 500 seskoků. V té době se trénovaly ještě obě klasické parašutistické disciplíny, přesnost přistání i individuální akrobacie. Soustředění bývala čtrnáctidenní, po nich následovalo pět dní volna. V listopadu se jezdilo v rámci regenerace do lázní na tři týdny. Členky reprezentačního družstva strávily okolo 200 až 220 dní mimo svoje domovy.

Každý tréninkový den měl určitý program, byl organizovaný trenérem. Volno dostávaly parašutistky jednou za soustředění, na celý den. Při tréninku se kladl důraz na kondiční přípravu. Každý den se většinou běhalo. Dopoledne probíhaly seskoky.

Na oběd byla týmu zajišťována strava. Po obědě byla pauza. Skákat se začínalo od tří hodin odpoledne.

Za den provedly reprezentantky osm tréninkových seskoků. Dokud se tato „norma“ nesplnila, tak se nekončilo. Z osmi seskoků byly čtyři seskoky individuální akrobacie a 4 seskoky na přesnost přistání (viz obr. 31). Občas byla trénována pouze disciplína přesnost přistání a někdy bylo (dle kondice a počasí) uděláno deset tréninkových seskoků.

Obr. 31: Seskok na přesnost přistání.

Zdroj: Kronika Střediska vrcholového sportu mládeže v Příbrami.

Večery měly reprezentantky volné, ale většinou nikam nechodily, jelikož město Lučenec je od letiště v Bolkovcích daleko, cca šest kilometrů.

Členkám ženského reprezentačního výběru bylo propláceno cestovné a braly refundovanou mzdu od Aeroklubu ČR v plné výši. Po nějakou dobu bylo vypláceno členkám družstva tzv. kalorné (peněžní odměny), dělené dle jejich výkonnosti.

Pokud byly reprezentantky doma, mohly si vybrat kolem dvaceti dní volna za rok jako tréninkové volno. Musely ale skutečně vykázt nějakou činnost, například běh, trénink v posilovně, běh na lyžích, plavání a jiné sportovní aktivity (VRANÁ, 2009-09-27).

3.3.2 Sportovní příprava reprezentačních družstev žen ve SVS Příbram

Středisko v Příbrami bylo až do roku 1993 střediskem mládeže. Po zrušení Střediska vrcholového sportu v Lučenci se přesunulo do Příbrami reprezentační družstvo žen. Trénink juniorek a žen tedy probíhal společně.

Každý rok se dělal do Střediska vrcholového sportu mládeže, pod vedením Adolfa Eisenhamera, výběr talentované mládeže pro budoucí tréninkové období. Výběr se prováděl na podzim, přibližně ze čtyřiceti děvčat.

Výběrová soustředění platila i pro stávající členky. Do roku 1986 bylo dvacet míst, která se obsazovala. Od roku 1986 bylo vybíráno pouze deset děvčat a stejný počet chlapců, kteří dělali víceboj. Dívky, které patřily ve SVS mládeže k nejlepším, odcházely do SVS žen v Lučenci.

Výběrové soustředění se skládalo z absolvování lékařské prohlídky, psychologických testů, testů tělesné zdatnosti – fyzických testů. Probíhaly i kontrolní testy v průběhu sezóny. Testy se skládaly z běhu nebo běhu na lyžích (dle ročního období), fyzických testů, písemných testů a z lékařské prohlídky. Na jaře probíhalo tzv. jarní přezkoušení. Obsahem byla lékařská prohlídka, pohovor u psychologa, nácvik odhozů padáku a řešení mimořádných situací.

Obr. 32: Závěrečné „šlápnutí“ při disciplíně přesnost přistání – Mistrovství republiky 1986.

Zdroj: Kronika Střediska vrcholového sportu mládeže v Příbrami.

Skákala se přesnost přistání (viz obr. 32), individuální akrobacie, někdy skupinová akrobacie. Občas se dělaly propagační seskoky. Dny byly organizované, ráno probíhala cca 30 – 40 minutová rozcvička. Potom se skákalo. Pokud se neskákalo, byla pozemní příprava. Hodně se dbalo na teoretickou a technickou přípravu obou klasických disciplín (VRANÁ, 2009-09-27; Příbramská kronika).

Trénink disciplíny individuální akrobacie probíhal na trampolíně, cvičily se cviky na zlepšení orientace v prostoru, používaly se tzv. „závěsy“. Pomocí nich se trénovaly otáčky individuální akrobacie. Balily se cvičně padáky. Družstvo jezdilo na různé soutěže. Chodilo se do bazénu, sauny a páry, cvičit do tělocvičny, běhalo se a hrály se různé hry (např. volejbal, fotbal). V zimě běhaly členky střediska na běžkách přímo po ploše letiště a chodily bruslit. Zkrátka když nebyly pro nepříznivé počasí seskoky, bylo o náhradní program postaráno.

Roku 1983 většina dívek ve středisku přešla z kulatých padáků na padáky typu křídlo RL-10, později PTCH-11. Za sezónu bylo provedeno cca 300 seskoků na osobu. „Seskoková“ soustředění trvala kolem deseti až třinácti dnů od dubna do října. V zimních měsících se jezdilo na několik soustředění do hor a na regeneraci do Karlových Varů.

Zimní soustředění bývala většinou v Krušných horách na Klínovci. Soustředění bylo organizováno pro udržení a zlepšení kondiční přípravy. Náplní soustředění bývalo sjezdové i běžecké lyžování. Jednotlivé dny byly organizovány, každý den se jezdilo na lyžích, probírala se správná technika lyžování, chodilo se pracovat na brigády do lesa.

Na ubytovně reprezentantky cvičně opakovaly balení hlavního i záložního padáku, posilovaly s „gumami“. Zhotovoval se plán soustředění na celou příští sezónu, doplňovaly se evidenční listy. Na některých zimních soustředěních pořádaly reprezentantky večerní besedy s dětmi, které se týkaly parašutismu. Na závěr soustředění byly uspořádány závody ve slalomu jednotlivců.

Organizovaný duch reprezentace převzali další trenéři. Konaly se týdenní, někdy čtrnáctidenní soustředění. Po soustředění následoval týden volna. Členky reprezentačního družstva měly placenou stravu a seskoky. Chodily třikrát týdně cvičit do posilovny v areálu střediska. Někdy byly hrazeny návštěvy posilovny mimo středisko. V deset hodin byla

večerka. Přetrvávaly ranní rozcvičky, psychologické testy i zimní soustředění na běžkách a sjezdovkách. Probíhala intenzivní teoretická příprava. Vždy, když se nemohlo skákat, tak se dělalo něco jiného (bazén, posilovna, běh, mytí výsadkového letadla AN-2).

4 Současnost ženského reprezentačního družstva

Státní reprezentační družstvo žen ve sportovním parašutismu je vedeno pod Aeroklubem České republiky. Občanské sdružení AeČR pod sebou sdružuje všechny reprezentační družstva leteckých sportů, parašutismus nevyjímaje. Ústředním orgánem státní správy pro sportovní reprezentace státu je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Ministerstvo přerozděluje dotace pro jednotlivé reprezentace.

Parašutistická reprezentace je tvořena ženským reprezentačním družstvem v klasickém sportovním parašutismu, Armádním sportovním oddílem mužů Dukly Prostějov a reprezentačním družstvem v disciplíně CRW.

Ženská reprezentace zastupuje Českou republiku v klasických disciplínách parašutismu. Klasické disciplíny zahrnují přesnost přistání a individuální akrobacii. Ženy se v současné době věnují pouze první z nich. Hlavním důvodem je nedostatek finančních prostředků pro trénink obou disciplín. Dalším negativním aspektem je fakt, že jsou ženy „amatérským“ reprezentačním družstvem. Tím je ovlivněna jejich sportovní příprava rovněž po stránce časové.

Obr. 33: Znak ženského reprezentačního družstva.

Zdroj: vlastní zpracování.

Ženy nejsou armádními sportovními zaměstnanci jako muži v ASO Dukla Prostějov. Jsou pouze členkami Paraklubu Dukla Prostějov. Působení v ženské parašutistické reprezentaci je dobrovolné. Ženy nepobírají žádný plat za svou sportovní činnost. Jsou ryzími amatérkami na rozdíl od zahraničních reprezentačních týmů žen. Kde jsou ženy

začleněny v armádách jednotlivých států společně s muži a jejich náplní práce je „parašutismus“.

Současný reprezentační kádr žen (viz příloha 1, obr. 12) je složen z dvanácti parašutistek. Osm parašutistek působí v kategorii žen, čtyři v kategorii juniorek. Složení ženského reprezentačního týmu je uvedeno v tabulce 6. V příloze 5 jsou uvedeny jmenné seznamy reprezentantek pro jednotlivé sezóny od roku 2003 a složení družstva pro rok 2010. Ženský reprezentační tým vede jeden trenér. Družstvo má i svůj „znak“ (viz obr. 33), který používá k prezentaci týmu při soutěžích. „Znak“ je natištěn na tričkách, nášivky s ním jsou našity na batozích a bundách.

Tabulka 6: Jmenný seznam současného výběru ženské reprezentace.

Počet	Příjmení	Jméno	kategorie
1.	Fousková	Nikola	juniorka
2.	Funková	Andrea	žena
3.	Macichová	Dana	žena
4.	Mašková	Pavčina	juniorka
5.	Procházková	Romana	žena
6.	Pytlíková	Mirka	žena
7.	Šanovcová	Andrea	žena
8.	Šneiderová	Jana	žena
9.	Šorfová	Iva	žena
10.	Švihlová	Denisa	juniorka
11.	Vraná	Mirka	žena
12.	Vybíralová	Simona	juniorka

Zdroj: vlastní zpracování.

4. 1 Osobnost trenéra

Funkci trenéra ženského reprezentačního družstva vykonává bývalý velmi úspěšný reprezentant v parašutismu, později náčelník slovenské armádní letecké a pátrací služby pan Ivan Hošo. V současné době v armádním důchodu. Zároveň zastává funkci ústředního trenéra celé parašutistické reprezentace ČR. Jako ústřední trenér je zaměstnán na částečný úvazek v Aeroklubu České republiky. Za výkon svých funkcí pobírá plat.

V roce 1972 se stala tragédie, která zasáhla celý parašutistický sport. Při závodech VI. Mistrovství spřátelených armád v Bulharsku došlo k havárii autobusu s českou reprezentační delegací. Při přejezdu nechráněného železničního přejezdu tehdy zahynulo jedenáct členů reprezentační výpravy českých parašutistů – mužů. Střet s vlakem na nechráněném železničním přejezdu přežili pouze dva z nich. Mezi nimi trenér současné ženské reprezentace v parašutismu pan Ivan Hoššo (HRON, 1977).

Pan Ivan Hoššo převzal sportovní přípravu družstva v roce 2003, když bylo zrušeno Středisko vrcholového sportu v Příbrami, kde ženy působily. Družstvo přišlo o dlouholeté zázemí a rovněž o trenéra. Po přesunu reprezentačního týmu žen do Prostějova se dobrovolně ujal trenérské činnosti. Našel spolu s ASO Dukla Prostějov cestu, jak začít společně trénovat v Prostějově. Ivan Hoššo dokázal znovu postavit tým, který byl schopen důstojně reprezentovat Českou republiku. Nebýt jeho, ženské reprezentační družstvo v klasickém parašutismu by pravděpodobně přestalo existovat.

Celá Česká reprezentace v parašutismu, tj. ženská i mužská má dohromady šest trenérských postů. Post nejvyšší zastává v současnosti Ivan Hoššo – ústřední trenér parašutismu ČR. Dále je v reprezentaci státní trenér, vedoucí trenér, trenér mužů, trenér mládeže a trenér žen.

Ivan Hoššo je jediným trenérem, výborným manažerem a zároveň i psychologem reprezentačního družstva žen. Je stále aktivním parašutistou. Nemá odborné vzdělání v oblasti trenérství, ale má dlouholeté praktické zkušenosti z oboru.

Obecně jsou trenéři reprezentačních družstev mužů a žen vybírání z řad bývalých parašutistů – reprezentantů. Mají dlouholeté praktické zkušenosti s parašutistickým sportem, ale většinou nemají na svou činnost odborné vzdělání na vysoké škole. Odpovídající vzdělání v trenérském oboru není podmínkou k vedení reprezentačního družstva. Trenéři reprezentace neprochází žádnými školeními nebo testy potřebných znalostí.

Neexistují žádná střediska v rámci parašutistické reprezentace, kde by byli trenéři školeni ke své funkci. Trenéři jsou navrženi jako kandidáti na zasedání sportovní parašutistické komise, kde jsou posléze schválení a jmenováni do funkce. Pro získání

odbornosti v trenérské problematice je možné v ČR studovat na vysoké škole v Praze na FTVS nebo v Brně na Masarykově univerzitě. Na těchto vysokých školách je možné vystudovat přímo obor se zaměřením na parašutismus.

4.2 Systém sportovní přípravy ženské reprezentace v parašutismu

Sportovní příprava širšího reprezentačního družstva žen v parašutismu probíhá většinou od měsíce dubna do září. Tento interval se mění v závislosti na počasí (u jarních měsíců) výši přidělených finančních prostředků na sezónu a na datu konání vrcholné soutěže v příslušném roce.

Příprava se skládá z tréninkových soustředění – seskoků, závodů, z přípravy na trenažeru přesných došlapů a z kondiční přípravy.

Soustředění bývají převážně třídní. Konají se přes víkendy, od pátku do neděle. Důvodem je fakt, že členky družstva mají různá zaměstnání, která jim nedovolují účastnit se například týdenních soustředění. Někdy bývají soustředění čtyřdní. Je to v případech, kdy na některé dny na konci či na začátku pracovního týdne připadá státní svátek a ženy mají volno ve svém zaměstnání.

Reprezentantky nejsou vojenskými zaměstnanci – profesionály jako mužští reprezentanti z ASO Dukla Prostějov. Musí do přípravy investovat hodně svého volného času a peněžních prostředků. Na pracovní dny, které připadají na soustředění (většinou pátek) nebo na dny závodů si berou volno ze své osobní dovolené.

Za rok absolvuje reprezentační družstvo v průměru osm tréninkových soustředění, několik závodů v ČR a alespoň jeden závod v zahraničí. Počet soustředění a závodů určuje trenér před sezónou. V průběhu parašutistické sezóny se plán většinou pozměňuje podle aktuální situace finančních prostředků.

Trenér musí naplánovat počet soustředění, dny konání, brát v úvahu přípravu mužské reprezentace, propočítat finanční prostředky na přípravu a předem zajistit na tréninková soustředění výsadkový letoun AN-2. Vše musí být uděláno s předstihem. Když

je plánování přípravy družstva na příští sezónu dokončeno (většinou v měsíci březen), vydá trenér Kalendářní plán reprezentačního družstva žen na příslušný rok (viz příloha 6).

Přesnější popis uskutečněných soustředění a absolvovaných závodů reprezentačního družstva žen je uveden v tabulce číslo 7. Tabulka je sestavena pro sezónu družstva žen za rok 2008.

Tabulka 7: Uskutečněné závody a absolvované soutěže.

ROK 2008		
Seznam uskutečněných soustředění reprezentačního týmu žen		
Počet	Datum konání	Místo konání - letiště
1.	5.-6.4.08	Prostějov
2.	19.-20.4.08	Prostějov
3.	1.-4.5.08	Prostějov
4.	8.-11.5.08	Prostějov
5.	23.-25.5.08	Prostějov
6.	26.-29.6.08	Lučenec (Slovensko)
7.	11.-13.7.08	Prostějov
8.	18.-20.7.08	Prostějov
Seznam soutěží s účastí reprezentačního týmu žen		
Zahraniční soutěže		
26.6.-3.7.08	MS Lučenec (Slovensko)	
Soutěže v ČR		
7.-8.6.08	Hořovický pohár	
20.-22.6.08	Klatovský karafiát	
16.-17.8.08	Jindřichohradecký pohár	
27.-31.8.08	OMM ČR a SR Most	

Zdroj: vlastní zpracování.

Tréninková soustředění probíhají převážně na letišti v Prostějově (jak je patrné z tabulky 7), kde má v současnosti reprezentační družstvo žen své zázemí. Soutěže bývají na letištích po celé ČR, stanoveny dle Kalendáře parašutistických soutěží.

Klasické soustředění reprezentačního týmu žen začíná v pátek ráno. Ve čtvrtek odpoledne reprezentantky přijíždějí do Prostějova, jelikož dojíždějí na soustředění týmu z různých částí České republiky. Náklady spojené s dopravou si hradí samy.

V pátek ráno (většinou v osm hodin) mají reprezentantky nástup na seskoky. Půl hodiny před začátkem seskoků musí být nastoupeny venku na letištní ploše a připravují se na první seskok. Před osobní přípravou musí reprezentantky dohromady připravit (sestavit) molitanové doskočiště. Ostatní potřebné vybavení v podobě elektronického disku a flér na zjištění směru větru instaluje trenér družstva. Účastnice provozu se zapíší do knihy seskoků (slouží k evidenci seskoků provedených při parašutistickém provozu). Každá členka se samostatně dle svých potřeb rozcvičí, připraví si výstroj a padákový komplet k seskoku.

V domluvený čas je připraven výsadkový letoun. Před každým seskokem dostanou reprezentantky pokyny od trenéra, na co se mají při seskoku soustředit. Nastoupí do letadla a po vystoupení do výšky vysazení provedou seskok. Reprezentantky musí čekat a sledovat doskok ostatních členek týmu.

Každá reprezentantka zvlášť je po seskoku, v průběhu balení svého padáku, zhodnocena trenérem. Dostane pokyny a doporučení pro příští tréninkový seskok. Za jeden tréninkový den je provedeno celkem osm seskoků, za předpokladu, že to dovolí počasí. Osm seskoků je ideální počet pro tréninkovou jednotku. Při více seskocích se parašutistky přestávají soustředit a začínají dělat chyby. Většinou jsou provedeny čtyři seskoky dopoledne, následuje přestávka na oběd, polední klid a čas k trénování na trenažéru došlapů, který je umístěn u budovy ASO Dukly Prostějov. Přestávka je vyhlašována i v případě nepříznivých povětrnostních podmínek.

Po polední přestávce, přibližně okolo třetí hodiny odpoledne, následují opět seskoky. Po seskocích musí reprezentantky vše uklidit. Doskočiště je chráněno nepromokavou plachtou, nechává se postavené až do konce soustředění. Je proveden závěrečný nástup, kde trenér zhodnotí tréninkový den a udělí pokyny na den příští. Pak mají reprezentantky osobní volno, které využívají k odpočinku, k návštěvě města Prostějov, k doplňkovému sportování (běhu, jízdě na bruslích atd.) nebo k trénování došlapů na speciálním trenažéru.

Další den začíná stejným způsobem. Pokud je venku nepříznivé počasí (vítr přesahuje 8 m/s nebo prší) čeká se do doby, než se zlepší. Někdy se stane, že se nedá provést žádný seskok za den. V tento čas mají reprezentantky volno, ale musí být připraveny kdykoliv

během dne k případným seskokům. Pokud jsou povětrnostní podmínky vhodné, provede se osm seskoků na přesnost přistání.

Poslední den soustředění (většinou neděle) je naplánováno šest seskoků dopoledne. Neděle je odjezdovým dnem, reprezentantky bývají již unavené a nepodávají ke konci tréninkového soustředění takové výkony. Na konci je provedeno zhodnocení celého tréninkového soustředění trenérem. Je dán čas na připomínky, nápady, poznámky. Jsou uděleny pokyny na příští soustředění. Ve stejném duchu probíhají všechna reprezentační soustředění týmu. Počty seskoků, které reprezentantky naskáčí mimo oficiální soustředění týmu si musí platit samy. Seskoky „navíc“ přispívají ke sportovní přípravě.

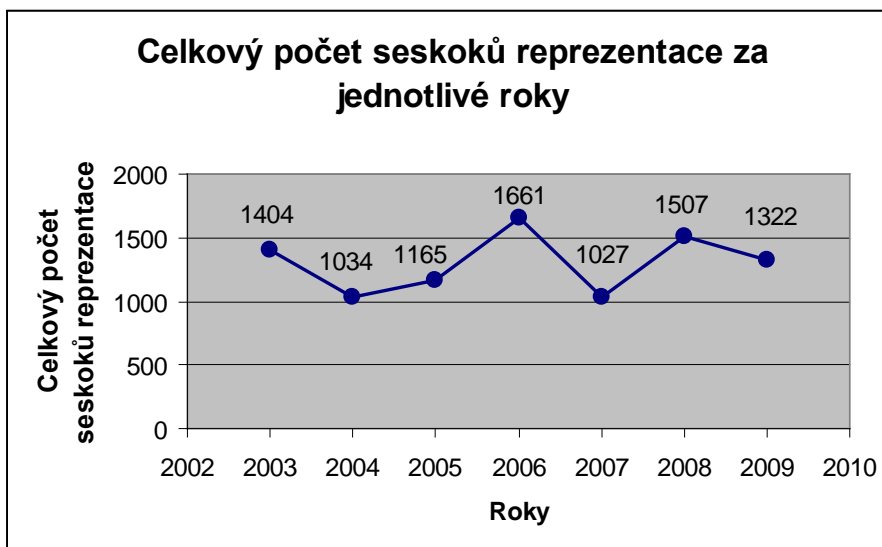
Za sezónu naskáče dohromady celé reprezentační družstvo žen přibližně 1300 seskoků. Do počtu jsou započítány seskoky tréninkové i závodní. Jedna členka reprezentace udělá v průměru 120 – 160 seskoků na přesnost přistání za rok. Počty seskoků reprezentačního družstva žen za roky 2003 – 2009. Graf č. 1 porovnává počty seskoků za jednotlivé roky.

Tabulka 8: Celkový počet seskoků ženské reprezentace v jednotlivých rocích.

Roky	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Celkový počet seskoků reprezentace	1404	1034	1165	1661	1027	1507	1322

Zdroj: Ivan Hoššo.

Graf 1: Celkový počet seskoků reprezentace za jednotlivé roky.

Zdroj: vlastní zpracování.

V průběhu roku se reprezentační družstvo účastní předem určených soutěží. Závody jsou výborným způsobem tréninku. Reprezentantky na nich nabírají mnoho zkušeností. Stávají se odolnějšími vůči „soutěžnímu“ stresu (napětí), který prožívají před výkonem v určité míře všichni sportovci. Zvyknou si tím na závodní prostředí.

Na závody, které se konají na různých místech republiky se reprezentantky dopravují samy. Jízdné není reprezentantkám propláceno. Závody v Čechách probíhají přes víkend (sobota a neděle). Reprezentační tým se schází den před závody, případně dříve a spojí závody zároveň s tréninkem.

Důležitým aspektem sportovní přípravy je trénink přesných došlapů. Provádí se pomocí speciálního trenažéru, který je popsán v kapitole 4.4.4. Na soustředěních mají reprezentantky možnost tréninku na tomto zařízení u budovy členů ASO Dukly Prostějov. Tato možnost je jim poskytována zdarma. V čase, kdy neprobíhají soustředění se připravují reprezentantky samostatně. Některé reprezentantky vlastní doma svůj trenažér („šlaponul“), jiné trénují na svých domovských letištích, která tyto trenažéry mívají. Ne všechny reprezentantky však tuto velmi výhodnou a progresivní metodu trénování závěrečného „trefení“ elektronického disku využívají a to je chyba.

Fyzická příprava na seskoky je individuální a na každé reprezentantce. Na soustředěních nezbývá dostatek času na kondiční trénink. Trenér družstva nabádá členky týmu k samostatné přípravě doma. Pro disciplínu přesnost přistání je potřeba určitá výdrž, síla a dobrá psychická odolnost. Síla je potřeba hlavně při řízení padáku. Je dobré, když reprezentantky posilují svalstvo horních končetin.

Některé členky však tím, že nad sebou nemají doma dohled, neprovádí žádnou fyzickou přípravu. Nejvíce se to projevuje při vrcholu sezóny, kdy bývají soustředění nebo závody každý týden a síly, především mladým netrénovaným reprezentantkám (juniorkám), ubývají. Bylo by dobré vytvořit řízenou kondiční přípravu v průběhu sezóny i mimo ni a každý rok provádět fyzické testy, jako tomu bývalo v minulosti.

Na konci sezóny se pravidelně koná tzv. „doskočná“. Doskočná je jakýmsi rozloučením se sezónou. Bývá většinou na přelomu měsíce října a listopadu. Je společnou akcí pro ženské i mužské reprezentační družstvo. Reprezentanti provedou jeden nebo více

seskoků ze 4000 metrů. Po celoročním tréninku disciplíny přesnost přistání je doskočná pro ženské reprezentační družstvo odměnou za sportovní výkony. Večer se pak všichni sejdou na společné večeři a symbolicky „uzavřou“ seskokovou sezónu.

V zimních měsících řízená sportovní příprava reprezentačního družstva žen neprobíhá. Je na každé reprezentantce, jak zimní období využije a jestli se bude věnovat některému druhu sportovní přípravy. V zimě je vhodné běžecké lyžování, plavání, trénink na trenažéru dopadů, posilování svalstva horních končetin (používají se gumy). Na zimní soustředění na lyžích a regeneraci nezbyývají v ročním rozpočtu reprezentace peníze.

4.3 Zázemí reprezentačního družstva

Státní reprezentace žen ve sportovním parašutismu nevlastní, na rozdíl od reprezentace mužů – ASO Dukla Prostějov, žádnou budovu.

Při zrušení centra pro přípravu reprezentantek v Příbrami byla příprava žen přesunuta do Prostějova. Armádním sportovním oddílem byl reprezentantkám poskytnut v době každého soustředění jeden společný pokoj na budově sídla Dukly Prostějov. Pokoj byl určen k přechodnému ubytování, byl malý, nevyhovující pro jedenáct reprezentantek, které se v něm tísnily.

V roce 2004 byla reprezentaci zdarma poskytnuta od Vojenské správy prostějovských kasáren, stará nevyužívaná řídicí věž letového provozu. Bylo to ideální ubytování při soustředěních. Věž měla čtyři patra, nechyběla koupelna, malá kuchyňka, pokoj pro piloty výsadkového letounu AN-2 a tři pokoje pro ženské reprezentační družstvo. Horní prosklené patro (pozůstatek řídicí věže) sloužilo jako klubovna. Ženy tak dostaly důstojné ubytování. Bohužel věž byla stará, vyžadovala opravu střechy a tak se reprezentační družstvo muselo s tímto ubytováním po roce rozloučit.

V současné době je v čase každého soustředění ženské družstvo ubytováno na budově Aeroklubu Falcon air v Prostějově (viz obr. 34). Majitelé budovy poskytli reprezentaci střechu nad hlavou zdarma. K dispozici jsou dva pokoje.

Budova je dvoupatrová, montovaná z obytných buněk. Je zde vše potřebné. Sociální zařízení, sprchy a možnost stravování v letištní restauraci. Reprezentantky se na soustředěních stravují z vlastních přivezených zásob, v restauraci na letišti nebo jezdí na jídlo a nákupy potravin do centra města Prostějov, které je nedaleko. Strava není členkám družstva hrazena z reprezentačních peněz.

Obr. 34: Budova Aeroklubu Falcon air.

Zdroj: KRÁL, T. *Jump tandem* [online].

Na letišti probíhají současně parašutistické provozy pořádané Aeroklubem Falcon air a tréninky ženského reprezentačního družstva.

Do zázemí reprezentačního týmu žen se dá počítat i výsadkový letoun, který je nepostradatelnou součástí sportovního tréninku družstva. Samozřejmě spolu s piloty letounu. Při tréninkové přípravě na soustředěních v Prostějově používá reprezentační tým letoun AN-2 (viz obr. 35).

Obr. 35: Výsadkový letoun AN-2.

Zdroj: vlastní zpracování.

Antonov, AN-2 je jednomotorový dvouplošník ruské výroby. Letoun je celokovový, křídla a ocasní plochy má potaženy plátnem. Pojme dvanáct parašutistů. Osádku letounu tvoří dva piloti. Piloti i parašutisté letoun přezdívají „Andula“ (NOVOTNÝ, D. *Flotila AeČR* [online]).

Letoun je smluvně dojedнан před začátkem tréninkové a závodní sezóny reprezentačního družstva. Posledních pět let zajišťuje letoun s piloty reprezentačnímu družstvu žen firma Haritage of flying legends z Hradce Králové.

4.4 Vybavení ženského reprezentačního družstva

4.4.1 Padákové komplety

Parašutistická disciplína přesnost přistání vyžaduje speciální vybavení. Nejdůležitější výzbrojí je padák. Padák je zařízení z jemné, pevné látky určené ke zpomalení pádu parašutisty.

Pro disciplínu přesnost přistání se obecně používají tzv. pomalé padáky. Padáky jsou větší a mají nižší dopřednou rychlost, než padáky rychlé. Jsou ideální pro přesné dopady, které disciplína vyžaduje. Rychlé padáky jsou parašutisty využívány při všech ostatních parašutistických disciplínách.

Ženské reprezentační družstvo v klasické disciplíně přesnost přistání používá americké padáky - vrchlíky typu Para foil (PF). Každý padák má své číselné označení, například PF - 252.

Číslo určuje velikost plošného zatížení vrchlíku ve čtverečních stopách. Jedna čtvereční stopa (anglicky sqft) je rovna 0,0929 metrům čtverečním (KRAUS, 2007).

Každá reprezentantka má k dispozici jeden padák odpovídající velikosti – plochy. Velikost padáku je určena dle osobní váhy parašutistky. Reprezentační družstvo má padáky typu PF – 232, PF – 252, PF – 282.

Většina padákových kompletů, které zahrnují obaly s postroji padáků, hlavní a záložní padáky a zabezpečovací přístroje, jsou sponzorským darem firmy MarS a. s. z Jevíčka nebo jsou koupeny z prostředků vynaložených Aeroklubem ČR. Padáky jsou ve vlastnictví reprezentace, která podléhá Aeroklubu ČR.

Firma MarS a. s. poskytuje ženskému reprezentačnímu družstvu celkový servis týkající se padákových kompletů. (viz obr. 36) Servis zahrnuje technické prohlídky, opravy padáků, bezplatné poskytování doplňkového vybavení (balicí stoly a dečky, padákové gumičky a očka, balicí šňůrky atd.). Bez hlavního sponzora padákového vybavení, by se vynakládaly nemalé prostředky, které by zatížily přípravu družstva a odebraly potřebné finance na tréninkové a závodní seskoky. Padákové vybavení ženského reprezentačního družstva je velmi kvalitní.

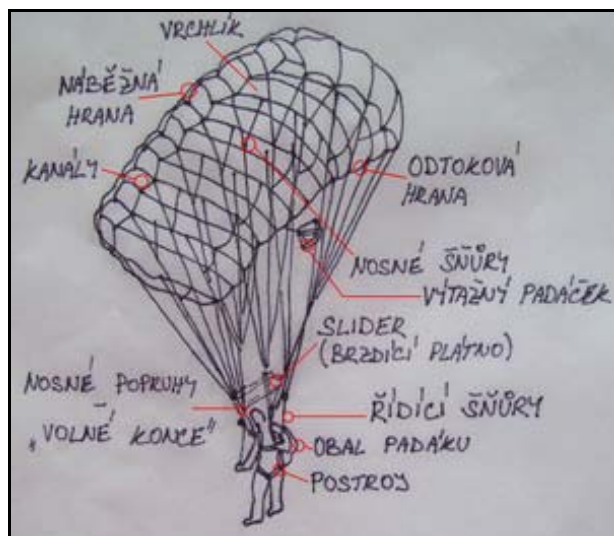
Obr. 36: Padákový komplet používaný reprezentačním družstvem žen.

Zdroj: vlastní zpracování.

O pravidelné přebalování záložních padáků se bezplatně starají technici z ASO Dukla Prostějov nebo jsou záložní padáky přebaleny při technické prohlídce pracovníky firmy MarS.

Jmenovaný parašutistický padák typu křídlo, užívaný k disciplíně přesnost přistání, tvoří vrchlík a nosný postroj s obalem padáku. Vrchlík má obdélníkový tvar. Z bočního pohledu připomíná tvar křídla. Sportovní Padáky PF používané reprezentačním družstvem mají sedm dvoukomorových kanálů, kterými proudí náběžnou hranou padáku vzduch.

Zadní strana kanálů je uzavřena. Ke spodní straně vrchlíku jsou upnuty nosné šňůry. Na druhé straně jsou nosné šňůry připevněny k nosným popruhům. Popis padáku je znázorněn na obrázku číslo 37.

Obr. 37: Popis parašutistického padáku pro disciplínu přesnost přistání.

Zdroj: vlastní zpracování.

Pomocí řídicích šňůr (slangově „řidiček“) parašutista řídí padák. Dolní okraj řídicích šňůr je ukončen řídicími kolíky nebo poutky. Zatahne-li parašutista za „řidičku“, deformuje se strana odtokové hrany padáku, padák se zpomalí a dojde k jeho otočení na příslušnou stranu.

„Brzdící dečka“ – slider je zhotovena ze stejného materiálu jako vrchlík. V rozích brzdící dečky jsou kovové kroužky jimiž vedou nosné šňůry padáku. Slider slouží k pozvolnému otevření padáku. Snižuje dynamický náraz při zpomalení volného pádu.

„Kontejner“ je vak do kterého je uložen složený vrchlík. Na kontejner jsou připevněny pomocí gumových poutek srovnané šňůry vrchlíku. Kontejner se složeným vrchlíkem je balen do obalu padáku.

Nosný postroj s obalem padáku (viz obr. 38) slouží k upevnění padáku na tělo parašutisty. Na svislých popruzích postroje se nachází uvolňovač odhozu hlavního padáku (na obrázku červený) a uvolňovač pro otevření záložního padáku (na obrázku – kovový).

V obalu padáku jsou umístěny oba padáky. Záložní v horní části, hlavní padák v části dolní (NOSEK, 2009).

Záložní padák je záchranným padákem. Používá se v případě selhání hlavního padáku. K mechanismu otevírání záložního padáku je napojen elektronický zabezpečovací přístroj. Přístroj slouží k automatickému otevření záložního padáku v mimořádných situacích (NOSEK, 2009).

Každá členka reprezentačního družstva má v padáku zabudován zabezpečovací přístroj. Reprezentace disponuje zabezpečovacími přístroji značky MPAAD nebo Cypres. Přístroj MPAAD je výrobkem firmy MarS.

Důležitou součástí padáku je výtahový padáček, který je vidět na obrázku 39. Slouží k otevření hlavního padáku. Je zabalen v elastické kapsičce na spodní straně obalu padáku.

Obr. 38: Nosný postroj s obalem padáku.

Zdroj: vlastní zpracování.

Obr. 39: Výtahový padáček.

Zdroj: vlastní zpracování.

Bližší popis parašutistického padáku určeného pro disciplínu přesnost přistání je uveden v příloze 7, článek 8.

4.4.2 Kombinézy

Důležitou parašutistickou výstrojí jsou kombinézy. Při disciplíně přesnost přistání se používají speciální kombinézy s úzkými nohavicemi. Zúžené nohavice zabezpečují

parašutistovi dobrý výhled na patu nohy – boty, kterou „trefují“ elektronický disk. Volné nohavice nejsou vhodné. Omezují výhled závodníka při kontaktu s diskem.

Kombinézami je rovněž vybaven reprezentační tým žen. Pro jejich nákup jsou použity sponzorské peníze. Každá členka má v současné době tři kombinézy ušité na míru. Dvě z nich jsou určeny pro chladnější období, jedna pro teplé počasí. Všechny ženy z týmu mají stejné barevné reprezentační provedení kombinéz.

Kombinézy reprezentačního družstva žen se dají rozdělit podle povětrnostních podmínek na „zimní“ a „letní. Zimní varianta kombinéz má dlouhé rukávy a nohavice. Jedna je teplejší, ušita ze silnější pevné tkaniny (viz obr. 40), druhá je ušita ze slabé elastické látky (viz obr. 41).

Obr. 40: Kombinéza – „zimní“.

Zdroj: archiv Iva Šorfová.

Obr. 41: Kombinéza – elastická.

Zdroj: vlastní zpracování.

Letní kombinéza (viz obr. 42) je rovněž vyhotovena ze stejné elastické látky. Barevným provedením se kombinézy shodují s kombinézami mužského reprezentačního družstva.

Obr. 42: Reprezentační kombinéza – „letní“.

Zdroj: archiv Jiří Dvořák.

Peníze se prioritně vynakládají na tréninkové seskoky reprezentace. Jedna kombinéza s dlouhými rukávy a nohavicemi stojí v průměru čtyři tisíce korun. Celková suma za vybavení dvanácti reprezentantek kombinézami se pohybuje okolo 48 tisíc. Shodná částka je přibližně zaplacená za seskoky při jednom víkendovém soustředění ženského týmu. Finanční prostředky na nákup kombinéz jsou tedy značně vysoké.

Problém je v tom, že se kombinézy rychle opotřebují, trpí kolenní část (u dlouhých nohavic), která se odírá při balení padáku a tkanina celkově bledne při pobytu na „letištním“ slunci. Dočasné opravy kolenní části kombinéz jsou řešeny záplatami. Každý rok nejsou dostupné sponzorské peníze na nákup výstroje. Kombinézy se kupují postupně, pokud jsou k dispozici finanční prostředky navíc.

Pokud některá reprezentantka družstvo opouští, musí kombinézy vrátit, protože jsou majetkem reprezentace. Vracené kombinézy se využijí pro mladší členky týmu, pokud mají shodující se velikost.

4.4.3 Speciální obuv

Při disciplíně přesnost přistání používají závodníci speciální obuv (viz obr. 43). Typ obuvi ovlivňuje přesnost „dotyku“ parašutisty s elektronickým měřícím zařízením. Obuv uzpůsobenou pro přesné zasažení středu disku parašutisté nazývají termínem „šlapačky“.

Obr. 43: Speciální obuv používaná pro disciplínu přesnost přistání.

Zdroj: vlastní zpracování.

Speciální obuv u nás vyrábí česká obuvnická firma Baťa. Boty mají pevnou prodlouženou podrážku v zadní části – podrážka přesahuje za zadní okraj paty. Závodníci si je pořizují převážně u této firmy. Doma si posléze přesahující patní část podrážky upraví do požadovaného tvaru („hrotu“).

Reprezentační tým žen je speciální obuví rovněž vybaven. Obuv si kupují za své peníze samy členky. Není jim hrazena reprezentací. Patní část obuvi si každá závodnice upravuje sama do požadovaného tvaru, který jí vyhovuje.

4.4.4 Ostatní vybavení

K ostatnímu vybavení pro klasickou disciplínu přesnost přistání patří automatické měřicí zařízení (AMZ), molitanové doskočiště, balící stoly, trenažér závěrečné fáze přistání, dečky a brašny.

Automatické měřicí zařízení se skládá z elektronického disku (popis a obr. 6 v kapitole 2.2.1), který je spojen s displejem ukazujícím dosažené výsledky. Reprezenční družstvo žen má přiděleno jedno měřicí zařízení od Aeroklubu ČR, které využívá při tréninkových soustředěních (viz obr. 44). Při závodech v zahraničí je používán velký displej pro přehledné zobrazení výsledků (viz příloha 2, obr. 2).

Obr. 44: Automatické měřicí zařízení displej.

Zdroj: vlastní zpracování.

Elektronický disk je umístěn na molitanovém doskočišti, které má průměr pět metrů a výšku přibližně třicet centimetrů. Reprezentační družstvo nedisponuje vlastním doskočištěm. Není to však žádný zásadní problém.

Při soustředěních v Prostějově je družstvu doskočiště bezplatně půjčováno od Aeroklubu Falcon air nebo od ASO Dukly Prostějov. Trénují-li parašutistky na jiném letišti, je jim doskočiště zdarma poskytnuto od místního paraklubu, který reprezentační družstvo na tréninkové soustředění pozval.

K balení padáků používají parašutisté tzv. „balící stoly“. Jsou ušity z plátna a chrání padák před znečištěním. V dolní polovině je „stůl“ cca jeden metr široký, v horní polovině se rozšiřuje do šířky. „Balící dečka“ slouží k tomu, aby se postroj při balení neodřel a neušpinil. „Dečka“ kopíruje velikost postroje s obalem padáku. Padák se položí na balící dečku a upevní se k ní pomocí tenkých popruhů s cvoky. Padákové brašny slouží k ochraně a přenášení zabalených padáků po seskocích.

K trénování závěrečných dopadů při disciplíně přesnost přistání slouží tzv. „šlaponul“ (viz příloha 1, obr. 2). Trenažér simuluje poslední jeden až dva metry seskoku na přesnost přistání. Využívá se pro trénink zacílení a „trefení“ elektronického disku. Parašutista je zavěšen v postroji na silné gumě, stojí na vyvýšeném místě. V dopadové části je instalováno provizorní „doskočiště“ a na něm je umístěna kopie přistávacího disku.

Po seskoku z vyvýšeného místa způsobí silná guma simulaci přistání na padáku a umožní parašutistovi trénink kontaktů disku. Metoda je výhodná tím, že pro trénink závěrečné fáze seskoku nemusíte skákat z letadla a je zde možnost několikanásobného opakování. Ženské reprezentační družstvo využívá k tréninku „šlaponul“ nacházející se u budovy ASO Dukla Prostějov. V budoucnu se počítá s instalací tohoto zařízení poblíž budovy Falcon air.

Závodníci potřebují k seskokům „na přesnost“ rovněž parašutistickou kuklu, ochranné brýle, rukavice, výškoměr a nožík.

Parašutistická kukla je ochranná pomůcka hlavy parašutisty (viz obr. 45). Je kožená, podšitá látkou, na zadní straně má přišita poutka k upevnění brýlí. Používají ji pouze parašutisté věnující se přesnosti přistání. Při ostatních disciplínách si parašutisté chrání hlavu pomocí pevných přileb.

Brýle používají parašutisté k ochraně zraku. Při seskoku je pro závodníky nepříjemné padat volným pádem (ač krátkým) při náporu vzduchu bez brýlí. Většina parašutistů tudíž brýle používá. Někteří si brýle sundávají před závěrečným „šlápnutím“ na elektronický disk. Existují brýle vyvinuté přímo pro parašutisty, ale postačí i ty, které se dají koupit v klasickém obchodě.

Obr. 45: Parašutistická kukla a brýle.

Zdroj: vlastní zpracování.

Obr. 46: Parašutistický výškoměr a nožík.

Zdroj: vlastní zpracování.

Součástí výstroje parašutisty jsou rovněž rukavice. Bez rukavic je skoro nemožné shazovat výšku na otevřeném padáku pomocí stažení řídicí šňůry. Šňůry by mohly závodníkovi „spálit“ dlaně rukou. Druhým důvodem používání rukavic je vliv chladnějšího počasí.

Výškoměr (viz obr. 46) je zařízení fungující na principu změny atmosférického tlaku. Ukazuje parašutistovi přesnou výšku nad terénem, ve které se nachází v průběhu celého seskoku (výskoku, volného pádu, klesání na otevřeném padáku). Někteří zkušenější závodníci při disciplíně přesnost přistání výškoměr nepoužívají. Pro mladší, méně zkušené parašutisty je výškoměr vhodný pro určení správné výšky při nasazení závěrečného manévru před dopadem na elektronický disk. Výškoměr si parašutisté upevňují ve většině případů na zapěstí.

Parašutistický nožík (viz obr. 46) je základní a nepostradatelnou výbavou všech parašutistů. Užívá se ho v mimořádných situacích, když dojde k zamotání (zaseknutí) například nosných šňůr za některou část obalu padáku s postrojem. Parašutista šňůry přefízne. Tím je hlavní padák uvolněn (odhozen) a parašutista může otevřít záložní padák. Podobné situace se stávají zřídka, ale parašutisté nožík mají pro jistotu při seskoku u sebe. Nožík je upevněn na prsním popruhu postroje padáku.

Parašutistické kukly, brýle, rukavice a výškoměry si reprezentantky pořizují ze svých finančních prostředků. Vše patří k základnímu vybavení, které si obecně parašutistky kupují po některém z parašutistických výcviků a s tímto vybavením již do reprezentace přicházejí. Nožík je týmu poskytnut firmou MarS.

4.4.5 Reprezentační ústroj

Reprezentační ústrojí je myšlena jednotná výstroj, ve které se reprezentační družstvo žen prezentuje na závodech. Reprezentační ošacení zahrnuje dlouhé sportovní kalhoty modré barvy, stejně barevné kraťasy, červenou fleecovou bundou (viz příloha 1, obr. 6), modrou nepromokavou bundou, trika od sponzora a sportovní košile se státním znakem. K reprezentační výstroji náleží též sportovní batohy, kšiltovky a sportovní obuv.

Obě bundy jsou koupeny sponzorem, firmou STRATOS 07 s. r. o. Firma se zabývá výrobou padákové techniky, záchranných systémů, balistickou ochranou a příslušenstvím k padákům. Na bundách je vyšito logo firmy (zdroj: STRATOS 07 S. R. O. *Padáky a příslušenství* [online]).

Reprezentační trika jsou zdarma poskytována firmou MarS a. s. Mají na sobě znak českého ženského reprezentačního družstva v parašutismu (viz obr. 47) a z druhé strany logo sponzora nebo logo sponzora na přední straně (viz obr. 48) a znak na rukávu. Na rukávech je také uveden název a rok konání závodu, ke kterému byla trika určena. Závody jsou myšleny vrcholné podniky (MS a ME).

Obr. 47: Znak družstva na triku.

Zdroj: vlastní zpracování.

Obr. 48: Reprezenční triko – znak sponzora.

Zdroj: vlastní zpracování.

Sportovní košile se státním znakem (viz příloha 1, obr. 10) jsou určeny pro slavnostní okamžiky při vrcholných soutěžích (např. při slavnostním zahájení či ukončení soutěže, vyhlášení výsledků). Košile mají na prsou vyšitý státní znak ČR. Je na nich anglicky napsána disciplína ve které družstvo závodí, pod názvem je křestní jméno reprezentantky. Na rukávu je vyšit název závodu a rok, ke kterému je košile určena.

Reprezentační košile jsou placeny ze sponzorských peněz stejně jako kšiltovky s nápisem Czech republic, dlouhé kalhoty a batohy. Před každým velkým závodem jsou vyhotoveny stejné košile pro ženské i mužské reprezentační družstvo. Sportovní obuv byla placena sponzorem, chemickou a petrolejářskou firmou Slovnaft. Krátké kalhoty si hradily samy členky reprezentace.

Reprezentační výstroj by si zasloužila oživení. Bundy a kalhoty byly koupeny v roce 2004. Nejvíce je opotřebením vidět na dlouhých kalhotách, které vybledly. Některé reprezentantky si koupily nové kalhoty ze svých finančních prostředků.

4.5 Finanční podmínky

V současné době se většina sportovních oddílů každoročně potýká s nedostatkem finančních prostředků na zabezpečení své činnosti. Reprezenční družstvo žen ve sportovním parašutismu, disciplíně přesnost přistání mezi ně patří také. Je závislé na výši přidělených peněz.

Peníze jsou cokoliv, co slouží jako běžně přijímaný prostředek směny či placení. Lidé potřebují peníze pro transakční účely. Žádná společnost ještě nedosáhla utopického stavu neomezených možností. Statky jsou omezené, potřeby se zdají být bez hranic. Dnešní ekonomie široce využívá peníze. Peněžní tok je životodárnou krví našeho systému. Peníze jsou měřítkem pro vyjádření ekonomické hodnoty věcí (SAMUELSON, NORDHAUS, 1992).

4.5.1 Systém finanční podpory sportovní reprezentace v České republice

Podpora oblasti „Sportovní reprezentace ČR“ vychází ze zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů a z usnesení vlády ČR č. 718 z roku 1999 k Zásadám komplexního zabezpečení státní sportovní reprezentace.

Cílem programu je podpora přípravy reprezentantů v kategoriích seniorů, juniorů a jejich účast na vrcholných mezinárodních soutěžích. Vrcholnými podniky se rozumí soutěže organizované mezinárodními sportovními federacemi, Mezinárodním olympijským výborem včetně Mezinárodního a Národního paralympijského výboru. Současně jsou podporovány významné mezinárodní sportovní akce pořádané v ČR, které jsou projednány a schváleny samostatně.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanovuje postup, kterým se určují podmínky pro poskytování, čerpání a vyhodnocování Programu I. „Sportovní reprezentace ČR“, určeného nestátním neziskovým organizacím, zejména občanským sdružením v oblasti sportu.

Obsahové zaměření odboru sportu dle každoročního vyhlašování programů „Státní podpory sportu“ je následující.

A. Oblast státní sportovní reprezentace

- a) Program I. – Sportovní reprezentace ČR
- b) Program II. – Sportovní centra mládeže
- c) Program III. – Sportovní talent
- d) Program IV – Sportovní střediska

B. Oblast veřejně prospěšných programů

C. Oblast investičních prostředků

Z programu I. – Sportovní reprezentace ČR jsou poskytovány dotace ze státního rozpočtu i parašutistické reprezentaci. Současně je podporována činnost Resortních sportovních center MŠMT, Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra.

Za sportovního reprezentanta je považován sportovec, občan ČR, jmenovaný příslušným sportovním svazem, který je členem některé mezinárodní sportovní federace. U reprezentace v parašutismu je zastřešujícím svazem AeČR a federací Mezinárodní letecká federace – FAI.

Dotace se poskytuje sportovnímu občanskému sdružení – asociaci, federaci, svazu dle kritérií, na základě žádosti a předložení potřebných podkladů ke stanovení výše příspěvků (MŠMT. *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy* [online]).

4.5.2 Příjmy reprezentačního družstva žen

Příjmy reprezentačního družstva žen ve sportovním parašutismu tvoří tři zdroje. Základní finance přiděluje reprezentačnímu týmu Ministerstvo školství, mládeže

a tělovýchovy. Dalším významným zdrojem příjmu družstva jsou dotace od akciové společnosti Sazka. Nezanedbatelnou položku tvoří peněžní prostředky od sponzorů.

MŠMT podporuje ženské reprezentační družstvo z peněz přidělených státem na podporu sportovní reprezentace, tzv. dotacemi. Dotace se dělí na investiční a neinvestiční. Investiční dotace (na projekty, stavby, stroje) reprezentační družstvo nevyužívá. Reprezentační tým čerpá dotace neinvestiční na sportovní přípravu a účast na mezinárodních soutěžích. Výši dotace ovlivňuje počet členů družstva (širší reprezentace), umístění družstva při vrcholných podnicích atd.

Aeroklub ČR navrhne výši potřebných finančních prostředků. Musí vyplnit formulář o žádost dotace, finanční dotazník a doložit potřebné další náležitosti. V lednu příslušného roku se uskuteční oponentní řízení. Aeroklub může proti protokolu, který je výsledkem řízení podat pozměňující návrh. Reprezentační komise projedná náměty, připomínky z oponentního řízení, včetně požadovaných aktuálních záležitostí. Doporučuje závěry k projednání na gremiální poradě skupiny 5 MŠMT.

Každý rok čerpá reprezentační družstvo dotace na přípravu od MŠMT přibližně ve výši 400 tisíc Kč. Výše přidělených finančních prostředků je patrná z tabulky 9.

Tabulka 9: Přehled příjmů ženského reprezentačního družstva 2006 – 2009 (v Kč).

Roky	2006	2007	2008	2009
MŠMT	400 000,-	400 000,-	400 000,-	400 000,-
SAZKA a. s.	50 000,-	100 000,-	250 000,-	200 000,-
Sponzoři	150 000,-	X	20 000,-	100 000,-

Zdroj: Ivan Hoššo.

Tradičně přispívá svými peněžními prostředky na činnost reprezentačního družstva žen společnost SAZKA a. s. Akciová společnost SAZKA je obchodní společnost, jejímž hlavním posláním je vytvářet finanční prostředky pro financování veřejně prospěšných účelů ve sportu a tělesné výchově. Peníze poskytnuté SAZKOU jsou přerozdělovány Aeroklubem ČR (SAZKA A. S. *Profil společnosti* [online].)

Finanční prostředky a oblečení poskytují reprezentačnímu týmu žen také sponzoři. Ženskou reprezentaci sponzorují firmy MarS a. s., STRATOS 07 s. r. o., SLOVNAFT.

Finance s kterými ženské reprezentační družstvo disponuje jsou však stále nedostatečné. Ženský reprezentační tým by potřeboval získat sponzora, který by pokryl z části přípravu družstva a zcela by financoval závody světového poháru v zahraničí. Vrcholné soutěže (MS, ME) finančně zajišťuje AeČR.

Peněžní prostředky od sponzorů, které nejsou vyčerpány příslušný rok jsou převedeny na sezónu následující.

4.5.3 Výdaje reprezentačního družstva žen

Výdaji ženského reprezentačního týmu se rozumí veškeré vynaložené finanční prostředky na přípravu družstva. Jsou to prostředky na tréninkové a soutěžní seskoky, dopravu na zahraniční soutěže, stravu na závodech, pojištění padáků, technické kontroly padáků a balení záložních padáků, pojištění osob, ubytování, sportovní vybavení a oblečení, členské příspěvky do Paraklubu Dukla Prostějov.

Tabulka 10: Stručný přehled výdajů reprezentačního družstva za rok 2009.

Výdaje 2009	Kč
Výdaje za tréninkové seskoky a doskočná	420 446,-
Výdaje za soutěže (seskoky, startovné, cestovné, strava, ubytování, pojištění do zahraničí)	176 046,-
Plat trenéra ženské reprezentace	50 000,-
Pojištění padáků	4 800,-
Členské příspěvky do Paraklubu Dukla Prostějov	3 900,-
Ubytování Falcon air	zdarma
Sportovní vybavení	zdarma
Sportovní oblečení	zdarma
Celkem	655 192,-

Zdroj: vlastní zpracování.

Celkové výdaje ženské reprezentace v parašutismu v roce 2009 byly 655 192 Kč.

Ubytování na budově Aeroklubu Falcon air v Prostějově je poskytováno reprezentačnímu družstvu žen zdarma. Sportovní vybavení zajišťuje reprezentaci firma MarS a. s. Zdarma poskytuje padákové komplety, ostatní padákové vybavení, technické prohlídky padáků, balení záložních padáků (zajišťují zdarma i technici z ASO Dukla Prostějov), část sportovního oblečení. Nákup sportovního oblečení zajišťují další sponzoři.

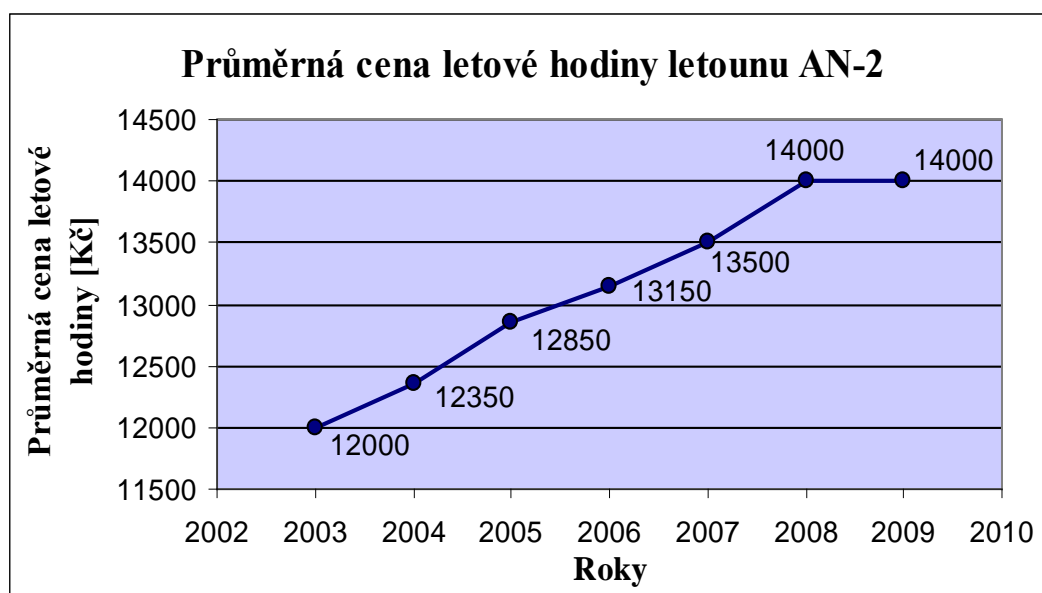
Letoun pro tréninková soustředění zajišťuje firma Haritage of flying legends. Cena seskoku se odvíjí od ceny pohonných hmot a oleje za jednu letovou hodinu. V tabulce 11 jsou zaznamenány ceny paliva do letounu AN-2 pro jednotlivé roky. Graf 2 přehledně znázorňuje vývoj ceny paliva.

Tabulka 11: Průměrná cena letové hodiny letounu AN-2.

Roky	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Průměrná cena letové hodiny AN-2 v Kč	12000,-	12350,-	12850,-	13150,-	13500,-	14000,-	14000,-

Zdroj: Milan Horvát – Haritage of flying legends.

Graf 2: Vývoj ceny paliva letounu AN-2.

Zdroj: vlastní zpracování.

Výše ceny jednoho seskoku – tzv. letenky do výšky jednoho tisíce metrů, z které skáče reprezentační družstvo žen byla pro jednotlivé sezóny následující (viz tabulka 12).

Tabulka 12: Cena seskoku pro reprezentační družstvo žen v letech 2003 – 2009.

Roky	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Cena letenky v Kč	210 Kč	245 Kč	252 Kč	276 Kč	260 Kč	275 Kč	275 Kč

Zdroj: Milan Horvát – Haritage of flying legends.

Pro přehlednější vysvětlení výdajů za tréninkové seskoky na soustředěních a výdajů za soutěže, které absolvuje reprezentační družstvo žen, jsou přiloženy tabulky č. 13 – 25.

Do výdajů za tréninková soustředění není započítáno cestovné a strava, jelikož si tyto výdaje hradí každá členka reprezentace ze svých vlastních finančních prostředků.

Tabulky 13 – 19 výdajů za tréninkové seskoky ženské reprezentace v roce 2009 a doskočnou. Tabulky 20 – 25 výdajů za soutěže s účastí ženské reprezentace (všechny zdroj: vlastní zpracování).

Tabulka 13: Výdaje ženské reprezentace za první soustředění sezóny 2009.

Soustředění: 1.–3.5. 2009 Prostějov						
Počet	Příjmení	Jméno	1.5.	2.5.	3.5.	Celkem
1.	Fousková	Nikola	3	2	6	11
2.	Funková	Andrea	2	2	6	10
3.	Macichová	Dana	2	2	7	10
4.	Mašková	Pavlína	2	2	6	10
5.	Procházková	Romana	2	2	6	10
6.	Pytlíková	Mirka	2	2	6	10
7.	Šanovcová	Andrea	2	2	6	8
8.	Šorfová	Iva	2	2	6	10
9.	Švihlová	Denisa	2	2	6	10
10.	Vraná	Mirka	2	2	6	10
11.	Vybíralová	Simona	0	2	6	10
Seskoky celkem			20	22	67	109
Celkem Kč za seskoky (109 seskoků x 275 Kč)						29 975 Kč

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka 14: Výdaje ženské reprezentace za druhé soustředění sezóny 2009.

Soustředění: 8.–10.5. 2009 Prostějov						
Počet	Příjmení	Jméno	8.5.	9.5.	10.5.	Celkem
1.	Fousková	Nikola	8	8	4	20
2.	Funková	Andrea	8	8	4	20
3.	Macichová	Dana	8	8	4	20
4.	Mašková	Pavčina	8	8	4	20
5.	Procházková	Romana	8	8	4	20
6.	Pytlíková	Mirka	8	0	0	8
7.	Šanovcová	Andrea	8	8	4	20
8.	Šorfová	Iva	8	8	4	20
9.	Švihlová	Denisa	8	2	0	10
10.	Vraná	Mirka	8	8	4	20
11.	Vybíralová	Simona	8	8	4	20
Seskoky celkem			88	74	36	198
Celkem Kč za seskoky (198 seskoků x 275 Kč)						54 450 Kč

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka 15: Výdaje ženské reprezentace za třetí soustředění sezóny 2009.

Soustředění: 22.–24.5. 2009 Prostějov						
Počet	Příjmení	Jméno	22.5.	23.5.	24.5.	Celkem
1.	Fousková	Nikola	6	2	7	15
2.	Funková	Andrea	6	2	7	15
3.	Macichová	Dana	6	2	7	15
4.	Mašková	Pavčina	6	1	7	14
5.	Procházková	Romana	6	2	7	15
6.	Pytlíková	Mirka	6	1	7	14
7.	Šanovcová	Andrea	6	2	7	15
8.	Šorfová	Iva	6	2	7	15
9.	Švihlová	Denisa	6	1	7	14
10.	Vraná	Mirka	5	2	7	14
11.	Vybíralová	Simona	0	0	0	0
Seskoky celkem			59	17	70	146
Celkem Kč za seskoky (146 seskoků x 275 Kč)						40 150 Kč

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka 16: Výdaje ženské reprezentace za čtvrté soustředění sezóny 2009.

Soustředění: 5.–7.6. 2009 Prostějov						
Počet	Příjmení	Jméno	5.6.	6.6.	7.6.	Celkem
1.	Fousková	Nikola	0	0	0	0
2.	Funková	Andrea	8	5	2	15
3.	Macichová	Dana	8	0	0	8
4.	Mašková	Pavčina	8	5	2	15
5.	Procházková	Romana	8	5	2	15
6.	Pytlíková	Mirka	8	5	2	15
7.	Šanovcová	Andrea	8	5	2	15
8.	Šneiderová	Jana	8	5	2	15
9.	Šorfová	Iva	0	0	0	0
10.	Švihlová	Denisa	8	5	2	15
11.	Vraná	Mirka	2	5	2	9
12.	Vybíralová	Simona	0	5	2	7
Seskoky celkem			66	45	18	129
Celkem Kč za seskoky (129 seskoků x 275 Kč)						35 475 Kč

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka 17: Výdaje ženské reprezentace za páté soustředění sezóny 2009.

Soustředění: 19.–21.6. 2009 Prostějov						
Počet	Příjmení	Jméno	19.6.	20.6.	21.6.	Celkem
1.	Fousková	Nikola	0	8	5	13
2.	Funková	Andrea	0	8	5	13
3.	Macichová	Dana	0	8	5	13
4.	Mašková	Pavčina	0	0	0	0
5.	Procházková	Romana	0	8	5	13
6.	Pytlíková	Mirka	0	8	5	13
7.	Šanovcová	Andrea	0	8	5	13
8.	Šneiderová	Jana	0	8	5	13
9.	Šorfová	Iva	0	8	5	13
10.	Švihlová	Denisa	0	1	0	1
11.	Vraná	Mirka	0	7	5	12
12.	Vybíralová	Simona	0	8	5	13
Seskoky celkem			0	80	50	130
Celkem Kč za seskoky (130 seskoků x 275 Kč)						35 750 Kč

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka 18: Výdaje ženské reprezentace za šesté soustředění sezóny 2009.

Soustředění: 24.–26.7. 2009 Prostějov						
Počet	Příjmení	Jméno	24.7.	25.7.	26.7.	Celkem
1.	Fousková	Nikola	8	4	3	15
2.	Funková	Andrea	8	4	3	15
3.	Macichová	Dana	8	4	3	15
4.	Mašková	Pavčina	8	4	3	15
5.	Procházková	Romana	8	4	3	15
6.	Pytlíková	Mirka	8	4	3	15
7.	Šanovcová	Andrea	8	4	3	15
8.	Šneiderová	Jana	7	4	3	14
9.	Šorfová	Iva	8	4	3	15
10.	Švihlová	Denisa	0	0	0	0
11.	Vraná	Mirka	8	4	3	15
12.	Vybíralová	Simona	8	4	3	15
Seskoky celkem			87	44	33	164
Celkem Kč za seskoky (164 seskoků x 275 Kč)						45 100 Kč

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka 19: Výdaje ženské reprezentace za doskočnou 2009.

Doskočná 31.10. 2009			
Počet	Příjmení	Jméno	31.10.
1.	Fousková	Nikola	1
2.	Funková	Andrea	0
3.	Macichová	Dana	1
4.	Mašková	Pavčina	0
5.	Procházková	Romana	1
6.	Pytlíková	Mirka	0
7.	Šanovcová	Andrea	1
8.	Šneiderová	Jana	0
9.	Šorfová	Iva	1
10.	Švihlová	Denisa	0
11.	Vraná	Mirka	1
12.	Vybíralová	Simona	1
Seskoky celkem			7
Celkem Kč za seskoky (7 seskoků x 500 Kč)			3 500 Kč

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka 20: Výdaje za World cup Bled – Lesce (Slovinsko) 26.–28.6. 2009.

Počet	Příjmení	Jméno	Tréninkové seskoky	Soutěžní seskoky	Celkem
1.	Fousková	Nikola	1	8	9
2.	Funková	Andrea	0	0	0
3.	Macichová	Dana	1	8	9
4.	Mašková	Pavčina	0	0	0
5.	Procházková	Romana	0	0	0
6.	Pytlíková	Mirka	0	0	0
7.	Šanovcová	Andrea	1	8	9
8.	Šneiderová	Jana	0	0	0
9.	Šorfová	Iva	1	8	9
10.	Švihlová	Denisa	0	0	0
11.	Vraná	Mirka	0	0	0
12.	Vybíralová	Simona	1	8	9
Seskoky celkem			5	40	45
Výdaje za tréninkové seskoky: tréninkový seskok 10 €, měnový kurz 26,699 Kč/EUR, (10 € x 26,699 x 5 seskoků)			1 335 Kč	X	X
Výdaje za soutěžní seskoky v Kč: startovné 160 €/osoba, měnový kurz 26,699 Kč/EUR, (160€ x 26,699 x 5 osob)					21 360 Kč
Výdaje za dopravu (s ASO Dukla Prostějov) + ubytování					zdarma
Výdaje za pojištění do zahraničí 300 Kč/osoba					1 500 Kč
Výdaje v Kč celkem za zahraniční soutěž					24 195 Kč

Tabulka 21: Výdaje za Klatovský karafiát – závod Českého poháru 4.–6. 7. 2009

Počet	Příjmení	Jméno	Tréninkové seskoky	Soutěžní seskoky	Celkem
1.	Fousková	Nikola	8	6	14
2.	Funková	Andrea	8	6	14
3.	Macichová	Dana	8	6	14
4.	Mašková	Pavčina	0	0	0
5.	Procházková	Romana	8	6	14
6.	Pytlíková	Mirka	8	6	14
7.	Šanovcová	Andrea	8	6	14
8.	Šneiderová	Jana	8	6	14
9.	Šorfová	Iva	8	6	14
10.	Švihlová	Denisa	0	0	0
11.	Vraná	Mirka	0	0	0
12.	Vybíralová	Simona	8	6	14
Seskoky celkem			72	54	126
Výdaje za tréninkové seskoky: tréninkový seskok 290 Kč (290 Kč x 72 seskoků)			20 880 Kč	X	X
Výdaje za startovné celkem: startovné 350 Kč/osoba					3 150 Kč
Výdaje za soutěžní seskoky celkem: soutěžní seskok 270 Kč					14 580 Kč
Výdaje za dopravu: vlastní hrazení					0 Kč
Výdaje za ubytování: ubytování 150 Kč/noc za osobu 150 Kč x 2 noci x 10 osob (i trenér)					3 000 Kč
Výdaje celkem za Klatovy					41 610 Kč

Tabulka 22: Výdaje za Pohár Vysočiny – Jihlava 17.–19. 7. 2009

Počet	Příjmení	Jméno	Tréninkové seskoky	Soutěžní seskoky	Celkem
1.	Fousková	Nikola	4	0	4
2.	Funková	Andrea	4	0	4
3.	Macichová	Dana	4	0	4
4.	Mašková	Pavčina	4	0	4
5.	Procházková	Romana	4	0	4
6.	Pytlíková	Mirka	4	0	4
7.	Šanovcová	Andrea	4	0	4
8.	Šneiderová	Jana	4	0	4
9.	Šorfová	Iva	0	0	0
10.	Švihlová	Denisa	0	0	0
11.	Vraná	Mirka	4	0	4
12.	Vybíralová	Simona	4	0	4
Seskoky celkem			40	0	40
Výdaje za tréninkové seskoky: tréninkový seskok 275 Kč, (275 Kč x 40 seskoků)			11 000 Kč	X	X
Výdaje za soutěžní seskoky, startovné, ubytování					X
Výdaje celkem za Klatovy - pouze za tréninkové seskoky					11 000 Kč
Soutěž přesunuta na náhradní termín kvůli nepříznivému počasí, přesunuté soutěže se již reprezentační družstvo neúčastní					

Tabulka 23: Výdaje za Mezinárodní mistrovství České a Slovenské republiky – Lučenec
(Slovensko) 30.7.–2. 8. 2009.

Počet	Příjmení	Jméno	Tréninkové seskoky	Soutěžní seskoky	Celkem
1.	Fousková	Nikola	1	8	9
2.	Funková	Andrea	1	8	9
3.	Macichová	Dana	1	9	10
4.	Mašková	Pavčina	0	0	0
5.	Procházková	Romana	1	8	9
6.	Pytlíková	Mirka	1	8	9
7.	Šanovcová	Andrea	1	8	9
8.	Šneiderová	Jana	1	8	9
9.	Šorfová	Iva	1	9	10
10.	Švihlová	Denisa	0	0	0
11.	Vraná	Mirka	1	8	9
12.	Vybíralová	Simona	1	8	9
Seskoky celkem			10	82	92
Výdaje za tréninkové seskoky: tréninkový seskok 11,50 € (11,50 € x 26,20 x 10 seskoků) výdaje za tréninkové seskok			3 013 Kč	X	X
Výdaje za soutěžní seskoky: soutěžní seskok 11,50 €, (11,50 € x 26,20 x 82 seskoků)					24 707 Kč
Výdaje za startovné: startovné 16,50 €/osoba, kurz 26,20 Kč/EUR (16,50€ x 26,20 x 10 osob)					4 323 Kč
Doprava: od sponzora + benzín Mirka Vraná 190 Kč					190 Kč
Výdaje za pojištění do zahraničí:					0 Kč
Výdaje v Kč celkem za zahraniční soutěž					32 233 Kč

Tabulka 24: Výdaje za Jindřichohradecký pohár 14.–16. 8. 2009.

Počet	Příjmení	Jméno	Tréninkové seskoky	Soutěžní seskoky	Celkem
1.	Fousková	Nikola	5	6	11
2.	Funková	Andrea	0	0	0
3.	Macichová	Dana	5	6	11
4.	Mašková	Pavčina	0	0	0
5.	Procházková	Romana	5	6	11
6.	Pytlíková	Mirka	5	8	13
7.	Šanovcová	Andrea	5	8	13
8.	Šneiderová	Jana	0	0	0
9.	Šorfová	Iva	4	8	12
10.	Švihlová	Denisa	0	0	0
11.	Vraná	Mirka	5	8	13
12.	Vybíralová	Simona	5	7	12
Seskoky celkem			39	57	96
Výdaje za tréninkové seskoky: tréninkový seskok 280 Kč,			10 920 Kč	X	X
Výdaje za startovné: startovné 400 Kč, (400 Kč x 8 osob)					3 200 Kč
Výdaje za soutěžní seskoky celkem: soutěžní seskok 280 Kč					15 960 Kč
Výdaje za dopravu: vlastní hrazení					0 Kč
Výdaje za ubytování a stravu: vlastní hrazení					0 Kč
Výdaje celkem za Jindřichův Hradec					30 080 Kč

Tabulka 25: Výdaje za World cup Zeel am See (Rakousko) 28. – 30. 8. 2009.

Počet	Příjmení	Jméno	Tréninkové seskoky	Soutěžní seskoky	Celkem
1.	Fousková	Nikola	0	0	0
2.	Funková	Andrea	1	7	8
3.	Macichová	Dana	1	7	8
4.	Mašková	Pavčina	0	0	0
5.	Procházková	Romana	0	0	0
6.	Pytlíková	Mirka	0	0	0
7.	Šanovcová	Andrea	1	7	8
8.	Šneiderová	Jana	0	0	0
9.	Šorfová	Iva	1	7	8
10.	Švihlová	Denisa	0	0	0
11.	Vraná	Mirka	1	7	8
12.	Vybíralová	Simona	0	0	0
Seskoky celkem			5	35	40
Výdaje za tréninkové seskoky: tréninkový seskok 12 €, měnový kurz 26,20 Kč/EUR, (12 € x 26,20 x 5 seskoků)			1 572 Kč	X	X
Výdaje za seskoky v Kč: startovné 160 €/osoba, měnový kurz 26,20 Kč/EUR, (160 € x 26,20 x 5 osob)					20 960 Kč
Výdaje za dopravu: z částí sponzor + auto vlastní 34,50 €					1 106 Kč
Výdaje za ubytování: 25 €/noc, celkem 3 noci (25 € x 3 = 75 €), (75 € x 26,20 x 6 osob)					11 790 Kč
Výdaje za pojištění do zahraničí 300 Kč/osoba (5 osob)					1 500 Kč
Výdaje v Kč celkem za zahraniční soutěž					36 928 Kč

4.5.4 Porovnání podmínek ženské a mužské reprezentace

Jak již bylo řečeno v předchozích kapitolách, ženské reprezentační družstvo nemá zdaleka tak dobré podmínky, jako ASO Dukla Prostějov. Zaměstnanci ASO Dukla Prostějov mají hrazené veškeré seskoky, padákové vybavení, výstroj, stravu, cestovné a ubytování. Jsou vojenskými zaměstnanci tudíž pobírají plat. Na pobyt při zahraničních soutěžích dostávají stravné. Mají financováno vše. Finanční záštitu mají v armádě a navíc dostávají peníze od MŠMT.

Ženy z reprezentačního družstva nemají hrazeno cestovné na soustředění a na soutěže po ČR, stravu a část výstroje. Nepobírají žádný plat, jsou amatérským družstvem. Hrazeny mají tréninkové seskoky, závody v zahraničí, ubytování na zahraničních soutěžích (pokud nespí ve vlastních stanech), někdy stravu.

Pro porovnání finančních podmínek ženské a mužské reprezentace ve sportovním parašutismu je zde uvedeno srovnání tří sportovců z ASO Dukla Prostějov a tří žen z reprezentačního družstva pro sezónu 2007. Byli vybráni reprezentanti s nejvyššími počty seskoků za sezónu, s průměrným počtem seskoků a s nejmenším počtem seskoků za daný rok.

Porovnání podmínek reprezentantů:

Tabulka 26: Reprezentanti s nejvyšším počtem seskoků.

Seniorská kategorie	Jiří Gečnuk (senior)	Andrea Šanovcová (seniorka)
Seskoky na přesnost přistání	310	154
Individuální akrobacie	84	0
Skupinová akrobacie	99	0
Celkem	493	154
Vynaložené finanční prostředky na seskoky	170 510 Kč	40 040 Kč

Zdroj: Jiří Šafanda, Ivan Hoššo.

Tabulka 27: Reprezentanti s průměrným počtem seskoků.

Seniorská kategorie	Oldřich Šorf	Iva Šorfová
Seskoky na přesnost přistání	238	137
Individuální akrobacie	52	0
Skupinová akrobacie	140	0
Celkem	423	137
Vynaložené finanční prostředky na seskoky	163 980 Kč	35 620 Kč

Zdroj: Jiří Šafanda, Ivan Hoššo.

Tabulka 28: Reprezentanti s nejnižším počtem seskoků.

Juniorská kategorie	Jiří Chovan	Simona Vybíralová
Seskoky na přesnost přistání	193	131
Ostatní seskoky - nácviky	45	0
Celkem	238	131
Vynaložené finanční prostředky na seskoky	72 000 Kč	34 060 Kč

Zdroj: Jiří Šafanda, Ivan Hoššo.

Ženy reprezentantky postrádají v tabulkách hodnoty u disciplíny Individuální akrobacie a skupinové akrobacie, jelikož se věnují pouze disciplíně přesnost přistání. Důvodem jsou nedostatečné finanční prostředky pro obě parašutistické disciplíny.

I toto prosté porovnání ukazuje na nerovnosti ve financování a vytváření celkových podmínek mezi ženskou a mužskou reprezentací ČR ve sportovním parašutismu.

4.6 SWOT analýza podmínek ženského reprezentačního týmu

Jak uvádí KUBIAS (2007, s. 20): „Chce-li management organizace úspěšně obstát v konkurenci, musí získat přehled o jejích možnostech“.

SWOT analýza je jednou z možností jak analyticky zjistit vlivy na organizaci. Je to analýza vnitřního a vnějšího prostředí. Výsledkem analýzy je poznání výhod

a nevýhod organizace. Je rozdělena na silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby (KUBIAS, 2007).

V tomto případě silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb současného stavu reprezentačního týmu žen ve sportovním parašutismu (viz tabulka 29, 30).

Tabulka 29: SWOT analýza podmínek reprezentačního týmu žen – silné a slabé stránky.

Silné stránky	Slabé stránky
<p><u>Osobnost trenéra:</u> uznávaná osobnost s nadstandardními společenskými kontakty, osobní výborné znalosti z praxe v parašutistickém sportu, dobré manažerské schopnosti.</p> <p><u>Systém sportovní přípravy:</u> úspěšnost týmu i s ohledem na nedostačující finanční zabezpečení, dobrá technika tréninku přesnosti přistání, dobrý kolektivní duch, pravidelná účast na MS a ME, umístění týmu na předních pozicích mezi profesionálními týmy žen, možnost společných tréninků s muži ASO Dukla.</p> <p><u>Zázemí:</u> možnost bezplatného ubytování na budově Aeroklubu Falcon air, možnost využívání trenažeru přesných dopadů ASO Dukla Prostějov, doprava s ASO Dukla na zahraniční soutěže.</p> <p><u>Vybavení:</u> vysoká kvalita a bezplatný servis padákového vybavení a příslušenství, možnost bezplatného čerpání ostatního parašutistického vybavení (ústroj).</p> <p><u>Finanční podmínky:</u> Podpora ve formě dotací od MŠMT, SAZKY a. s., částečná podpora sponzorů.</p>	<p><u>Osobnost trenéra:</u> chybí odborné vzdělání, školení, pravidelné kontrolní přezkušování z odborných znalostí, znalosti o vedení týmu, občasné problémy v komunikaci s ženským pohlavím, minimální náročnost při vyžadované fyzické přípravě reprezentantek.</p> <p><u>Systém sportovní přípravy:</u> absence systematické fyzické přípravy, závislost přípravy na počtu dnů dovolené reprezentantek, nemožnost organizace delších soustředění (týdenních), ženy nejsou profesionálkami jako ASO mužů Dukly Prostějov, trénink pouze jedné klasické disciplíny, ztráta možnosti hodnocení v kombinaci obou klasických disciplín, nedostatek mladých závodnic.</p> <p><u>Zázemí:</u> absence vlastního zázemí a vlastního tréninkového vybavení – trenažér přesných dopadů, závislost reprezentačního družstva na poskytovateli ubytování (změna podmínek – požadavek úhrady).</p> <p><u>Vybavení:</u> závislost reprezentace na přízni sponzorů, půjčování technického vybavení (doskočiště, elektronický disk), reprezentační výstroj se obměňuje minimálně.</p> <p><u>Finanční podmínky:</u> nedostatečná výše přidělených finančních prostředků od státu, z důvodu nízkého povědomí, propagace parašutistického sportu, nedostatečná podpora sponzorů.</p>

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka 30: SWOT analýza podmínek reprezentačního týmu žen – příležitosti a hrozby.

Příležitosti	Hrozby
<p><u>Osobnost trenéra:</u> možnost zřízení školících středisek pro trenéry, možnost studia trenérských oborů na vysokých školách, zavedení pravidelného školení, vzdělávání a přezkušování parašutistických trenérů z odborných znalostí, spolupráce s psychologem.</p> <p><u>Systém sportovní přípravy:</u> zařazení reprezentačního družstva do Armádního sportovního oddílu, vypracování řízené fyzické přípravy na soustředěních i mimo ně a zavedení plně organizovaných dnů na soustředěních, zavedení disciplíny individuální akrobacie do systému sportovní přípravy, výchova nových reprezentantek, pravidelná regenerace a rehabilitace, zimní příprava.</p> <p><u>Zázemí:</u> Přesun zázemí reprezentace na letiště, které by zajišťovalo vše potřebné, nabídka lepšího vlastního či bezplatně pronajatého (ale plně vybaveného) zázemí některého subjektu, odstranění generových nerovností mezi ženskou a mužskou reprezentací zařazením žen do ASO Dukla.</p> <p><u>Vybavení:</u> zařazení do ASO, získání sponzora na sportovní výstroj (který by zaručil každoroční nabídku).</p> <p><u>Finanční podmínky:</u> Propracovat účinnou pravidelnou propagaci reprezentačního družstva žen, získat generálního partnera – sponzora, zařadit reprezentační družstvo do ASO Dukla.</p>	<p><u>Osobnost trenéra:</u> nezájem trenérů vzdělávat se, vžitě přesvědčení, že trenérská činnost je nevděčná, celkový nezájem zastávat trenérský post, nedostatek nastupujících trenérů, stále stejný trenér X odchod současného trenéra.</p> <p><u>Systém sportovní přípravy:</u> Nepřijetí plně organizovaného stylu sportovní přípravy od samotných reprezentantek, celkově horší fyzické předpoklady nastupujících závodnic, zvyšující se věkový průměr týmu, snižuje se zájem mládeže – přechází raději k „atraktivnějším“ parašutistickým disciplínám, odchod dlouholetých opor, ukončení činnosti z důvodu plnění mateřských povinností či hrozby ztráty zaměstnání.</p> <p><u>Zázemí:</u> Ztráta stávajícího zázemí, vstřícnosti dosavadního poskytovatele bydlení při soustředěních týmu, nemožnost využívat trenažér přesných dopadů – „šlaponul“ ASO Dukly Prostějov a další dosud zapůjčované techniky.</p> <p><u>Vybavení:</u> Ztráta dosavadních sponzorů (poskytovatelů) padákové techniky, ústroje i finančních prostředků.</p> <p><u>Finanční podmínky:</u> Přetrvávající nezájem sponzorů o parašutistický sport, pozornost zaměřena k mediálně známým sportům (hokej, fotbal), zrušení poskytování dotací neolympijským sportům, zánik ASO Dukla Prostějov, stále se zvyšující cena letové hodiny, promítající se do ceny seskoků.</p>

Zdroj: vlastní zpracování.

5 Návrhy zlepšení současné situace ženské reprezentace

5.1 Osobnost trenéra

Trenérem se člověk nerodí ani nestává lehce a rychle. Je to proces dlouhodobý, obtížný, vyžadující sebezapření, studium a získávání zkušeností z praxe (KUBIAS, 2007).

K vlastnostem dobrého trenéra patří trpělivost, objektivita, nezáujatost, schopnost podpořit druhého člověka, umění naslouchat, vnímavost, informovanost, pozornost, sebevědomí i skromnost. Důležitá je znalost odborné tematiky, vědomosti podložené zkušenostmi, autorita podepřená důvěryhodností (ČÁSLAVOVÁ, 2000).

Zásadním problémem ve sportovním parašutismu je absence odpovídajícího odborného vzdělání trenérů. Současný trenér reprezentačního družstva žen nemá trenérskou kvalifikaci. Má však výborné osobní znalosti z praxe v parašutistickém odvětví a dobré manažerské schopnosti. Trenér reprezentačního týmu žen je manažerem na úrovni vedení sportovní činnosti (vedení sportovního družstva).

Správný trenér by měl mít kromě trenérských také manažerské schopnosti, tak aby dokázal účelně naplánovat systém sportovní přípravy, získat finanční podporu a zájem veřejnosti. Reprezentační tým žen nemá žádného „profesionálního“ manažera.

Manažer musí zvládnout komplex náročných úkolů. Role manažera představuje soubor mnoha složitých úloh, funkcí a povinností. (ČÁSLAVOVÁ, 2000).

Funkce manažera se v mnohém shoduje s rolí trenéra. Trenér je většinou i manažerem týmu. Přehled, rolí manažera – trenéra je uveden pro poučení, v jakých oblastech by měli být trenéři vzděláni. Jaké by měli mít znalosti, dovednosti, postoj a hodnoty. Přehled je uveden v tabulce číslo 31. Je členěn dle vyjmenovaných kategorií. Mohl by napomoci k vytvoření uceleného plánu školení parašutistických trenérů, kteří zároveň zastávají funkci manažera.

Tabulka 31: Role manažera sportovního družstva.

Role	znalosti	dovednosti	postoj	hodnoty
analytik	přehled o statistických metodách; základy logiky, psychologie, sociologie a vlastního oboru	sběr, analýza informací; odhad trendů na základě relevantních dat	ochota zkoumat informace; pocit uspokojení z práce s daty, empirickými údaji	správná analýza užitečná pro rozhodování
plánovač	plánovací principy, techniky, postupy	převedení cílů do plánovacích programů; předvídání možností pravděpodobnosti výsledků; vývoj plánu v podmínkách omezených zdrojů; zpracování velkých čísel v realitě rozvoje společnosti (realizace plánu)	přání projektovat minulost a současnost do budoucnosti; přání transponovat filozofii do praxe	plán jako směr aktivity; aplikace cílů do konkrétního užití
realizátor změn	rozeznat jaké možnosti nastávají ve společnosti, organizaci, skupině; zavádění a prosazování změn	iniciovat změny; podněcovat lidi ke změnám; analýza potřeby z komplexního hlediska řešení potřeb	přání samostatného převzetí odpovědnosti; přání kooperovat a sdílet řešení s ostatními, vést ke změnám	řídící vztahy, systémové, organizační hodnoty; spolupráce s veřejností v konkurenčním prostředí
nositel zdrojů	agenda okruhů informací o zdrojích	rozmisťování a vytváření sítě nositelů zdrojů	spolupracovat s partnery; racionální chování z hlediska nákladovosti	spolupráce s ostatními subjekty
komunikační partner	principů a procesů komunikace; ovlivňování a přesvědčování lidí	naslouchat; jasně hovořit "profesionálním jazykem"; vstoupit do komunikačních sítí	ochota sdílet názory a pocity s ostatními; důvěryhodnost (ochota důvěřovat)	potřeba širokého porozumění
vychovatel	principů učení a vzdělávání; vyučovacích metod a postupů	vedení lidí; identifikovat potřeby lidí a vzdělávat se; ukazovat na příkladech, co je potřebné	ochota učit a překonávat obtíže vzděláním	práce naskýtá příležitosti k učení; kultivace osobnosti sportovců
řešitel problémů	postupu řešení problémů; hledání a identifikace problémů	sběr a analýza dat; tvorba variant rozhodování; zohlednění vlivů působících na řešení problému	problémy je třeba nacházet a překonat	hledání viny napomáhá řešení problémů; nezaujatý, problémově orientovaný přístup
"pomocník" druhých	psychologie a sociologie	vytvářet klima otevřenosti a podpory	přání otevřených vztahů mezi lidmi	zdravé klima řešící konflikty a stimulující k výkonnosti
koordinátor	systémů a procesů; vazeb částí a celku; zásad komunikace; sdělování informací a stanovení priorit	znázornění nových systémů a procesů; efektivní jednání vedení jednotlivců, skupin a stanovených cílů	systémový přístup k řízení	část musí tvořit s celkem jeden organismus
tvůrce týmu	techniky výstavby a vývoje týmu	vytváření týmu z individualit a skupin	přání vytvořit efektivní tým lidí vzájemně se podporujících	respektování lidského potenciálu
výkonný vedoucí	plánování, organizace, kontrola; praxe i teorie managementu; vedení	jaké dostupné zdroje mají být efektivně využity v řídicím procesu	systematičnost v práci; nadšení pro nové cesty; způsoby a metody managementu	zdroje musí být využity pro naplnění cílů

Zdroj: (ČÁSLAVOVÁ, 2000).

Za zvážení stojí myšlenka získání schopného manažera – „profesionála“. Manažer může převzít jednu z nesčetných úloh současného trenéra. Řešením je i možnost doplnění manažerských znalostí trenéra.

Odborné znalosti mohou trenéři získat například studiem vysoké školy. V současné době je možné studovat trenérství na Karlově univerzitě v Praze, Fakultě tělesné výchovy a sportu a na Masarykově univerzitě v Brně. Obě vysoké školy nabízí přímo obor s předměty zaměřenými na parašutismus. Studovat je možné také na dalších vysokých školách. Oborově se nespecializují na sportovní parašutismus, ale pro vzdělání trenérů by byly dostačující, neboť obsahují potřebné předměty vztahující se k trenérské činnosti. Stávající parašutističtí trenéři mají většinou praktické vědomosti z parašutistického odvětví, ale postrádají znalosti o způsobu vedení kolektivů.

Pro doplnění potřebných znalostí by mělo vzniknout školící středisko. Pro práci parašutistického trenéra je důležitá znalost předpisu V-PARA-1 (Směrnice pro provádění seskoků padákem v aeroklubech), Sportovního řádu parašutismu a pravidel jednotlivých disciplín. U trenéra ženské reprezentace přesná znalost pravidel disciplíny přesnost přistání. Na závodech může nedokonalá znalost problematiky způsobit i ztrátu medailové pozice (např. neuplatněním oprávněného protestu při nedodržení podmínek soutěže).

Odborné znalosti z oblasti sportovního parašutismu budou naplní školícího střediska trenérů. Středisko může vzniknout v sídle Aeroklubu ČR, jehož budova se nachází v Praze. Hlavní město je ideální na organizaci pravidelného školení, nachází se ve „středu“ republiky. Trenéry bude školit k tomu určený odborník (nejlépe osoba z řad parašutistů), který se stane zaměstnancem Aeroklubu ČR. Měl by se orientovat v pravidlech a sledovat jejich změny, které vydává Mezinárodní letecká federace – FAI.

Školení parašutistických trenérů organizované jednou ročně, vždy před začátkem letní parašutistické sezóny (únor, březen), formou víkendových kurzů, se jeví dostatečným. V případě zásadních změn pravidel bude svoláno mimořádné školení. Informace o změnách v pravidlech parašutistického sportu zašle školící osoba na emailové adresy jednotlivých trenérů nebo je pošle klasickou poštou. Každé dva roky proběhne povinné kontrolní přezkoušení z odborných znalostí formou písemného testu. Trenér, který přezkoušení neudělá navštíví speciální školení navíc a test musí absolvovat znovu.

Zároveň se zabezpečením vzdělání v oblasti odborných parašutistických znalostí budou Aeroklubem ČR zajišťovány odborné semináře a přednášky z oblasti trenérství, psychologie, sociologie, managementu. Na výklad problematiky se pozvou odborníci z vysokých škol. Tato forma doplnění vzdělání je určena pro parašutistické trenéry, kteří nemají odpovídající trenérské vzdělání. Semináře a přednášky by probíhaly v zimních měsících, kdy mají svěřenci trenérů po hlavní seskokové sezóně. Trenéři mající odborné vzdělání na výkon své funkce by přednášky navštěvovat nemuseli.

Při vedení sportovního kolektivu je důležitá znalost psychologie. Dříve dohlížel na přípravu ženských reprezentačních družstev psycholog. Roli současného reprezentačního psychologa musel převzít sám trenér. Obnovení spolupráce s psychologem nebo vzdělávání v oboru psychologie sportu by přispělo ke zlepšení výkonnosti ženského reprezentačního týmu.

Diskutabilní je doba výkonu funkce trenéra. Většina parašutistických trenérů je jmenována do funkce na dobu neurčitou. Nabízí se řešení zavést „funkční období“ v trvání maximálně pěti let. Po této době vyhlásit „výběrové řízení“, které stávajícího trenéra ve funkci potvrdí nebo vybere nového. O jmenování trenéra do funkce následně rozhodne sportovní parašutistická komise AeČR.

Tyto návrhy jsou možným řešením vedoucím ke zlepšení současného stavu trenérské činnosti ve sportovním parašutismu. Pokud nebude vzdělávání a školení trenérů povinně organizováno, iniciativa zůstane na každém trenérovi zvlášť. Bude na nich kolik času věnují ke zlepšení svých znalostí. Průběžné pravidelné vzdělávání trenérů by mělo být povinně zařazeno do stanov Aeroklubu České republiky.

5.2 Návrhy zlepšení sportovní přípravy

Problém sportovní přípravy reprezentačního družstva žen spočívá hlavně v absenci systematické fyzické přípravy a řízené organizace tréninku. Dále zaměření tréninku k jedné klasické parašutistické disciplíně a z toho vycházející ztráta možnosti hodnocení v kombinaci klasických disciplín. Alarmující je malý počet mladých závodnic. Všechny uvedené důvody přispívají k nedostatečné sportovní přípravě ženského reprezentačního

družstva. Vše souvisí s faktem, že ženy nejsou zařazeny v ASO Dukla Prostějov jako muži, což ovlivňuje všechny oblasti (sportovní přípravu, zázemí, vybavení, finanční podmínky reprezentačního družstva žen).

Seskoky na přesnost přistání kladou na reprezentantky, hlavně v závěrečné části, značné nároky na ústrojí opory a pohybu, převážně na opěrnou – kosterní soustavu (páteř v bederní a krční oblasti). Je nutné dbát na kondiční přípravu, zařazovat cviky protahovací před a v průběhu tréninku a cviky posilovací po ukončení tréninku seskoků. Důležitý je dostatečný spánek a správná a pravidelná životospráva (ŘEPKA, 1980).

K vytvoření správného pohybového návyku při disciplíně přesnost přistání je potřebný určitý čas a počet opakování pohybového úkonu. Pak vzniká tzv. dynamický stereotyp. Dynamický stereotyp se vytváří na začátku tréninkového procesu. Je důležité od začátku odstraňovat všechny chyby a nedostatky. Jinak se u sportovce tvoří chybný stereotyp (ŘEPKA, 1980).

V dnešní době počítačů a sedavých zaměstnání se fyzická kondice členek reprezentačního týmu snižuje. Výrazná je tato situace u mladých závodnic. Sportovní trénink ženského družstva postrádá řízenou fyzickou přípravu a organizaci při soustředěních. Řešením je vypracování systematického plánu fyzické přípravy v době soustředění i mimo ně.

V průběhu jednotlivých dnů tréninkového soustředění je nezbytné zařadit kondiční přípravu družstva v podobě povinných ranních rozcviček, tréninku na trenažéru přesných dopadů a doplňkových aktivit – běhu, jízdy na kolečkových bruslích, posilovacích a protahovacích cvičení (výčet je omezen letištním prostředím). Vždy bude na kondiční přípravu vyhrazen čas před seskoky, mezi nebo po seskocích (dle druhu aktivity). Určení typu fyzické přípravy zůstane na trenérovi, který vždy ráno před začátkem tréninkového dne nastíní plán sportovní přípravy. Trenér musí dohlížet na plnění předem určeného programu fyzické přípravy. Nabízí se možnost získání odborníka, který pomůže vypracovat individuální tréninkové plány (např. student tělovýchovného oboru).

Pro zjištění a zlepšení fyzického stavu jednotlivých členek týmu zavést pravidelné testy fyzické kondice. Vždy na začátku příslušné sezóny. Příklad složení testů fyzické

kondice: patnáct kliků (pánských), minimálně třicet sedů lehů za minutu, běh na tři kilometry. Při nesplnění testu se závodníci dočasně sníží počet tréninkových seskoků a fyzické testy musí opakovat. Motivovat reprezentantky k vlastní iniciativě ve sportovní přípravě je těžké. Omezení počtu seskoků je účinným nástrojem.

Kondiční příprava nebude vázána pouze na dobu tréninkového soustředění. V současné době trenér reprezentačního družstva pouze doporučuje svým svěřenkyním provádět sportovní přípravu mimo soustředění – doma, ve svém vlastním zájmu, v průběhu celého roku. Bohužel kontrola plnění tohoto doporučení není možná.

Dalším návrhem je zavedení organizovaných soustředění zaměřených na kondiční přípravu (zimní soustředění) a pravidelné regenerace s rehabilitací (lázně). Vše v zimních měsících. Překážkou v realizaci je výše finančních prostředků. Zimní přípravu na lyžích by si musely hradit samy reprezentantky, protože prioritní je využívání finančních prostředků na seskoky (za současné situace nedostatečných dotací). Dalším řešením je získání sponzora, který pokryje náklady spojené se zimní přípravou, regenerací a rehabilitací.

Systém sportovní přípravy významně ovlivňuje skutečnost, že je ženské reprezentační družstvo amatérské, nikoliv profesionální. Začlenění žen do ASO Dukla Prostějov vyřeší veškeré problémy s kterými ze ženský tým potýká. Ubyly by starosti při sestavování kalendářního plánu soustředění týmu s ohledem na čerpání osobní dovolené reprezentantek (nemožnost konání týdenních soustředění). Tým se tak může začít věnovat oběma klasickým disciplínám a získat možnost absolutního hodnocení v kombinaci klasických disciplín.

Hrozbou reprezentačního družstva žen je zvyšující se věkový průměr týmu, odchod dlouholetých opor nebo ukončení činnosti z důvodu plnění mateřských povinností. Možným řešením je uspořádání náboru nových (mladých) parašutistek dle předem určených kritérií (počtu seskoků, fyzické kondice, motivace a zájmu o klasické parašutistické disciplíny). Spolupráce s trenérem mládeže ASO Dukly Prostějov Janem Wantulou je nejlepší variantou řešení. Stejně jako u chlapců vybrat deset parašutistek, které začnou se systematickou roční přípravou pod vedením trenéra mládeže. Nejprve budou docházet do tělocvičny, později začnou se seskoky na přesnost přistání. Jeden

víkend tréninkových seskoků by měly kandidátky do reprezentace hrazený z prostředků ženské reprezentace nebo z finančních zdrojů poskytnutých od města Prostějov na sportovní přípravu mládeže. Další víkend úhrada seskoků připadne na ně samotné. Tím se zjistí míra zájmu o zařazení do ženské reprezentace.

5.3 Zázemí a vybavení reprezentačního týmu

Další návrhy zlepšení současného stavu ženského reprezentačního týmu se naskýtají v možnostech zázemí a vybavení družstva.

Současné zázemí poskytované Aeroklubem Falcon air je pro ženské družstvo dostačující. Reprezentantkám je k dispozici vše potřebné (střecha nad hlavou, sociální zařízení, sprchy, možnost stravování). Možnou hrozbou je ztráta stávajícího zázemí v Prostějově při soustředěních ženského týmu.

Ženská reprezentace nedisponuje vlastním ubytováním, tím pádem je závislá na vstřícnosti poskytovatele ubytování na letišti. V budoucnu se může stát, že možnost ubytování na budově Aeroklubu Falcon air skončí nebo bude zpoplatněna částkou, kterou si reprezentantky nebudou moci dovolit.

Řešením při nastolení takové situace je přesun „domovského sídla“ reprezentace na jiné letiště – vytvoření centrální přípravy na jiném místě. Druhým řešením je opět možnost zařazení ženské reprezentace do ASO Dukla Prostějov společně k mužům.

Při přesunu centrální přípravy reprezentace žen z Prostějova by bylo nejvhodnějším útočištěm letiště v Hradci Králové. Zde sídlí firma, která poskytuje ženskému týmu letouny na soustředění, je zde možnost pěkného bezplatného ubytování. Na letišti probíhají, stejně jako v Prostějově, parašutistické provozy – možnost „doplňování“ (při nevyužití kapacitě míst v letounu) ostatními parašutisty. Pro většinu reprezentantek (převážně jsou z Čech) je hradecké letiště časově dostupnější. Blízko letiště se nachází restaurace. Centrum města je od letiště nedaleko. Je zde také možnost instalace vlastního trenažéru přesných dopadů. Místní parašutistický klub vlastní molitanové doskočiště.

S tímto návrhem se nemusí ztotožnit současný trenér reprezentačního družstva, který žije v Prostějově a do Hradce Králové by musel na soustředění dojíždět stejně jako všechny členky družstva.

Reálnou hrozbou, která by mohla ohrozit chod reprezentace je ztráta dosavadních sponzorů – poskytovatelů padákové techniky, reprezentační výstroje, finančních prostředků a nemožnost půjčování si technického vybavení (molitanového doskočiště a elektronického disku).

Řešením případné nepříznivé situace je získání nových sponzorů, kteří budou podporovat reprezentační družstvo přílivem finančních prostředků na padákovou techniku a sportovní vybavení nebo zařazení žen do ASO Dukly Prostějov. Tím by bylo zajištěno veškeré zázemí i potřebné vybavení (padáková technika, kompletní ošacení, možnost nákupu vojenského oblečení, atd.).

5.4 Návrhy zlepšení finančních podmínek

Ke zlepšení finančních podmínek ženské reprezentace v parašutismu využít vyhlášených dotačních titulů v oblasti sportu. Vyhledání příležitosti a podání projektu pro získání dotace.

Úspěch na vrcholné soutěži – medailové umístění zaručí navýšení dotací od MŠMT, úspěch otevírá dveře ke sponzorům zlepši náhled na ženskou reprezentaci v Armádě ČR.

Účinná komplexní propagace zabezpečí zvýšení povědomí o parašutistickém sportu a může následně přilákat důležité partnery – sponzory.

Propagace ženského reprezentačního družstva je na velmi nízké úrovni a prakticky se činnost na veřejnosti neprezentuje. Čas od času je publikován článek v odborném časopisu (Letectví a kosmonautika), regionálních novinách o vrcholných závodech. Většinou bývá zaměřen na výsledky reprezentantů ASO Dukla Prostějov a výkony ženského reprezentačního družstva jsou zmíněny pouze okrajově. Řízená propagace týmu neexistuje.

Reprezentační družstvo žen musí začít s medializací své činnosti. K prezentaci parašutistického sportu celkově a ženského reprezentačního družstva by měla být zavedena systematická pravidelná propagace.

Návrhy možných způsobů propagace reprezentačního družstva žen:

- ⇒ pravidelné zveřejňování článků o sportovním parašutismu, činnosti a úspěších ženského reprezentačního družstva v běžných regionálních a celostátních periodikách (např. v Mladé Frontě Dnes, Prostějovský deník atd.) – nabídnout informace novinářům,
- ⇒ články v odborných časopisech (Letectví a kosmonautika, Aerohobby),
- ⇒ série článků určená pro laiky o problematice v běžných periodikách,
- ⇒ zveřejňování článků a reportáží ze závodů na internetu,
- ⇒ napojení na televizní stanice a rozhlasové vysílání (regionální, celostátní), pravidelně dodávat informace o úspěších, činnosti (reportáže z vrcholných závodů), natočení reklamy,
- ⇒ zřízení vlastních internetových stránek,
- ⇒ vydávání parašutistického časopisu,
- ⇒ propagační seskoky reprezentačního týmu (na sportovních akcích, otvírání areálů, zahájení významné sportovní soutěže – např. fotbalového utkání),
- ⇒ pořádání přednášek o parašutismu,
- ⇒ sportovní reklama,

Články podávající obecné informace a též zajímavosti o tomto sportovním odvětví. Příklad série článků je uveden v příloze číslo 7. Každá reprezentantka by měla za úkol propagovat parašutismus a svůj tým v domovském regionu. Například přispět určitým počtem článků do periodik, na internet.

Účinným nástrojem propagace je televize. Ženské reprezentační družstvo by se mělo pokusit získat zájem a spolupráci sportovních redaktorů, kteří by přinášeli reportáže z vrcholných soutěží. Případně nabízet vlastnoručně natočené záběry. Je zde i možnost natočení reklamy například pro telefonní operátory – atraktivita parašutismu, zaujme. Reprezenční tým by měl nabízet a poskytovat reportáže i rozhovory do celostátních a regionálních rádií (zájem médií probudí většinou výrazný sportovní úspěch).

Výbornou a v dnešní době nepostradatelnou, formou propagace sportovního odvětví jsou vlastní internetové stránky. Parašutisté v ČR nemají prozatím specializované webové stránky věnované výhradně problematice. Zřízení takových stránek by přineslo mnohé výhody, jejich provozovatelem a správcem by měl být ideálně aktivní parašutista (zajímavost).

Internetové stránky o parašutismu:

- zaměření stránek na všechny disciplíny sportovního parašutismu,
- členění do kategorií pro parašutisty a laiky,
- kategorie pro parašutisty rozdělena podle parašutistických disciplín,
- kategorie pro laiky – zajímavé články o parašutismu, možných druzích parašutistických výcviků, atd.,
- sekce aktualit (mapování aktuálního dění doma i ve světě), foto galerie, video galerie, diskuse, bazar (padákové techniky, vybavení),
- legislativa (v ní zveřejněna pravidla parašutistických disciplín, směrnice, sportovní řád atd.),
- kontakty (na výrobce a prodejce parašutistického vybavení),
- odkazy na jednotlivá letiště s parašutistickými provozy (jejich webové stránky),
- kalendář parašutistických soutěží, kontakty na pořadatele,
- samostatná kategorie reprezentačních družstev v jednotlivých disciplínách (aktuální tablo reprezentantů, představení, úspěchy),
- užitečné odkazy na internetové stránky FAI, AeČR a další,
- možnost snadného vyhledávání podle klíčových slov.

Využití návrhů pro zlepšení povědomí o reprezentačním družstvu žen a parašutismu jako takovém a systematická snaha zviditelnit sport může vést k získání hlavního sponzora (např. RED BULL – v jiných zemích Evropy), který by finančně zajišťoval kompletní seskokovou přípravu a pomohl při získání kvalitního sportovního vybavení (zajištění a obnova potřebného padákového a technického vybavení, reprezentační výstroje týmu).

Sponzorování představuje významný specifický prostředek k zabezpečení dodatečných finančních zdrojů. Sponzorování mohou být jednotliví sportovci, sportovní týmy, akce,

kluby. Pro získávání sponzorů lze zvolit různé přístupy, dané výkonnostní úrovní, image sportovního odvětví, významem sportovní akce (ČÁSLAVOVÁ, 2000).

Shánění sponzorů by mělo být úkolem celého reprezentačního družstva žen (osobní angažovanost reprezentantek, trenéra) K tomu je třeba vypracovat konkrétní nabídky pro sponzory – „sponzorské balíčky“ pomocí nichž se nabídka předvede sponzorovi.

Pod názvem sponzorský balíček se skrývá návrh protivýkonů, které je schopna organizace, družstvo, klub nabídnout (ČÁSLAVOVÁ, 2009).

Návod vyhledávání potenciálních sponzorů reprezentačního družstva žen:

- trvale sledovat inzertní část novin, časopisů – údaje o firmách, které by se mohly stát sponzory,
- využít seznam podnikatelských aktivit a branží v daném regionu,
- hledat sponzory v rodinných příslušnících, známých členů ženského reprezentačního družstva,
- hledat sponzory pro tým i na společenských událostech,
- zhodnotit stávající sponzorská spojení (ČÁSLAVOVÁ, 2000).

Všechny tyto návrhy mohou přispět k celkovému zlepšení podmínek ženského reprezentačního družstva ve sportovním parašutismu. Samozřejmě se zde opět nabízí možnost zařazení týmu do ASO Dukly Prostějov, což by vyřešilo současné nedostatečné finanční podmínky družstva.

6 Závěr

Hlavní cíl bakalářské práce spočívá v celkové analýze podmínek ženského reprezentačního družstva ve sportovním parašutismu, disciplíně přesnost přistání a vypracování návrhů možných zlepšení vycházejících z charakteristiky současné situace.

Byla vypracována obecná charakteristika sportovního parašutismu a jednotlivých disciplín. Vysvětleny rozdíly mezi parašutismem a paraglidingem. Rozebrána fakta o správě parašutismu a vyjasněna teorie řízení parašutistických soutěží.

Historický vývoj je rozdělen do tří kapitol. V první a druhé je zpracován vývoj padáku a převratné události vývoje parašutismu u nás. Třetí kapitola přibližuje sportovní přípravu tehdejších ženských reprezentačních družstev ve střediscích vrcholového sportu.

Současnou situaci reprezentačního družstva žen ve sportovním parašutismu shrnuje další kapitola. Je provedena analýza dosavadních podmínek týmu. Charakterizována osobnost trenéra, sportovní příprava, zázemí a vybavení družstva, současné finanční podmínky, porovnání podmínek s mužskou reprezentací. Detailněji rozebrána situace finančních prostředků. V závěru sestavena SWOT analýza podmínek ženského družstva.

Poslední kapitola předkládá možné návrhy vedoucí ke zlepšení podmínek reprezentačního týmu žen. Návrh změn dosavadního stavu trenérských předpokladů, zlepšení sportovní přípravy, zázemí, vybavení družstva a finančních podmínek. Nabízí se dvě varianty. Zařazení ženského družstva do Armádního sportovního oddílu Dukly Prostějov nebo setrvání v současném stavu v roli amatérek a uplatnění návrhů vedoucích ke zlepšení situace.

„Varianta DUKLA“:

- změnit přístup Armády ČR – ASO Dukla – zařadit i ženy do vojenské přípravy.

To logicky přinese:

- stabilní kádr reprezentantek – změna v myšlení a osobní odpovědnosti v přístupu k přípravě, jistotu zaměstnání, menší fluktuace (obměna složení týmu) atd.,

- pravidelnou profesionální přípravu – využití týmu trenérů, navázat další odborníky (psycholog), zajištění následné regenerace a rehabilitace,
- dostatek finančních prostředků a technického zázemí,
- možnost tréninku obou klasických disciplín, start v obou klasických disciplínách na vrcholných soutěžích – šance na dobrá umístění v kombinaci, medailové úspěchy,
- medializace činnosti v rámci ASO Dukla – větší sportovní prestiž – tím i vnímání veřejnosti.

„Varianta amatérky“:

- funkce trenéra na dobu určitou, vznik školícího střediska pro parašutistické trenéry, odborné vzdělání trenérů, pravidelné přezkoušení ze znalostí,
- odpovědný přístup každé členky týmu, pravidelné náborů mladých parašutistek,
- přesun centrální přípravy týmu na jiné letiště,
- systematická medializace činností – série článků v tisku, webové stránky, napojení na redakce TV a rozhlasu (regionální, celostátní), dodávání informací o činnosti a úspěších,
- přivést z vrcholné soutěže medailové umístění – úspěch otevírá dveře ke sponzorům a snad by mohl zlepšit náhled na ženskou reprezentaci v Armádě ČR (téměř se podařilo na MS v Lučenci 2008 – 4. místo),
- systematické a neustálé vyhledávání sponzorů,
- zavedení pravidelného tréninkového cyklu – individuální tréninkové plány – získat odborníka, který pomůže vypracovat – oslovit např. studenty fakulty sportu a tělesné výchovy v Brně (obapolně výhodná spolupráce), pravidelná kontrola fyzické přípravy trenérem – kontrolní testy, částečný úvazek psychologa na supervizi týmu,
- využít možnosti vyhlašovaných dotačních titulů v oblasti sportu – vyhledávat příležitosti, získat spolupracovníka z řad rodinných příslušníků, který projekt napíše, podá a případně administruje, oslovit individuálně možné sponzory v místech trvalého pobytu reprezentantek, účastnit se propagačních seskoků na veřejných akcích.

Nejlepší variantou je začlenění reprezentačního družstva do Armádního sportovního oddílu Dukly Prostějov. Řešení je spíše politickým rozhodnutím v rámci Armády ČR. Druhá varianta nabízí řadu dobrých doporučení, která by, při setrvání žen v současné organizaci, mohla vést k dostatečnému zlepšení podmínek.

Osobním cílem je prosazení a zavedení těchto návrhů do praxe. Poskytnutí práce k prostudování současnému trenéru ženské reprezentace, vedení AeČR, široké zainteresované veřejnosti. Naskýtajících se možností je třeba využít k zajištění důstojné reprezentace ČR. Ke zvýšení povědomí veřejnosti byl sepsán a zveřejněn soubor patnácti článků o obecných zajímavostech z parašutismu (viz příloha 7) na internetových stránkách určených pro laiky a novináře. V plánu je zřízení internetových stránek o sportovním parašutismu. Je počítáno s vytrvalou angažovaností pro prosazení zařazení ženské reprezentace do Armádního sportovního oddílu Dukly Prostějov a propagační činnosti, která by vedla k celkovému zlepšení povědomí laické veřejnosti o parašutistickém sportu.

7 Seznam literatury

1. ČÁSLAVOVÁ, E. *Management sportu*. 1. vyd. Praha : East West Publishing Copany a East Publishing Praha, 2000. ISBN 80-7219-010-5.
2. HOŘEJŠÍ, M. *Poznáváme letectví*. 1. vyd. Praha : Naše vojsko, 1952.
3. HRON, Z. *Padáky plné zlata*. 1. vyd. Praha : Naše vojsko, 1977. 28-082-77.
4. JURČA, M. *Otrokem parašutismu*. 1. vyd. Cheb: Nakladatelství letecké literatury, 2001. ISBN 80-85280-71-X.
5. KUBIAS, S. *Úvod do managementu – 2007*. 1. vyd. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-237-1.
6. NĚMEC, F., KUČERAVÝ, V., ČEJPA, C. *Parašutismus a vývoj padáku*. 1. vyd. Praha : Naše vojsko, 1956. D564847.
7. ŘEPKA, M. a kol. *Sportovní parašutismus*. 1. vyd. Praha : Naše vojsko, 1980. 28-111-80.
8. SAMUELSON, P.A., NORDHAUS, W. *Ekonomie*. 1. vyd. Praha : Svoboda, 1992. ISBN 80-205-0192-4.
9. SOUKUP, J. *Zájmové branné činnosti – letectví a parašutismus*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 1986. 17-205-86.
10. ERTL, Z. Sdružení sportovních svazů ČR. *Nabídka sportovních aktivit pro děti a mládež*, Praha : Sdružení sportovních svazů ČR, 2004.
11. KUČERAVÝ, V., ŘEPKA, M., VEJVARA, B. *V-PARA-6 – Základní parašutistický výcvik*. 1. vyd. Praha : ÚV svazu pro spolupráci s armádou, 1975.
12. JANEK, Martin. *Životní styl při sportovním parašutismu*. Brno, 2009. 42 s. Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sportovních studií. Katedra podpory zdraví. Vedoucí bakalářské práce Ing. Iva Hrnčířiková. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/176197/fsps_b/Bakalarska_prace.docx>.
13. OBERMANN, J. *Sportovní příprava a financování TJ Kajak Děčín*. Liberec, 2007. 41 s. Technická univerzita v Liberci. Fakulta pedagogická. Katedra tělesné výchovy a sportu.
14. PASTRŇÁK, Lukáš. *Příprava začátečníka na skok padákem*. Brno, 2008. 66 s. Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sportovních studií. Vedoucí bakalářské práce

- PeaDr. Jan Ondráček, Ph.D. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/176174/fsps_b/Bakalarska_prace.txt>.
15. SITTOVÁ, K. *Ekonomika vybrané tělovýchovné jednoty jako občanského sdružení, TJ Lokomotiva Trutnov*. Liberec, 2004. 63 s. Technická univerzita v Liberci. Fakulta pedagogická. Katedra tělesné výchovy a sportu.
 16. SKLENKA, Miloš. *Analýza systému soutěží pořádaných Aeroklubem Falkon air Prostějov a její aplikace do organizace mistrovství Evropy a Světového poháru v parašutismu 2009*. Olomouc, 2009. 76 s. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta tělesné kultury. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.
 17. SOTONOVÁ, Helena. *Průběh srdeční frekvence v paraglidingu v závislosti na síle větru a reliéfu krajiny*. Brno, 2006. 41 s. Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sportovních studií. Katedra sportovní edukace. Vedoucí bakalářské práce PaedDr. Miloš Lukášek, Ph.D. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/102431/fsps_b/BC-text.pdf>.
 18. VONDRA, J. *Organizace turistického pobytu v Krkonoších pro fyzicky zdatnější turisty*. Liberec, 2009. 112 s. Technická univerzita v Liberci. Fakulta přírodovědně – humanitní a pedagogická. Katedra tělesné výchovy. Vedoucí bakalářské práce RNDr. Karel Brodský.
 19. AEROKLUB ŠUMPERK. *L-60S Brigádýr* [online]. c2005 – 2007, [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <<http://www.aeroklub-sumperk.cz/content/view/51/73/>>.
 20. AFFCENTRUM.CZ. *Větrný tunel Bedford* [online]. c2008, [cit. 2009-10-07]. Dostupné z: <<http://affcentrum.cz/vetrny-tunel-bedford/>>.
 21. BELLIS, M. *History of the Parachute* [online]. c2009, [cit. 2009-04-05]. Dostupné z: <<http://inventors.about.com/od/pstartinventions/ss/Parachute.htm>>.
 22. BODYFLY.CZ. *AERODIUM* [online]. c2008, [cit. 2009-10-07]. Dostupné z: <<http://www.bodyfly.cz/>>.
 23. BOEYKENS, W., BRONNEC, Y. *The Skydiver's Guardian Angel* [online]. c2009, [cit. 2009-11-03]. Dostupné z: <<http://www.vigil.aero/node>>.
 24. COTTINGHAM, R. *Penché Pose over California City* [online]. c2006, [cit. 2009-11-03]. Dostupné z: <http://www.winddance.com/Photos/Photos_SignatureMoves1/FrameSet-Signatures1.htm>.
 25. DATAPRO SOLUTIONS, S. R. O. *Sky service* [online]. c2009, [cit. 2009-09-17]. Dostupné z: <<http://www.skyservice.cz/>>.

26. DODAL, J. *Soutěže v parašutizmu* [online]. c2007, poslední revize 17. 11. 2009 [cit. 2009-11-23]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/sekretariat-stary/SOUTPA.HTM>>.
27. EXTREMESPORT.CZ. *SKYDIVING – disciplíny* [online]. c2009, [cit. 2009-06-13]. Dostupné z: <<http://www.extremesport.cz/skydiving-discipliny.html>>.
28. FAI – Aéronautique Fédération Internationale. *About the FAI* [online]. c2009, [cit. 2009-04-05]. Dostupné z: <<http://www.fai.org/>>.
29. FUN-TANDEM. *FUN tandem* [online]. c2009, [cit. 2009-06-14]. Dostupné z: <<http://www.funtandem.cz>>.
30. HAMMER, J. *Aeroklub ČR* [online]. c2007, [cit. 2009-06-13]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/>>.
31. HLAVÁČEK WEBDESIGN. *Podzimní výlet* [online]. c2006, [cit. 2009-06-15]. Dostupné z: <<http://www.paragliding-jozka.com/galerie/podzimni-vylet>>.
32. HRBÁČKOVÁ, K. *Sky sport* [online]. c2005 – 2007, [cit. 2009-09-20]. Dostupné z: <<http://www.skysport.cz/>>.
33. JANEČEK, R. *História* [online]. c2005, [cit. 2009-04-08]. Dostupné z: <<http://www.aeroklub.66.sk/php66/index.php?str=6>>.
34. JEFFERIS, C. *CRW* [online]. c2001 – 2009, [cit. 2009-11-03]. Dostupné z: <<http://www.skydive.com.au/html/Photos/Photos.html>>.
35. KAMENÍK, V. Ženy ve 2. čs. Samostatné paradesantní brigádě v SSSR. *Červené barety : Spravodaj klubu vojenských výsadkárov* [online]. 2009, roč. 9, č. 2 [cit. 2009-04-08]. Dostupné z: <http://www.jpm.sk/CB/barety_92.pdf>.
36. KRÁL, T. *Jump tandem* [online]. c2006 – 2009, [cit. 2009-09-20]. Dostupné z: <<http://www.jump-tandem.cz/>>.
37. KRAUS, I. *Přistání na sportovním padáku – 1. díl* [online]. c2004, poslední revize 22. 2. 2007 [cit. 2009-09-15]. Dostupné z: <<http://www.4000.cz/jak-na-to-/pristani-na-sportovnim-padaku-1.-dil.html>>.
38. LÁN, V., URÍKOVÁ, H. *Slovník skydiverských výrazů* [online]. c2005 – 2006, [cit. 2009-09-25]. Dostupné z: <<http://www.4000.cz/slovník.html>>.
39. MORINI, M. *PARASKI* [online]. c2009, [cit. 2009-11-03]. Dostupné z: <<http://eos.pi.it/ss/Paraski/>>.
40. MŠMT. *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy* [online]. c2006, [cit. 2009-09-18]. Dostupné z: <<http://www.msmt.cz/>>.

41. MUJ-SESKOK.CZ. *Kurzy parašutismu a pokračující sportovní výcvik – Základní výcvik* [online]. c2005 – 2009, [cit. 2009-09-17]. Dostupné z: <<http://www.muj-seskok.cz/sportovni-vycvik.html>>.
42. NERTEX S. R. O. *SMG-92 Turbo Finist* [online]. c2007, poslední revize 25.10. 2007 [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <<http://www.navigation.cz/finist.htm>>.
43. NOSEK, B. *Základní parašutistický výcvik* [online]. c2009, poslední revize 12.2. 2009 [cit. 2009-09-25]. Dostupné z: <http://www.kvparaklub.cz/dokumenty/Skripta_ZV.pdf>.
44. NOVOTNÝ, D. *Flotila AeČR* [online]. c1997 – 2009, [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <<http://aeroklub.cz/letadla/flotila-aecr.html>>.
45. PARAKLUB LIBEREC. *Základní výcvik* [online]. c2005, [cit. 2009-09-18]. Dostupné z: <<http://www.paraklublbc.cz/?page=zakladni-vycvik>>.
46. PIKE, J. *Parachute – History* [online]. c2000-2009, [cit. 2009-04-05]. Dostupné z: <<http://www.globalsecurity.org/military/system/aircraft/systems/parachute-history.htm>>.
47. PROCHÁZKA, I. *Internetový technický magazín* [online]. c2004, poslední revize 5. 11. 2006 [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <<http://www.techmag.valka.cz/>>.
48. SAZKA A. S. *Profil společnosti* [online]. c1956 – 2009, [cit. 2009-10-11]. Dostupné z: <<http://web-nlb.sazka.cz/LoterieAHry/...=19014833&doctype=ART&did=9950>>.
49. SKYWALKERS. *PAC 750XL* [online]. c2005 – 2009, [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <<http://www.skywalkers.cz/cs/o-nas.html>>.
50. SPARKS, I. *Parachute that Da Vinci drew is made to work ... after 523 years* [online]. c2009, [cit. 2009-04-07]. Dostupné z: <<http://www.dailymail.co.uk/news/article-562445/Parachute-Da-Vinci-drew-work--523-years.html>>.
51. STOLÍN, J. *Parašutismus – od prvopočátků po současnost* [online]. c2008, [cit. 2009-06-18]. Dostupné z: <<http://www.tandem-servis.cz/view.php?cislocianku=2008090001>>.
52. STRATOS 07 S. R. O. *Padáky a příslušenství* [online]. c2006, [cit. 2009-09-20]. Dostupné z: <<http://www.stratos07.cz/index.html>>.
53. ŠÍMOVÁ, M. *Water swoop* [online]. c2000 – 2009, [cit. 2009-11-03]. Dostupné z: <<http://www.paraclub.cz/cze/galerie1/10/38.jpg>>.
54. TANDEMY KANTOR. *Kantor tandemove seskoky* [online]. c2009, [cit. 2009-09-18]. Dostupné z: <<http://www.tandemy-kantor.cz/>>.

55. WIKIPEDIE – OTEVŘENÁ ENCYKLOPEDIE. *Wikipedie* [online]. c2009, poslední revize 5.8. 2009 [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavní_strana>.
56. ZÁBSKÝ, M. *Faust Vrančič – „otec parašutismu“ a Praha* [online]. c2001-2009, [cit.2009-05-02]. Dostupné z: <http://www.chorvatsko.cz/tema/faust_vrancic.html>.
57. ZAVADIL, J. *Historie parašutismu I.,II.* [online]. c2000-2007, [cit.2009-05-02]. Dostupné z: <http://www.padani.wbs.cz/HISTORIE_PARASUTISMU_I.html>.
58. ANTL, František. *Para* [online]. 5. listopadu 2009 17:21; [cit. 2009-11-05]. Osobní komunikace.
59. ANTL, František. *Para díl 2* [online]. 6. listopadu 2009 07:36; [cit. 2009-11-06]. Osobní komunikace.
60. ANTL, František. *Para díl 3* [online]. 7. listopadu 2009 12:45; [cit. 2009-11-07]. Osobní komunikace.
61. VRANÁ, Miroslava. *Parašutismus* [online]. 25. září 2009 12:00; [cit. 2009-09-27]. Osobní komunikace.

8 Seznam příloh

Příloha 1: Fotodokumentace ženského reprezentačního družstva.

Příloha 2: Fotodokumentace ze „života na letišti“.

Příloha 3: Kalendář parašutistických soutěží AeČR pro rok 2009.

Příloha 4: Ukázka propozic parašutistické soutěže.

Příloha 5: Jmenné seznamy reprezentantek 2003 – 2010.

Příloha 6: Kalendářní plán reprezentačního družstva žen na rok 2009.

Příloha 7: Soubor článků do novin, časopisů a na internet.

PŘÍLOHA 1: Fotodokumentace ženského reprezentačního družstva.

Obr. 1: Soustředění před přistáním.

Zdroj: archiv Jiří Dvořák.
Na snímku Daniela Macichová.

Obr. 2: Trenažér přesných dopadů – „šlaponul“.

Zdroj: archiv Jiří Dvořák.
Na snímku Michaela Dvořáková.

Obr. 3: SP Bled 2009 – Slovinsko.

Zdroj: archiv Oldřich Šorf.
Na snímku Iva Šorfová.

Obr. 4: Závěrečná fáze přesnosti přistání.

Zdroj: archiv Oldřich Šorf.
Na snímku Michaela Dvořáková.

Obr. 5: Družstvo našich stříbrných reprezentantek na Mistrovství Evropy 2005 – Prostějov.

Zdroj: archiv Jan Krs.

Družstvo: zleva Michaela Dvořáková, Daniela Macichová, Miroslava Pytlíková, Lenka Šmídová, Jana Hintnausová a trenér Ivan Hoššo.

Obr. 6: Stříbrné medaile pro Českou republiku – Mistrovství Evropy 2005.

Zdroj: archiv Ivan Hoššo.

Obr. 7: Evropský pohár – Bled, Slovinsko 2006.

Zdroj: archiv Ivan Hoššo.

*Družstvo: zleva Michaela Dvořáková, Miroslava Vraná, Lenka Šmídová, Andrea Funková,
dole Gabriela Škvorová.*

Obr. 8: Druhé místo pro Michaelu Dvořákovou – Evropský pohár Bled 2006, Slovinsko.

Zdroj: archiv Ivan Hoššo.

Obr. 9: Focení pro sponzora podporujícího reprezentaci v roce 2005.
Zdroj: archiv Ivan Hoššo.

Družstvo: zleva klečící Andrea Šanovcová, Miroslava Vraná, Jana Hintnausová, Iva Šorfová, trenér Ivan Hoššo, Daniela Macichová, Gabriela Škvorová, Lenka Šmídová, klečící Michaela Dvořáková.

Obr. 10: Reprezentační výprava žen na Mistrovství světa v parašutismu 2008,
Lučenec – Slovensko.

Zdroj: archiv Jiří Dvořák.

Horní řada zleva: Simona Vybíralová (juniorka), trenér žen Ivan Hoššo, místní slečna, Miroslava Vraná, Nikola Fousková (juniorka), pomocný doprovod Jiří Dvořák. Dolní řada zleva: Daniela Macichová, Iva Šorfová, Andrea Šanovcová, Michaela Dvořáková.

Obr. 11: Česká reprezentační výprava na Mistrovství světa v parašutismu 2008, Lučenec – Slovensko.

Zdroj: archiv Jiří Dvořák.

Horní řada zleva: trenér žen Ivan Hoššo, Jiří Gečnuk, Ivan Hovorka, Jindřich Vedmoch, Libor Jiroušek, Hynek Tábor, Jan Kopřiva, Petr Směšný, trenér mužů Ctibor Vach.

Dolní řada zleva: pomocný doprovod Jiří Dvořák, Miroslava Vraná, Daniela Macichová, Simona Vybíralová, Iva Šorfová, Andrea Šanovcová, Michaela Dvořáková, Nikola Fousková.

Obr. 12: Reprezentační družstvo roku 2009 s dvěma členkami aeroklubu na Mistrovství republiky v parašutismu – klasické disciplíny, Lučenec

Zdroj: archiv Jiří Dvořák.

Horní řada zleva: Pavlína Mašková, Miroslava Pytlíková, Romana Procházková, Nikola Fousková, aeroklubačka Marie Švihlová, Jana Šneiderová, aeroklubačka Lenka Vašková. Dolní řada zleva: Andrea Funková, Iva Šorfová, Simona Vybíralová, Daniela Macichová, Andrea Šanovcová.

PŘÍLOHA 2: Fotodokumentace ze „života na letišti“.

Obr. 1: Při přistání.
Zdroj: archiv Oldřich Šorf.

Obr. 2: Displej elektronického zařízení.
Zdroj: archiv Jan Krs.

Obr. 3: Větrný pytel.
Zdroj: archiv Jitka Šorfová.

Obr. 4: Vzlet výsadkového letounu AN – 2.
Zdroj: archiv Jitka Šorfová.

Obr. 5: Tlačení letounu AN – 2 po tankování paliva.
Zdroj: archiv Jitka Šorfová.

Obr. 6: Umístění startovního čísla na postroji padáku.
Zdroj: vlastní zpracování.

Obr. 7: Pohled na letiště z letounu.
Zdroj: archiv Jiří Dvořák.

PŘÍLOHA 3: Kalendář parašutistických soutěží AeČR pro rok 2009.

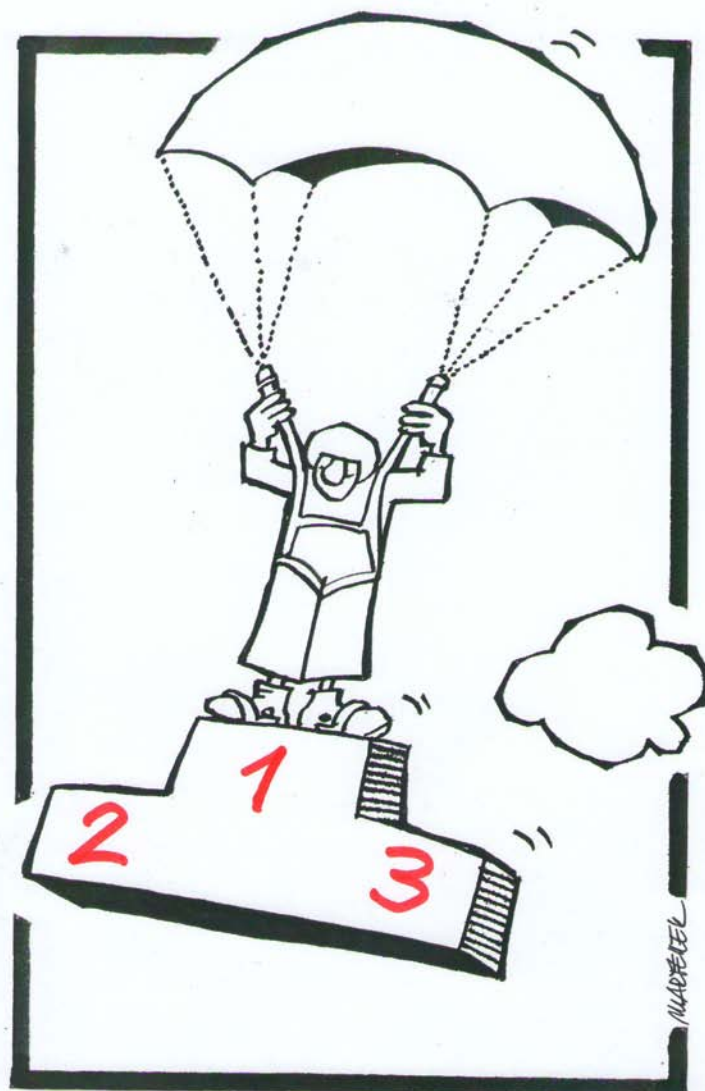
KALENDÁŘ PARAŠUTISTICKÝCH SOUTĚŽÍ AeČR pro rok 2009

X	NÁZEV SOUTĚŽE	TERMÍN	MÍSTO	KONTAKT	Český pohár	Moravský pohár
	MČR PARA-SKI	06. – 08. 2.	Slovinsko - Bled	774 223300, chladek.petr@tiscali.cz		
	INDOOR RW-4	14. – 16. 4.	Anglie - Bedford	603 538863, jan.klapka@parashop.cz		
	BUDĚJOVICKÝ POHÁR	23. – 24. 5.	Hosín u Č.Budějovic	731 410600, pietl@nmax.cz	□	
	Č.P.-ESL-RW4	23. – 24. 5.	Kunovice	603 538863, jan.klapka@parashop.cz	RW4	
	SLEZSKÉ KOPAČKY	30. – 31. 5.	Zábřeh u Hlučína	603 317418, zabrehpara@volny.cz		○
	POHÁR METUJE	06. – 07. 6.	Nové Město n. M.	731 106 695, eltrio.elektrio@tiscali.cz	□	
	MORAVSKÁ BRÁNA	13. – 14. 6.	Hranice	775 799900, svihlova@ppm.cz		○
	Č.P.-ESL-RW4	20. – 21. 6.	Příbram	603 538863, jan.klapka@parashop.cz	RW4	
	KLATOVSKÝ KARAFIÁT	26. – 28. 6.	Klatovy	737 634516 Karel Šrp	□	
	PRIESSNITZŮV POHÁR	11. – 12. 7.	Jeseník	777 671670, jaroslav.balcarek@seznam.cz		○
	Č.P.-ESL-RW4	11. – 12. 7.	Most	603 538863, jan.klapka@parashop.cz	RW4	
	POHÁR VYSOČINY	18. – 19. 7.	Jihlava	604 820491 jsturec@gmail.com		
	MČR KD	30.7.-02.8.	Slovensko	gabor.aeron@nextra.sk		
	BESKYDSKÝ POHÁR	7.9.8	Frydlant n. Ostravici	777 000494, info@akfrydlant.cz		○
	STRAKONICKÝ BAZÉN	7.9.8	Strakonice	774 223300, chladek.petr@tiscali.cz	□	
	MČR RW	07. – 09. 8.	Most	602 325 394, info@skywalkers.cz		
	MČR SWOOP	14. – 16. 8.	Klatovy	603 538863, jan.klapka@parashop.cz		
	J.HRADECKÝ POHÁR	15. - 16. 8.	Jindřichův Hradec	721 124495, dvorakjh@iol.cz	□	
	KRNOVSKÁ STUHA	21. – 23. 8.	Krnov	723 745834, w.j.para@centrum.cz		○
	ORLICKÝ POHÁR	21. – 23. 8.	Ústí nad Orlicí	602 305257, jiri.holec@o2.com		
	SOUTĚŽ LEGEND - PP	28. – 30. 8.	Prostějov	falconair@quick.cz		
	ME RW, FS	31.8.-07.9.	Prostějov - Falcon	falconair@quick.cz		
	FEZ STRAKONICE	26. – 27. 9.	Strakonice	774 223300, chladek.petr@tiscali.cz		

Zdroj: HAMMER, J. Aeroklub ČR [online].

PŘÍLOHA 4: Ukázka propozic parašutistické soutěže.

Aeroklub Jindřichův Hradec pořádá
X. ročník Jindřichohradeckého poháru

Jindřichův Hradec 15.-16.8.2009

Ředitel soutěže : Jiří Průša.
Řídící seskoků : Jiří Dvořák.

Hlavní rozhodčí: Jaroslav Vágner
Počítačové zpracování : Jiří Průša.

CZ.G – 046.

Rozhodčí : Petr Valenta
Josef Chládek
Luděk Dopirák,

CZ.G – 065,
CZ.G – 050,

Olda Šorf
Jaroslav Nytra
Jiří Václavík

CZ.G – 045,
CZ.G – 012,
CZ.G – 056.

Orientační program soutěže

14.8.2009	19:00 – 22:00 hod.	prezentace
15.8.2009	07:00 – 08:00 hod.	snídaně
	08:15 hod.	nástup
	08:45 – 20:00 hod.	seskoky
	20:30 – 24:00 hod.	"hangár" párty
16.8.2009	09:00 – 13:00 hod.	seskoky
	14:00 hod.	vyhlášení výsledků

Cíl soutěže

- Porovnat výkonnost sportovních parašutistů České republiky a parašutistů ze zahraničí,
- určit vítěze Jindřichohradeckého poháru,
- získat výsledky pro hodnocení Českého poháru.

Všeobecná ustanovení

- Soutěž organizuje Aeroklub Jindřichův Hradec o.s., Pražská 744/II, 377 01 Jindřichův Hradec,
- prezentace soutěžících proběhne 14.8.2009 do 22:00 na letišti AK J.Hradec,
- možnost tréninkových seskoků od 13.8. 2009, doskočiště a AMP k dispozici,
- soutěž je soutěží družstev (čtyřčlenných-mohou být smíšená) a jednotlivců,
- pořadatel vyhodnotí dále výsledky v kategoriích :
 - junioři - ročník narození 1987 a mladší,
 - veteráni - ročník narození 1959 a starší,
 - ženy,
- v případě, že sportovci neutvoří čtyřčlenná družstva do ukončení prezentace budou sestavena pořadatelem,
- losování pořadí družstev provede pořadatel po ukončení prezentace,
- soutěže se mohou zúčastnit sportovci kategorie B (v přítomnosti instruktora) a vyšší,
- startovné 400 Kč, splatné při prezentaci (v ceně 1 společná večeře), cena seskoku bude stanovena dle skutečných nákladů,
- úhrada seskoků hotově, nebo fakturou po předložení potvrzení vysílajícího AK o úhradě faktury,
- ubytování:
 - ve vlastních stanech (zdarma),
 - AIR penzion na letišti (cca 270Kč/noc),
 - Ubytovna letiště (100 Kč/noc),omezený počet-bude akceptováno dle došlých přihlášek,
- občerstvení - restaurace na letišti.

Závazné přihlášky s objednávkou ubytování zašlete nejpozději do 31.7.2009 na adresu:

**Vladimíra Havlová
Elišky Krásnohorské 856/II
377 01 Jindřichův Hradec
tel. 602 180 222, fax. 384 321 009
e-mail : havlova@somejh.cz, dvorakjh@iol.cz**

Technické podmínky

- Soutěž se koná dle předpisu V-PARA-1 a sportovního řádu FAI,
- při prezenci předloží ke kontrole každý závodník průkaz parašutisty, doklady od padáku včetně pojištění,
- sportovci kategorie B musí mít s sebou instruktora,
- soutěžní seskoky budou prováděny z letounu AN-2, výška 800 – 1000 m v závislosti na výšce oblačnosti, opakovací seskoky a rozskoky je možno provádět z letounu L-60 S Brigádýr,
- seskoky budou prováděny do síly větru 7m/sec,
- vedoucí družstev jsou zodpovědní za kompletní výstroj členů svých družstev,
- seskoky se budou provádět na molitanové doskočiště, měření přesnosti do 1 metru ručně, do 16 cm AMZ (velikost středu 2 cm).

Sportovní disciplíny

- Přesnost přistání čtyřčlenných družstev, do výsledků v družstvech se započítávají z každého kola 3 výsledky, nejhorší v daném kole se škrtná,
- přesnost přistání jednotlivců - započítávají se všechny seskoky z ukončených kol,
- soutěž je na plných 6 kol + semifinále kam postupuje 50 % startovního pole + finále 25 % startovního pole. V semifinále a finále je pořadí seskoků od nejhoršího k nejlepšímu výsledku sportovců. Soutěž může být uzavřena po 3 kolech.

Určení vítězů a kategorie

- Vítězem v soutěži družstev se stává družstvo s nejmenším součtem centimetrů, v případě shody s větším počtem nul, dále s větším počtem lepších výsledků,
- vítězem v soutěži jednotlivců vítězí sportovec s nejmenším součtem centimetrů, v případě stejného součtu rozhoduje větší počet nul, při další shodě větší počet lepších výsledků. V případě další shody budou na výsledkové listině umístěni na shodném místě. U prvních tří jednotlivců může pořadatel nejprve použít dva rozeskoky.
- vítězové v jednotlivých kategoriích budou vyhodnoceni v případě, že v dané kategorii budou startovat více jak 4 sportovci,
- vítězové v soutěži družstev, jednotlivců a kategorií budou odměněni diplomem a věcnou cenou.

Protesty

- Protest musí být podán v průběhu 30 minut po události, která je důvodem k protestu, kapitánem družstva s odvoláním na článek sportovního řádu FAI,
- protest se podává s poplatkem 500 Kč řediteli soutěže nebo hlavnímu rozhodčímu, v případě zamítnutí protestu propadá poplatek ve prospěch pořadatele,
- ředitel soutěže (nemá hlasovací právo) předsedá jury složené z kapitánů lichých družstev, vyjma kapitána družstva, kterého se týká protest. Hlasování o protestu je tajné, rozhodnutí o protestu je dáno prostou většinou (případ nerozhodného výsledku znamená zamítnutí protestu).

Vladimíra Havlová
Elišky Krásnohorské 856/II
377 01 Jindřichův Hradec
tel. 602 180 222, fax. 384 321 009
e-mail : havlova@somejh.cz
dvorakjh@iol.cz

Přihláška do Jindřichohradeckého poháru 15. - 16. 8. 2009

Vysílající aeroklub :

	1 družstvo / rok narození	2 družstvo / rok narození	3 družstvo / rok narození
Název družstva			
Kapitán	/	/	/
1 člen družstva	/	/	/
2 člen družstva	/	/	/
3 člen družstva	/	/	/

Požadavek na ubytování :

Ubytování AIR penzion - počet osob

Ubytovna AK – počet osob

Potvrzení : Vysílající organizace potvrzuje, že uhradí za své členy fakturu za uskutečněné seskoky.

V dne2009
podpis

Zdroj: Zdroj: HAMMER, J. *Aeroklub ČR* [online].

PŘÍLOHA 5: Jmenné seznamy reprezentantek 2003 – 2010.

Rok 2003			Rok 2004			Rok 2005		
Počet	Příjmení	Jméno	Počet	Příjmení	Jméno	Počet	Příjmení	Jméno
1.	Dvořáková	Michaela	1.	Dvořáková	Michaela	1.	Dvořáková	Michaela
2.	Fialová	Blanka	2.	Hanusová	Jana	2.	Hanusová	Jana
3.	Hintnausová	Jana	3.	Hintnausová	Jana	3.	Hintnausová	Jana
4.	Macichová	Daniela	4.	Chmelenská	Adéla	4.	Macichová	Daniela
5.	Nováková	Lenka	5.	Macichová	Daniela	5.	Pytlíková	Mirka
6.	Šimáková	Kateřina	6.	Pytlíková	Mirka	6.	Šanovcová	Andrea
7.	Škvařilová	Jana	7.	Šanovcová	Andrea	7.	Šimáková	Kateřina
8.	Škvorová	Gabriela	8.	Šimáková	Kateřina	8.	Škvorová	Gabriela
9.	Šmídová	Lenka	9.	Škvařilová	Jana	9.	Šmídová	Lenka
10.	Vojtková	Blanka	10.	Škvorová	Gabriela	10.	Šorfová	Iva
11.	Vraná	Mirka	11.	Šorfová	Iva	11.	Vraná	Mirka
12.			12.	Vraná	Mirka	12.		

Rok 2006			Rok 2007			Rok 2008		
Počet	Příjmení	Jméno	Počet	Příjmení	Jméno	Počet	Příjmení	Jméno
1.	Dvořáková	Michaela	1.	Dvořáková	Michaela	1.	Dvořáková	Michaela
2.	Funková	Andrea	2.	Funková	Andrea	2.	Fousková	Nikola
3.	Hintnausová	Jana	3.	Kašičková	Rosina	3.	Funková	Andrea
4.	Kašičková	Rosina	4.	Macichová	Daniela	4.	Macichová	Daniela
5.	Macichová	Daniela	5.	Šanovcová	Andrea	5.	Procházková	Romana
6.	Pytlíková	Mirka	6.	Šimáková	Kateřina	6.	Šanovcová	Andrea
7.	Šanovcová	Andrea	7.	Škvorová	Gabriela	7.	Šorfová	Iva
8.	Šimáková	Kateřina	8.	Šmídová	Lenka	8.	Vraná	Mirka
9.	Škvorová	Gabriela	9.	Šneiderová	Jana	9.	Vybíralová	Simona
10.	Šmídová	Lenka	10.	Šorfová	Iva	10.		
11.	Šorfová	Iva	11.	Vraná	Mirka	11.		
12.	Vraná	Mirka	12.	Vybíralová	Simona	12.		

Rok 2009			Rok 2010		
Počet	Příjmení	Jméno	Počet	Příjmení	Jméno
1.	Fousková	Nikola	1.	Fousková	Nikola
2.	Funková	Andrea	2.	Funková	Andrea
3.	Macichová	Dana	3.	Macichová	Dana
4.	Mašková	Pavčina	4.	Procházková	Romana
5.	Procházková	Romana	5.	Pytlíková	Mirka
6.	Pytlíková	Mirka	6.	Šanovcová	Andrea
7.	Šanovcová	Andrea	7.	Šneiderová	Jana
8.	Šneiderová	Jana	8.	Šorfová	Iva
9.	Šorfová	Iva	9.	Švihlová	Denisa
10.	Švihlová	Denisa	10.	Vraná	Mirka
11.	Vraná	Mirka	11.	Vybíralová	Simona
12.	Vybíralová	Simona	12.		

Zdroj: vlastní zpracování.

PŘÍLOHA 6: Kalendářní plán reprezentačního družstva žen na rok 2009.

Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20
21	21	21	21	21	21
22	22	22	22	22	22
23	23	23	23	23	23
24	24	24	24	24	24
25	25	25	25	25	25
26	26	26	26	26	26
27	27	27	27	27	27
28	28	28	28	28	28
29	29	29	29	29	29
30	30	30	30	30	30
31		31	31		31

Modrá: sústredenia , Červená: súťaže ,

Zdroj: Ivan Hoško.

PŘÍLOHA 7: Soubor článků do novin, časopisů a na internet.

ČLÁNEK 1

Obr. 1: Parašutista na padáku.

Zdroj: organizátoři MR 2007 – Prievidza, Slovensko.

PARAŠUTISMUS

Parašutismus je adrenalinový sport patřící do skupiny sportů leteckých.

Letecké sporty u nás sdružuje Aeroklub České republiky (zkr. AeČR). V České republice patří parašutismus k oblíbeným sportům a stává se vyhledávaným adrenalinovým zážitkem. Je úspěšným sportem v rámci Aeroklubu ČR, Armádnímu sportovnímu družstvu Dukly Prostějov a ženské reprezentaci.

Parašutismus je lidmi mylně zaměňován s paraglidingem. Tyto dva sporty jsou rozdílné. Při parašutismu vyskočí parašutista z letadla, padá volným pádem, následně otevře svůj padák, klesá na padáku k zemi (viz obr. 1) a přistává. Paragliding je také letecký sport, při němž se létá na padákových kluzácích a jeho základem je klouzavý let, který následuje po rozběhu s kopce.

Pokud si chcete tento sport vyzkoušet na vlastní kůži, máte několik možností. Můžete absolvovat tandemový seskok nebo se zúčastnit některého druhu parašutistického výcviku. Mezi výcviky patří základní parašutistický výcvik, AFF výcvik nebo IAFF výcvik. Výcviku AFF a IAFF předchází tandemový seskok.

Parašutisté, kteří se chtějí posléze parašutismu věnovat po závodní stránce, si mohou vybrat z několika soutěžních disciplín. Vybavení na jednotlivé parašutistické disciplíny se samozřejmě liší. Používají se rozdílné komplety padáků (různé velikosti padáků a typy), ale také různá výstroj, např. kombinézy, přilby, obuv, atd.

V současné době zahrnuje sportovní parašutismus tyto soutěžní disciplíny:

- Klasické disciplíny:
 - přesnost přistání,
 - individuální akrobacie.
- Formace za volného pádu - skupinová akrobacie (RW),
- Formace vrchlíků - CRW,
- Para-ski,
- Artistické disciplíny:
 - Free Fly,
 - Free style,
 - Sky surf
- Pilotování vrchlíku - SWOOP
- Další disciplíny:
 - Big way,
 - Sky flying,

Konkrétní popis jednotlivých druhů parašutistických výcviků, disciplín a související zajímavosti najdete v příštím článku.

Použitá literatura:

HAMMER, J. *Aeroklub ČR* [online]. C2007, poslední revize 1.3. 2007 [cit. 2009-09-14]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/>>.

SKLENKA, Miloš. *Analýza systému soutěží pořádaných Aeroklubem Falkon air Prostějov a její aplikace do organizace mistrovství Evropy a Světového poháru v parašutismu 2009*. Olomouc, 2009. 76 s. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta tělesné kultury. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.

SOTONOVÁ, Helena. *Průběh srdeční frekvence v paraglidingu v závislosti na síle větru a reliéfu krajiny*. Brno, 2006. 41 s. Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sportovních studií. Katedra sportovní edukace. Vedoucí bakalářské práce PaedDr. Miloš Lukášek, Ph.D. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/102431/fsps_b/BC-text.pdf>.

ČLÁNEK 2

ZÁKLADNÍ PARAŠUTISTICKÝ VÝCVIK

Obr. 2: Nástup do letadla.

Zdroj: archiv Iva Šorfová.

Základní parašutistický výcvik (ZV) je určen pro všechny zájemce, kteří se chtějí seznámit s parašutismem.

Je jediným parašutistickým výcvikem, při kterém z letadla vyskočíte zcela samostatně a na otevřeném padáku se sami dostanete na zem. Jediné, co tento výcvik postrádá, je volný pád. Padák je otevřen pomocí tzv. výtazného lana, ihned po výskoku z letounu.

Cvičenci základního výcviku skáčí na studentských padácích typu křídlo, které jsou větší a mají menší dopřednou rychlost. Výška seskoku je 1000 - 1200 metrů. Skáče se většinou z letounů AN-2 nebo L-60.

Na seskok je dobré vzít sportovní oděv (s dlouhými rukávy a nohavicemi), pevnou kotníkovou obuv. Některé paraškoly půjčují kombinézy a nabízejí skupinové slevy na výcvik nebo dárkové poukazy se základním výcvikem.

Chcete-li se přihlásit do výcviku, vyhledáte si parašutistickou školu (tzv. paraškolou), kterých je u nás v republice po jednotlivých letištích několik. Vyhledat vhodnou parašutistickou školu můžete na internetu, což je nejlepší a nejrychlejší způsob.

Na internetových stránkách vybrané parašutistické školy či klubu se dozvíte vše potřebné o poskytovaných druzích výcviků, podmínkách, naleznete zde kontakty a třeba online přihlášku do výcviku. Je možné zeptat se i osobně na některém z letišť, kde vám rádi řeknou vše co vás bude zajímat nebo vás odkáží na jiné letiště, kde se základní výcviky konají.

Po výběru paraškoly, zbývá jen vyplnit přihlášku k výcviku (přes internet nebo osobně na letišti) a vybrat si termín základního výcviku. Termíny výcviků si určuje každá paraškola samostatně a většinou je termínů několik, takže si vybere každý.

Pokud se rozhodnete pro tento druh výcviku musíte splnit dvě podmínky. První podmínkou je věk – ke dni seskoku vám musí být 15 let. Do věku 18 let je ještě nutný ověřený písemný souhlas obou rodičů nebo zákonných zástupců. Druhou zásadní podmínkou je lékařská prohlídka (potvrzení o zdravotní způsobilosti). Většina paraškol zajišťuje lékařské prohlídky před zahájením výcviku svým klubovým lékařem přímo na letišti nebo se můžete nechat prohlédnout svým obvodním lékařem, který formulář vyplní a ten pak

odevzdáte v parašcole. Cena lékařské prohlídky je cca 200 Kč. Formuláře pro souhlas rodičů a lékařskou prohlídku dostanete v parašutistické škole.

Základní výcvik trvá dva až čtyři dny dle vybrané paraškoly. Většinou probíhá na konci týdne a přes víkend. Přičemž teoretický a praktický výcvik trvá okolo 10 – 15 hodin. Jeden den, zpravidla neděle, je tzv. rezervním dnem na seskoky, pokud by nebylo předchozí den příznivé počasí. Cena základního výcviku s jedním seskokem je 2200 – 2500 Kč, cena výcviku se dvěma seskoky je 2900 – 3600 Kč. Další seskoky základního výcviku se dají přikoupit za 800 – 1300 Kč. V ceně výcviku je kromě jednoho nebo dvou seskoků započtena kompletní příprava na seskok, zapůjčení vybavení, pojištění odpovědnosti za škodu a certifikát o absolvování seskoku.

Základní parašutistický výcvik začíná teoretickou částí, kde jste instruktorem seznámeni s konstrukcí padáku, meteorologií, pravidly seskoku, základy provozu letiště. Budete seznámeni s teorií seskoku, tj. výskokem, řízením padáku, přistáním, činností za mimořádných situací, použitím záložního padáku a přistáním na překážky. Po teoretické části, zpravidla druhý den výcviku, následuje praktická část – pozemní příprava. Cvičí se přistávací kotouly (tzv. „parakotouly“) na náběhových lávkách, dopady z můstků, řízení padáku, mimořádné situace (v padákovém postroji v závěsu), řešení závad na hlavním padáku, způsoby použití záložního padáku. Nacvičuje se nástup do letounu, činnost na palubě letadla a vlastní výskok. Teoretická část je ukončena závěrečným písemným přezkoušením. Následující den nebo ještě ten samý den (určuje si daná parašutistická škola) se provedou samotné seskoky.

Seskok probíhá tak, že vás nejprve instruktoři ustrojí do padáku, dají vám přilbu s vysílačkou a výškoměr. Pak nastoupíte spolu s instruktorem do letounu (viz obr. 2), tam vám připevní výtažné lano, které zajišťuje to, že se padák automaticky otevře po vašem výskoku z letounu. Až vystoupáte v letadle na požadovanou výšku seskoku, dá vám instruktor povel k opuštění letounu. Pak stačí jen vyskočit, užít si ten zvláštní pocit „kroku do neznáma“ a dělat to, co jste nacvičili v průběhu výcviku. Na přilbě je umístěna vysílačka, kterou vás ze země jeden z instruktorů po dobu letu na padáku naviguje až do přistání.

Na závěr výcviku dostanete certifikát o absolvování seskoku. Po tomto kurzu můžete pokračovat dál ve výcviku. Plnit jednotlivé parašutistické kategorie, získat parašutistickou licenci FAI (mezinárodní letecké federace) a stát se plnohodnotným parašutistou.

Použitá literatura

DATAPRO SOLUTIONS, S. R. O. *Sky service* [online]. c2009, [cit. 2009-09-17]. Dostupné z: <<http://www.skyservice.cz/>>.

MUJ-SESKOK.CZ. *Kurzy parašutismu a pokračující sportovní výcvik – Základní výcvik* [online]. c2005 – 2009, [cit. 2009-09-17]. Dostupné z: <<http://www.muj-seskok.cz/sportovni-vycvik.html>>.

PARAKLUB LIBEREC. *Základní výcvik* [online]. c2005, [cit. 2009-09-18]. Dostupné z: <<http://www.paraklublbc.cz/?page=zakladni-vycvik>>.

TANDEMY KANTOR. *Kantor tandemove seskoky* [online]. c2009, [cit. 2009-09-18]. Dostupné z: <<http://www.tandemy-kantor.cz/>>.

ČLÁNEK 3

TANDEMOVÝ SESKOK

Tandemový seskok je v České republice nejvíce využívaným a nejbezpečnějším způsobem, jak zažít volný pád. Nemusíte podstupovat náročný a dlouhý výcvik. Je určen pro všechny bez rozdílu věku, kteří touží po adrenalinovém zážitku.

První pokus o seskok v tandemu se uskutečnil na Floridě v Delandě v polovině 70. let. Seskok provedl Bill Booth, ale bohužel nedopadl příliš dobře.

Obr. 3: Tandemový seskok.

Zdroj: archiv Jitka Šorfová.

Od doby, kdy se záložní padák přesunul z předního umístění na záda, vznikl prostor pro pasažéra. Roku 1977 uskutečnil Bill Booth druhý tandemový seskok s jedenáctiletým chlapcem.

Muselo se provést ještě mnoho změn na padákovém kompletu, než dostaly seskoky dnešní podobu. V Československu provedl první tandemový seskok dne 14.10.1989 Adolf Eisenhamer, tehdejší trenér Střediska vrcholového sportu v Příbrami.

Při tandemovém seskoku je pasažér (zákazník) připoután pomocí speciálního postroje ke zkušenému parašutistovi (viz obr. 3), tzv. tandemovému pilotovi. Tandem-pilot řídí celý průběh seskoku, který začíná výskokem z letadla a končí bezpečným přistáním na zem. Většina tandemových center poskytuje na tandemové seskoky dárkové poukazy nebo balíčky („plechovky“).

Při tandemovém seskoku vyskočíte ze 4000 metrů, zažijete zhruba minutový volný pád rychlostí přesahující 200 kilometrů za hodinu a asi 7 – 10 minutový let na padáku. Tandemové seskoky se u nás skáčí převážně z letounů L-410 a AN-2, MI-8. Ve všech tandemových padácích je zabudován elektronický zabezpečovací přístroj, který v případě jakékoliv komplikace automaticky otevře záložní padák.

Tandemový seskok může absolvovat každý, komu je minimálně 8 let (min. výška 120 cm). Osoby mladší 18 let s písemným souhlasem rodičů nebo zákonných zástupců. Horní věková hranice není omezena. Vaše váha by neměla překročit hranici 110 kilogramů.

K tandemovému seskoku není potřeba potvrzení o zdravotní způsobilosti. Lidé s vážnějšími zdravotními problémy by lékaře měli navštívit ze své vlastní iniciativy a svůj záměr absolvovat tandemový seskok zkontrolovat. Seskok není vhodný pro lidi trpící srdečními chorobami, těžkým mentálním postižením, epilepsií, atd.

Cena tandemových seskoků se pohybuje okolo 3600 Kč. V částce je zahrnuta letenka, půjčení kombinézy (je dobré si vzít s sebou sportovní obuv), brýlí, eventuálně rukavic, šátku na hlavu a samozřejmě práce a letenka tandem – pilota. Chcete-li mít na památku ze seskoku video na DVD a fotografie připlatíte cca 1900 Kč k základní částce 3600 Kč. Platíte práci a letenku kameramana. Některá tandemová centra poskytují slevy pro skupiny, studenty a seniory.

Před tandemovým seskokem si domluvíte nejlépe po telefonu (po vyhledání vhodného tandemového centra) termín seskoku. V den seskoku je dobré dostavit se na letiště alespoň 45 minut před seskokem. Po příjezdu se ohlásíte v kanceláři (manifestu), vyplníte prohlášení, že seskok provedete na vlastní nebezpečí. Budete ustrojeni do kombinézy. Tandemový pilot s vámi udělá asi 10 – 15 minutovou přípravu na seskok. Budete seznámeni s celým průběhem seskoku – činností v letadle, výskokem, volným pádem a přistáním.

Nastoupíte do letadla spolu s tandemovým pilotem a vystoupáte do 4 000 metrů. Před výskokem si vás tandem – pilot připne k sobě pomocí karabin. Následuje výskok, přibližně 50 sekund volného pádu při kterém zažijete úžasný pocit. V 1500 metrech nad terénem otevře tandemový pilot hlavní padák. Můžete si sami vyzkoušet řízení padáku. Před přistáním přebere řízení opět instruktor.

Jestliže budete okouzleni myšlenkou samostatného seskoku, můžete zkusit kurzy volného pádu IAFF, AFF nebo klasický základní parašutistický výcvik.

Použitá literatura:

FUN-TANDEM. *FUN tandem* [online]. c2009, [cit. 2009-09-20]. Dostupné z: <<http://www.funtandem.cz>>.

HRBÁČKOVÁ, K. *Sky sport* [online]. c2005 – 2007, [cit. 2009-09-20]. Dostupné z: <<http://www.skysport.cz/>>

KRÁL, T. *Jump tandem* [online]. c2006 – 2009, [cit. 2009-09-20]. Dostupné z: <<http://www.jump-tandem.cz/>>.

TANDEMY KANTOR. *Kantor tandemove seskoky* [online]. c2009, [cit. 2009-09-20]. Dostupné z: <<http://www.tandemy-kantor.cz/>>.

ČLÁNEK 4

Obr. 4: IAFF výcvik.

Zdroj: archiv Iva Šorfová.

ÚVOD DO KURZU VOLNÉHO PÁDU

IAFF (IFF)

Úvod do kurzu volného pádu - IAFF je zkratka anglického spojení Introduction to Accelerated Free Fall.

Je určen pro ty, kteří chtějí zažít něco víc, než co přináší tandemový seskok. Vhodný je také pro ty, kteří jsou na vážkách, zda absolvovat kurz AFF a věnovat se dále parašutismu. Při výcviku zažijete zhruba 50 sekundový volný pád za asistence dvou zkušených instruktorů. Jedná se v podstatě o úvodní seskok kurzu AFF. Pokud se rozhodnete pokračovat výcvikem AFF, můžete na něj plynule navázat, seskok z kurzu IAFF vám bude započítán a kurz AFF tak začnete druhou úlohou (seskokem). Cena tohoto seskoku je odečtena od celkové sumy kurzu AFF.

Před kurzem by jste měli mít skočený jeden tandemový seskok, což doložíte videozáznamem nebo čestným prohlášením. Tandemový seskok můžete splnit i v rámci výcviku. Délka kurzu je obvykle 2 dny. Seskok se provádí z výšky 4000 metrů na padáku typu křídlo, většinou z letounu L-410 Turbolet za asistence dvou kvalifikovaných instruktorů. Po otevření padáku následuje přibližně 6 – 8 minutový sestup na zem. Na kurz poskytuje většina parašutistických škol i dárkové poukazy.

Jestliže se pro tento kurz rozhodnete, musíte splnit dvě podmínky. Před prvním seskokem je nutné projít lékařskou prohlídkou – získat potvrzení o zdravotní způsobilosti. Ke dni seskoku dosáhnout věku 15 let, což je druhá podmínka. Pod 18 let věku je nutný ověřený písemný souhlas rodičů nebo zákonných zástupců. Všechny podrobnosti o výcviku se dozvíte v paraškolce, kterou si vyhledáte a vyberete například pomocí internetu.

Cena kurzu se pohybuje okolo 6000 - 7700 Kč. Částka za kurz většinou zahrnuje teoretické přednášky a pozemní přípravu, skriptu AFF, jeden seskok první úrovně kurzu AFF, zapůjčení padákové techniky a vybavení (přilba s vysílačkou, výškoměr, kombinéza, brýle), DVD a fotografie ze seskoku, práci a letenky dvou instruktorů, kteří na vás po celou dobu výcviku dohlíží a radiokomunikační podporu při sestupu na otevřeném padáku.

Průběh kurzu je následující. Skočíte tandemový seskok (nebo ho již máte skočený z dřívější doby). Při tandemovém seskoku získáte první představu o volném pádu. Absolvujete lékařskou prohlídku a intenzivní

teoretickou a pozemní přípravu, kde se naučíte základy volného pádu, řešení mimořádných situací – závad na padáku a řízení padáku.

Následuje samotný seskok (viz obr. 4). Nastoupíte do letounu spolu se dvěma instruktory a kameramanem. Při stoupání v letadle si budete užívat pohled do kraje a ve 4000 metrech se připravíte k výskoku. Při výskoku vám budou pomáhat oba instruktoři, budou vás držet ve správné poloze. Po výskoku provedete několik pohybů a vyzkoušíte si tak ovládání těla za volného pádu (instruktoři jsou stále s vámi a pomáhají vám udržovat správnou polohu). Celý průběh volného pádu bude natáčet kameraman, který vyskočí za vámi.

Po otevření padáku vámi (nebo vám pomohou instruktoři) budete řízení a kontrolováni pomocí vysílačky (instruktorem, který je na zemi) až do bezpečného přistání. Video na DVD slouží ke zhodnocení seskoku vašimi instruktory a jako památka na seskok. Po seskoku je rozhodnutí na vás, zda si vás tento sport získal a budete se mu dále věnovat.

Použitá literatura

KRÁL, T. *Jump tandem* [online]. c2006 – 2009, [cit. 2009-09-22]. Dostupné z: <<http://www.jump-tandem.cz>>.

DATAPRO SOLUTIONS, S. R. O. *Sky service* [online]. c2009, [cit. 2009-09-22]. Dostupné z: <<http://www.skyservice.cz/>>.

ČLÁNEK 5

ZRYCHLENÝ VÝCVIK VOLNÉHO PÁDU AFF

Zkratka AFF pochází z angl. názvu Accelerated Free Fall.

Výcvik volného pádu je efektivní a nejrychlejší způsob, jak proniknout do světa parašutismu.

Obr. 5: Výcvik AFF.

Zdroj: archiv Iva Šorfová.

Je určen pro všechny zájemce, kteří chtějí zažít volný pád, popřípadě získat parašutistickou licenci a stát se parašutistou. Od začátku skáčete ze 4000 metrů pod dohledem dvou instruktorů (viz obr. 5). Zažíváte na vlastní kůži 50 sekundový volný pád, což při klasické metodě výcviku (základní výcvik a dále plnění osnovy), trvá mnohem déle. Tato moderní metoda výcviku získává mezi lidmi čím dál tím větší oblibu. Seskoky jsou prováděny většinou z letounu L-410 Turbolet nebo případně z vrtulníku MI-8.

Místo výcviku si vyberete například pomocí internetu, kde najdete stránky všech větších parašutistických škol. Dáte na sebe kontakt a domluvíte se na termínech. Paraškola vás bude o všem informovat. Výcvik AFF trvá 4 - 7 dní (dle počasí). Dny výcviku si můžete vybrat podle vašich možností a nemusí na sebe navazovat, ale je dobré, uskutečnit celý kurz s co nejmenšími pauzami.

Kurz je složen z jednoho tandemového seskoku (pokud jste ho již dříve někde neskočili), minimálně z 8 seskoků volným pádem a minimálně z 8 hodin důkladné teoretické a praktické pozemní přípravy. Tandemový seskok slouží k seznámení s prostředím a musíte jej absolvovat před začátkem jednotlivých úloh kurzu AFF. Student může za jeden výcvikový den vykonat maximálně 3 seskoky.

Cena zrychleného výcviku volných pádů se pohybuje okolo 36 000 – 39 000 Kč. Většinou se můžete s parašutistickou školou předem dohodnout o placení částky po částech. Složíte pouze zálohu a pak splácíte to, co doopravdy proskáčete. Jestliže z nějakého důvodu nedoskáčete celý výcvik AFF, zaplatíte pouze poměrnou část.

V ceně kurzu bývá tandemový seskok, teoretické přednášky, praktická příprava, skripta AFF, osm seskoků AFF, letenky do 4000 metrů, zapůjčení padákové techniky (padák typu křídlo se zabezpečovacím přístrojem), balení padáku, vypůjčení potřebného vybavení (přilba s vysílačkou, kombinéza, brýle, výškoměr, akustický výškoměr), radiokomunikační navádění na přistání, parašutistický záznamník, kurz balení padáku. Platíte práci dvou instruktorů, kteří na vás budou dohlížet za volného pádu při prvních třech seskocích. Později jednoho instruktora, který na vás dohlíží po dobu dalších čtyř seskoků. V ceně je také zahrnut videozáznam na DVD ze všech seskoků, který na konci kurzu dostanete jako památku.

Stejně tak, jako u základního parašutistického výcviku, tak i zde jsou dvě podmínky pro zařazení do AFF kurzu a to minimální věk 15 let (do 18 let je nutný ověřený písemný souhlas rodičů nebo zákonných zástupců) a dobrý zdravotní stav potvrzený od leteckého lékaře, tedy lékařská prohlídka. S vyhledáním vhodného lékaře pomůže daná paraškola.

Jaký je samotný průběh AFF výcviku? Skočíte si tandemový seskok, aby jste měli představu o prostředí, ve kterém se budete pohybovat. Po lékařské prohlídce podstoupíte rozsáhlou teoretickou přípravu (znalosti o zákonitostech volného pádu, řízení padáku, řešení nestandardních situací, nácvik otevírání padáku atd.) a pozemní přípravu (nácvik výskoku z letadla, zaujetí správné prsní polohy, otevření padáku, řešení závad na тренаžeru), což vás připraví na seskoky.

Potom bude následovat 8 seskoků rozdělených do jednotlivých úrovní a jeden zcela samostatný přezkušování seskok. První tři seskoky budete skákat spolu s dvěma instruktory, kteří vám budou dělat „oporu“. Budou vás držet již od výskoku, pomohou k jeho bezchybnému provedení, během volného pádu. Budou opravovat vaši polohu tak, aby byla správná, dají vám instrukce a dohlédnou na otevření vašeho padáku, případně vám padák otevřou. Po celou dobu výcviku bude vše natáčet kameraman, který vyskočí z letadla s vámi a instruktory.

Při sestupu na otevřeném padáku budete řízení vysílačkou, uslyšíte tak všechny pokyny. Při každém seskoku si budete užívat přibližně minutový volný pád. Záznam vašich seskoků na DVD slouží k tomu, aby jste si mohli každý jednotlivý seskok prohlédnout, probrat s instruktory a opravit případné chyby. Po každém seskoku následuje rozbor videa, zjištění, oprava chyb a důkladná příprava na další seskok.

Další čtyři seskoky provedete pouze s jedním instruktorem, který na vás bude při seskocích stále dohlížet. Budete si zdokonalovat prsní polohu a provádět některé manévry, například ploché otáčky. V případě, že při některém seskoku nebude dosaženo vymezeného cíle dle učebních osnov, následuje opakovací seskok pro napravení nedostatků. Závěrečný přezkušování seskok absolvujete sám.

Po kurzu AFF dostanete certifikát o absolvování (světově uznávaný), získáte parašutistickou licenci FAI. Pokud se rozhodnete pokračovat v plnění parašutistické osnovy, bude vám opět k dispozici zkušený instruktor. Většina parašutistických škol zapůjčí vybavení, případně pomůže s kompletací vlastního vybavení.

Použitá literatura

HRBÁČKOVÁ, K. *Sky sport* [online]. c2005 – 2007, [cit. 2009-09-23]. Dostupné z: <<http://www.skysport.cz/>>.

KRÁL, T. *Jump tandem* [online]. c2006 – 2009, [cit. 2009-09-23]. Dostupné z: <<http://www.jump-tandem.cz/>>.

DATAPRO SOLUTIONS, S. R. O. *Sky service* [online]. c2009, [cit. 2009-09-22]. Dostupné z: <<http://www.skyservice.cz/>>.

TANDEMY KANTOR. *Kantor tandemové seskoky* [online]. c2009, [cit. 2009-09-23]. Dostupné z: <<http://www.tandemykantor.cz/>>.

ČLÁNEK 6

PARAŠUTISTICKÉ KATEGORIE

Rozhodnete-li se věnovat parašutismu aktivně, můžete plnit úlohy parašutistické osnovy, postupně získávat příslušné kategorie a skákat na různých typech padáků (viz obr. 6).

Existuje pět základních parašutistických kategorií: „Ž“, „A“, „B“, „C“ a „D“. Parašutistům se udělují podle stupně vycvičenosti, po splnění podmínek, stanovených ve směrnici V-PARA-1. Sportovci, kteří splní veškeré podmínky a uspějí při přezkoušení, obdrží potvrzený protokol o udělení kategorie.

Obr. 6: Parašutista na rychlém padáku.

Zdroj: organizátoři MR v parašutismu 2009 – Lučenec, Slovensko.

Získanou kategorii vám zapíší do parašutistického rejstříku Aeroklubu ČR a do osobního průkazu parašutisty.

Kategorie „Ž“ označuje parašutistu – žáka, který je zařazen do některého z parašutistických výcviků, ale zatím nesplnil požadavky pro udělení kategorie „A“.

Pokud parašutista splní podmínky a přezkoušení, bude mu udělena kategorie „A“. Přezkoušení se skládá z písemného testu (teorie seskoků, znalost zákona o civilním letectví a směrnice V-PARA-1) a praktického ověření vědomostí (přezkoušení z balení padáku, znalost částí padákového kompletu). Kategorie se uděluje od věku 15 let. Podmínky pro získání kategorie jsou: minimálně absolvovat 25 seskoků volným pádem (součet časů volných pádů musí být nejméně 5 minut), alespoň 5 seskoků ve formaci (tzn. seskoky provést alespoň ještě s jedním parašutistou, se kterým za volného pádu parašutista plní osnovu spolupracuje). Provést deset seskoků s přesností přistání do 50 metrů od předem vytyčeného místa, provedení přezkušovacího seskoků (individuální seskok s předepsanou činností během 30 sekundového volného pádu, tzv. výdrž).

S kategorií „A“ může sportovec provádět seskoky volným pádem do 60 sekund, sám se vysazovat (vyskakovat z letadla), sám balit padák (podmínkou je věk 18 let). Vše samozřejmě pod přímým dohledem svého instruktora.

Po udělení kategorie „A“ může parašutista začít plnit úlohy pro získání kategorie „B“. Tato parašutistická kategorie označuje parašutistu „kvalifikovaného“ pro volné pády, které provádí stále ještě pod dohledem instruktora.

Podmínkou pro získání kategorie je věk 15 let, nejméně 50 seskoků volným pádem (součet volných pádů alespoň v trvání 30 minut), 10 seskoků ve formaci (z nich minimálně 5 trojčlenných). S kategorií „B“ může sportovec provádět pod dohledem instruktora seskoky s maximálně 60 sekundovým volným pádem a vysazovat se z letounu. Může samostatně balit hlavní padák, který používá a vykonávat funkci dozorcího doskokové plochy (tzv. DDP), což je jedna z funkcí potřebná k běžnému parašutistickému provozu. Její hlavní náplní je sledování průběhu seskoků, sledování doskokové plochy a další činnosti. Po udělení kategorie „B“ lze pokračovat plněním úloh kategorie „C“.

Kategorie „C“ označuje zkušeného parašutistu, který může provádět individuální seskoky a skupinové formace za volného pádu bez dohledu instruktora. Opravňuje k samostatnému balení hlavních padáků, k vedení nižších kategorií (pod dohledem instruktora) a výkonu funkcí dozorcího doskokové plochy a velitele výsadky. Velitel výsadky je odpovědný za chování parašutistů na palubě letadla. Pro udělení je nutno mít 200 seskoků volným pádem (součet volných pádů v trvání 60 minut), 50 seskoků ve formaci (z toho minimálně 10 čtyřčlenných). Podmínkou k udělení je dosažení věku 18 let.

Následuje kategorie „D“ se kterou může parašutista vykonávat seskoky na svou vlastní odpovědnost, dle svého rozhodnutí v jakékoliv oblasti parašutismu. Může samostatně balit hlavní padáky, vykonávat funkce

dozorčího doskokové plochy a velitele výsadky, vést nižší kategorie dle pokynů instruktora. Podmínkou je udělená kategorie „C“, 500 seskoků volným pádem (součet volných pádů v trvání 180 minut) a dovršený věk 18 let.

Pro udržení dosažené kategorie, musí parašutisté provést určitý počet seskoků od posledního prodloužení průkazu parašutisty. Platnost průkazu je dána platností lékařské prohlídky. Při přestávce v seskocích (v řádu měsíců) rozhoduje o dalších seskocích sportovce instruktor (u kategorie „A“, „B“), inspektor (u „C“, „D“).

Kromě „základních“ parašutistických kategorií existují speciální oprávnění: H – parašutista instruktor, U – parašutista učitel, I – parašutista inspektor, T- pilot tandemových padáků, AFF – instruktor zrychleného výcviku volných pádů, ŘS – řídící seskoků, BP – balič záložních padáků.

Použitá literatura

HAMMER, J. *Aeroklub ČR* [online]. c2007, [cit. 2009-09-24]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/>>.

ČLÁNEK 7

ROZDĚLENÍ SESKOKŮ, PROVOZNÍ LIMITY

Parašutistické seskoky rozdělujeme dle různých hledisek.

- Podle podmínek se seskoky dělí na: denní, noční a výškové. Výškové jsou seskoky uskutečněné z výšky nad 4000 metrů nad mořem (dělí se na denní nebo noční).
- Podle účelu mluvíme o seskocích: cvičných (dle výcvikových osnov), soutěžních, rekordních (mají za cíl ustavit nebo překonat národní, mezinárodní rekordy v seskoku padákem), propagační (k propagaci parašutismu na veřejnosti), zkušební (při zkoušení nové letecké techniky, padáků, výstroje, atd.), nouzové (pokud je ohrožen život osob na palubě letounu) a speciální.

Obr. 7: Ilustrační fotografie - seskok na rychlém padáku.

Zdroj: archiv Marián Polakovič.

- Podle počtu parašutistů lze seskoky rozdělit na: individuální, kdy při náletu letounu vyskočí pouze jeden parašutista. Skupinové a hromadné. Skupinové seskoky jsou takové, kdy při náletu letadla vyskočí více než jeden parašutista. Při hromadných seskocích vyskočí najednou parašutisté z více letadel.
- Rozdělení seskoků podle způsobu otevírání padáku:
 - ⇒ **Seskoky s automatickým otevíráním, kdy je padák otevřen výtažným lanem** (u základního parašutistického výcviku). Tyto seskoky se rozdělují na seskoky, kdy je nuceně stažen z hlavního padáku vak nebo kontejner (obal, ve kterém je padák zabalen) a na seskoky s průběžným otevíráním. Seskoky s průběžným otevíráním padáku se dělí na seskoky se stabilizací a seskoky s ručním otevíráním. Seskoky se stabilizací jsou takové, kdy je nejprve pomocí výtažného lana upoutaného k letounu, otevřen po výskoku parašutisty tzv. stabilizační padáček, který pomáhá parašutistovi držet prsní polohu. Až po volném pádu otevře parašutista sám hlavní padák vytážením ručního uvolňovače (používá se u cvičenců plnicích úlohy pro udělení kategorie „A“). Seskok s ručním otevíráním padáku znamená to, že hlavní padák otevře parašutista ručním uvolňovačem nebo vyhozením výtažného padáčku.
 - ⇒ **Seskoky s okamžitým ručním otevíráním padáku parašutistou** do tří sekund po výskoku z letadla.

- ⇒ **Seskoky se zpožděným ručním otevřením hlavního padáku parašutistou** po více jak třech sekundách po výskoku z letadla (po delším volném pádu parašutisty).

Uskutečňují se také **seskoky do vody a noční soutěžní seskoky**.

Provozní limity

Při provádění parašutistických seskoků by se měly dodržovat tzv. provozní limity. Patří k nim minimální výška otevření padáku nad terénem, maximální počet seskoků za den, maximální rychlost přízemního větru (při kterém lze seskoky vykonávat) a povinnost používat zabezpečovací přístroj, který je zabudován v padákovém obalu a v případě mimořádné situace otevře parašutistovi záložní padák. Zabezpečovacích elektronických přístrojů je na trhu několik (např. Cypres, Vigil, MPAAD).

Minimální výška otevření padáku (viz obr. 7) nad terénem pro držitele kategorie „Ž“ a „A“ při volném pádu je 800 metrů. Pro cvičence základního výcviku je stanovena minimální výška otevření padáku typu křídlo 1000 metrů. Držitelé kategorie „B“ a vyšší mají mít padák otevřený nejméně v 600 metrech nad terénem. U tandemových seskoků je minimální výška otevření hlavního padáku ve 1200 metrech nad terénem.

Maximální počet seskoků za den je u cvičenců základního výcviku omezen na 3 seskoky (mezi seskoky musí být 2 hodinová přestávka). U sportovců do splnění kategorie „A“ je předepsáno maximálně 5 seskoků denně. Parašutisté s kategoriemi ostatními mohou za den vykonat 10 seskoků.

Maximální rychlost přízemního větru při seskocích je 6 m/s u kategorie „Ž“, 9 m/s u kategorií „A“ až „D“. Sportovci kategorie „B“, „C“, „D“, kteří mají záložní padák typu křídlo mohou absolvovat seskoky při větru nejvíce 11 m/s. U nočních seskoků by neměla rychlost větru překročit 7 m/s.

Povinnost používat zabezpečovací přístroj mají sportovci s kategorií „Ž“, „A“, „B“ (kromě seskoků s automatickým otevřením padáku pomocí výtažného lana). U kategorie „C“ a vyšší rozhoduje o povinnosti používat zabezpečovací přístroj oblastní inspektor.

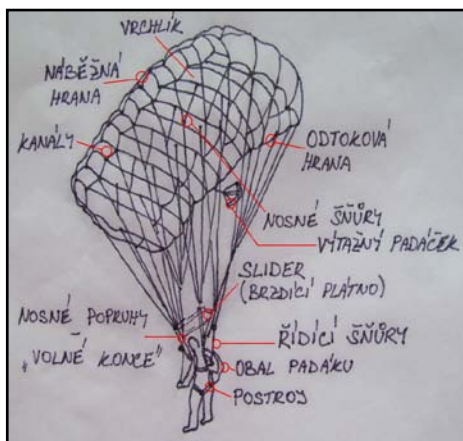
Použitá literatura:

HAMMER, J. *Aeroklub ČR* [online]. c2007, poslední revize 5.12.2001 [cit. 2009-09-24]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/>>.

ČLÁNEK 8

PARAŠUTISTICKÝ PADÁK

Žádný parašutista by se neobešel při seskocích bez padáku. Padáky musí pravidelně procházet předepsanými prohlídkami. Provozní prohlídky, provádí parašutista před balením padáku nebo před seskokem, má-li k tomu kvalifikaci (ostatní pod dohledem instruktora). Při technické prohlídce se zjišťuje stav hlavních, záložních padáků a nosného postroje s obalovým dílcem padáku. Prohlídky jsou prováděny za účelem bezpečnosti. Parašutistický padák typu křídlo se skládá z mnoha částí (viz obr. 8). Největší částí padáku je vrchlík.

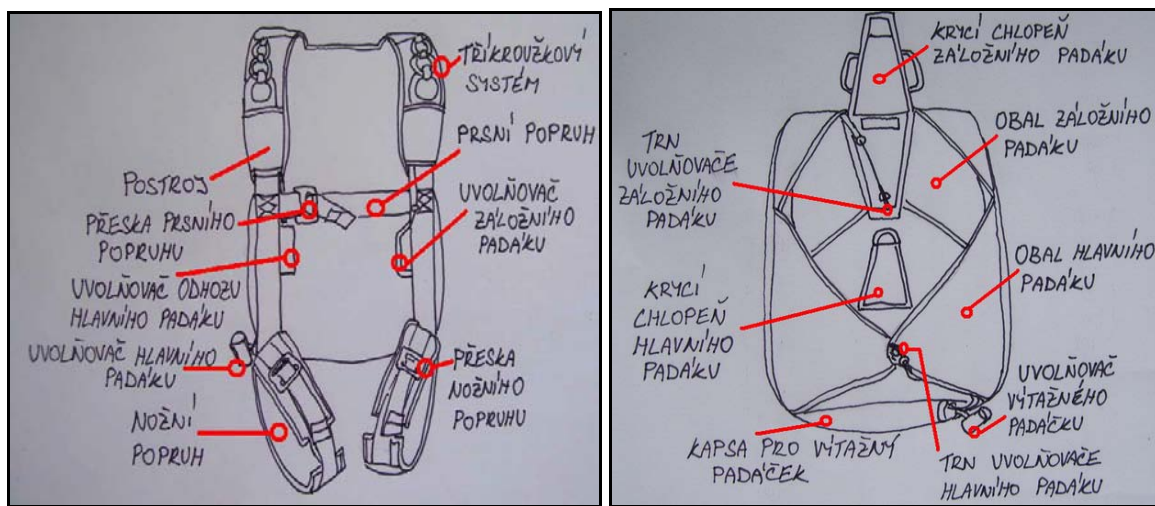
Vrchlík má tvar obdélníku, z bočního pohledu připomíná tvar křídla. Je tvořen sedmi či devíti dvoukomorovými kanály, kterými náběžnou hranou padáku proudí vzduch. Zadní strana kanálů je uzavřena. Od spodní strany vrchlíku vedou nosné šňůry, kterých je šestnáct. V horní části, blíže k vrchlíku se nosné šňůry rozdvíjejí. Na druhém konci jsou šňůry připevněny pomocí „spon“ k nosným popruhům („vajíček“ – kovové šroubovací „karabiny“ nebo soft link – velmi pevný svazek z „šňůr“).

Obr. 8: Popis parašutistického padáku.
Zdroj: vlastní zpracování.

Řídicí šňůry neboli „řidičky“ jsou šňůry pomocí kterých parašutista řídí padák. Dole jsou řidičky zakončeny řídicími kolíky nebo poutky. Když parašutista zatáhne za řídicí šňůru, deformuje se strana odtokové hrany a tím, jak se padák zpomalí se začne otáčet na příslušnou stranu.

Slider neboli brzdící dečka má obdélníkový tvar. V každém rohu je kovový kroužek, kterým prochází nosné šňůry padáku k nosným popruhům. V průběhu balení padáku se slider vytáhne až k vrchlíku. Při otevření padáku drží slider šňůry u sebe, brání jejich zamotání. Pak začne sjíždět pomalu dolů k volným koncům. To zaručí, že se padák pomaleji otevře, zmírní se tím dynamický náraz při zpomalení volného pádu.

Tříkroužkový systém vynalezl Bill Booth v 70. letech. Na volných koncích hlavního padáku jsou dva kovové kroužky. Na postroji padáku je umístěn velký kroužek a lanko odhozového systému. Kroužky se provlečou do sebe a zajistí se pomocí očka a lanka odhozu hlavního padáku. Tento mechanismus umožňuje odhoz hlavního padáku při závadě na padáku.

Obr. 9: Padákový komplet – přední strana. Obr. 10: Padákový komplet – zadní strana.
Zdroj: vlastní zpracování.

Nosný postroj s obalem padáku slouží k upevnění padáku na tělo parašutisty. Popis částí obalu a nosného postroje padáku je uveden na obrázcích 9 a 10. Na svislých popruzích se nachází uvolňovač odhozu hlavního padáku a uvolňovač pro otevření záložního padáku. Na zádech jsou umístěny oba vrchlíky. Nahoře záložní padák, pod ním hlavní padák.

Záložní padák – „záložák“ je záchranný padák, který v případě jakéhokoliv selhání hlavního padáku, dopraví parašutistu bezpečně na zem. K mechanismu otevírání záložního padáku je napojen elektronický zabezpečovací přístroj. Přístroj slouží k automatickému otevření záložního padáku v případě, že tak neučiní sám parašutista (v mimořádných situacích).

Výtažný padáček slouží parašutistovi k otevření hlavního padáku. Existuje výtažný padáček s pružinou (tzv. „gaučák“), který je zabalen pod chlopně obalu padáku a výtažný padáček bez pružiny, který se balí do kapsy umístěné na spodní straně obalu padáku. Otevření hlavního padáku pomocí výtažného padáčku bez pružiny je nejvíce používaným způsobem otevření padáku.

Použitá literatura

HAMMER, J. *Aeroklub ČR* [online]. c2007, poslední revize 5.12.2001 [cit. 2009-09-25]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/>>.

LÁN, V., URÍKOVÁ, H. *Slovník skydiverských výrazů* [online]. c2005 – 2006, [cit. 2009-09-25]. Dostupné z: <<http://www.4000.cz/slovník.html>>.

NOSEK, B. *Základní parašutistický výcvik* [online]. c2009, poslední revize 12.2. 2009 [cit. 2009-09-25]. Dostupné z: <http://www.kvparaklub.cz/dokumenty/Skripta_ZV.pdf>.

ČLÁNEK 9

ROZDĚLENÍ PADÁKŮ

Padáky se dají rozčlenit do různých skupin podle: účelu, použití, způsobu otevírání, umístění padáku na těle a tvaru vrchlíku.

Podle účelu dělíme padáky na osobní, nákladní, speciální. Osobní padáky slouží k seskoku osob (parašutistů). Pomocí nákladních padáků se shazují různé náklady, například v nepřístupných oblastech, při humanitárních akcích – léky, potraviny, atd.).

Padáky používané k jiným účelům se označují jako speciální (brzdící, stabilizační a další).

Obr. 11: Rychlý – výkonný padák.

Zdroj: organizátoři MR v parašutismu 2007 – Prievidza, Slovensko.

Dle použití se padáky dělí na cvičné, sportovní, záchranné a školní. Cvičné padáky (studentské) se používají k výcviku nováčků. Jsou spolehlivé, stabilní, mají menší dopřednou rychlost a pro začátečníky jsou celkově bezpečnější. Sportovní padáky jsou určeny pro pokročilé a zkušené parašutisty. Záchranné padáky dělíme na pilotní a záložní. Pilotní padáky slouží pilotovi letounu k záchraně života. Záložní padáky zachraňují život parašutistovi při mimořádné situaci, tzv. „závadě“ na hlavním padáku. Školní padáky jsou takové, které byly vyřazeny z provozu a používají se pouze k pozemní přípravě začínajících parašutistů, nikoliv k seskokům.

Do této skupiny můžeme zařadit padáky vlečné a bojové. Vlečných padáků se užívá při startu bezmotorových letadel pomocí vleku na laně za navijákem, ale také při vleku padáku za motorovým člunem (parasailing – vlečení osob na padáku kulatého tvaru na moři, jezeře). K seskokům výsadkových vojsk se používají padáky bojové.

Padáky rozdělujeme do tří skupin podle způsobu otevírání. Jedná se o padáky s ručním otevřením, padáky s nuceným otevřením a padáky, které jsou otevřeny pomocí přístrojů. Padák, který si parašutista otevře sám, vytažením ručního uvolňovače nebo výtažného padáčku, po výskoku z letounu, označujeme jako padáky s ručním otevřením. Padáky s nuceným otevřením se otevírají pomocí výtažného lana, které je jedním koncem upevněno v letounu a druhý konec vede k uzavíracímu „mechanismu“ padáku (používá se u padáků pro cvičence základního parašutistického výcviku, ale třeba také u „bojových“ a nákladních padáků).

Podle umístění padáku na těle rozlišujeme padáky na zádové, sedací, prsní a klínové. Zádové padáky jsou všechny cvičné, sportovní, bojové a některé záchranné padáky. Tento druh padáků je dnes používán pro sportovní parašutismus. Mají tzv. „tandemové uspořádání“, což znamená, že oba padáky (hlavní i záložní) jsou umístěny na zádech parašutisty v obalovém dílci (obal, do kterého je padák zabalen).

Existuje rovněž tzv. „klasické uspořádání“ padáku. Je to takové uspořádání, kdy je záložní padák umístěn v obalu na prsou parašutisty a hlavní padák se nachází v samostatném obalu na zádech parašutisty. Sedací padáky slouží pilotovi letadla k záchraně života. Mezi prsní a klínové (padák má osoba na svém klíně) padáky patří většina záložních padáků a záchranné padáky určené pro posádku letounu.

Nejpoužívanějšími typy padáků v současnosti, dle tvaru vrchlíku, jsou padáky typu křídlo. Padákům typu křídlo předcházely padáky kruhové, ty dnes již ustoupily. Kruhový padák je oproti padákům typu křídlo méně ovladatelný, nemá tandemové uspořádání (záložní padák je na břiše parašutisty, hlavní na zádech). Má větší pádovou rychlost (při přistání se používá parakotoul ke ztlumení dopadu). Padák typu křídlo funguje ve vzduchu jako křídlo letounu (odtud název). Tento typ padáku je snadno říditelný, je celkově lépe ovladatelnější než padák kruhový. Na těchto padácích parašutista přistává vždy proti větru.

Padáky pro sportovní parašutismus jsou uzpůsobeny požadované sportovní disciplíně. Rozlišujeme padáky „pomalé“ a rychlé neboli výkonné padáky (viz obr. 11). Padáky se od sebe liší velikostí, tvarem a mají

odlišné letové a manévrovací vlastnosti. Pomalý padák je celkově „těžší“ na řízení – reaguje pomaleji, má menší dopřednou rychlost, je větší, stabilnější. Rychlé padáky jsou dravější, určené pro zkušenější parašutisty, mají větší dopřednou rychlost, rychle reagují na změnu směru, jsou velikostně menší než pomalé padáky. Právě vysoká rychlost při přistání a špatný odhad přistávacího manévru jsou častou příčinou nehod.

Použitá literatura:

HAMMER, J. *Aeroklub ČR – V-PARA-I* [online]. c2007, poslední revize 5.12.2001 [cit. 2009-09-28]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/parasutismus-ruzne/139-predpisy-a-pravidla/>>.

NOSEK, B. Základní parašutistický výcvik [online]. c2009, poslední revize 12.2. 2009 [cit. 2009-09-28]. Dostupné z: <http://www.kvparaklub.cz/dokumenty/Skripta_ZV.pdf>.

ČLÁNEK 10

Z ČEHO SE V ČR NEJČASTĚJI SKÁČE

Parašutisté se neobejdou při provozování seskoků bez letadel. K nejvíce využívaným letadlům u nás patří AN-2, L-410 Turbolet a L-60S Brigadýr. Pro seskoky se využívá letoun SMG-92 Turbo Finist, letoun PAC 750 XL – SKW, vrtulník MI-8 a různé typy Cessen. K základním parašutistickým výcvikům jsou používají letouny AN-2 a L-60. K seskokům ze 4000 metrů letouny L-410, vrtulník MI-8, (v armádě vrtulník MI-17), „Finist“ a „Skywalker“.

Letoun AN-2

Antonov, AN-2 je jednomotorový dvouplošník ruské výroby (viz obr. 12). První prototyp tohoto letadla vzletl v roce 1947. Tyto dvouplošníky se vyráběly v Kyjevě, Polsku, Číně. Dovezeny byly i do Československa. Původně se letoun vyráběl pro zemědělské účely (k práškování polí, lesů), ale díky svým schopnostem se začal využívat i v jiných oblastech. Stal se z něj letoun výsadkový a dopravní.

Letoun je celokovový, váží cca 3,4 tuny. Křídla a ocasní plochy má potaženy plátnem. Letoun pojme dvanáct parašutistů. Osádku letounu tvoří dva piloti. Je přibližně 14 metrů dlouhý, čtyři metry vysoký, s rozpětím křídel cca 18 metrů. Je schopen letět maximální rychlostí 258 km/h. Na výsadky parašutistů se rychlost při náletu pohybuje okolo 120 km/h. Výhodou stroje je jeho krátký vzlet i z nezpevněných povrchů (trávy apod.). Piloti a parašutisté letoun přezdívají „Andula“. Optimální dostupná výška stroje 3 až 3,5 kilometrů, maximální dostupná výška 4400 metrů.

Obr. 12: Letoun AN-2.
Zdroj: archiv Iva Šorfová.

Letoun L-410 Turbolet

Velmi využívaným letounem k seskokům je L-410 Turbolet (viz obr. 13). Používá se pro výsadky parašutistů, k dopravě osob. Je jednoplošný (má pouze jeden pár křídel) hornoplošník (označení pro letoun, který má křídlo uložené na horní části trupu). Pohonná jednotka je tvořena dvěma turbovrtulovými motory.

Podvozek je zasouvateľný. Letadlo je o něco „mladší“ než Antonov. První prototyp letounu vzletl v roce 1969.

Posádku tvoří dva piloti. Turbolet uveze 18 parašutistů. Je asi o 20 centimetrů delší než „Andula“. Výška letounu je přibližně 5,8 metrů, rozpětí křídel cca 19,5 metrů. Stroj je schopen přistát na menších, neupravených letištích, plochách. Dokáže vyvinout rychlost až 335 km/h. Většina velkých letišť v ČR používá ke svým provozům právě L-410. Užívá se k seskokům ze 4000 metrů i z nižších. Do čtyř kilometrů vyletí asi za 15 minut.

Obr. 13: Letoun L-410 Turbolet.
Zdroj: archiv Oldřich Šorť st.

Letoun L-60S Brigádýr

Letoun L-60 Brigádýr (viz obr. 14) je jednomotorový celokovový hornoplošník. První prototyp letounu vzletl v roce 1953. Posádku tvoří jeden pilot a tři cestující či parašutisté. Kromě výsadků parašutistů je určen k vlečení bezmotorových letadel („aerovleky“). Podvozek letadla je pevný, nezaklápí se. Brigádýr má rozpětí křídel cca 14 m, jeho délka je 8,5 m, výška 2,7 m. Maximální rychlost, kterou letoun může vyvinout je 160 km/h.

Obr. 14: Letoun L-60 Brigádýr.
Zdroj: archiv Jitka Šorťová.

Vrtulník MI-8

MI-8 je dvoumotorový vrtulník ruské výroby (viz obr. 15). Je jedním z nejrozšířenějších vrtulníků na světě. První prototyp stroje vzletl roku 1961. Vrtulník se vyrábí dodnes a slouží přibližně v padesáti státech pro civilní a vojenské účely. Do vrtulníku může nastoupit 25 parašutistů. Při seskocích je výhodou možnost otevřené zadní části vrtulníku, tzv. „rampy“. Vrtulník je dlouhý cca 18 m, vysoký 5,6 m a jeho maximální možná rychlost je 230 km/h.

Obr. 15: Vrtulník MI-8.
Zdroj: archiv Compact SK.

Letoun PAC 750 XL SKW

Letoun PAC 750 XL – Skywalker (viz obr. 16) je jednomotorový celokovový dolnoplošník (označení letounu, který má křídlo uložené na spodní straně trupu). Je velmi „mladým“ typem letounu. Byl vyvinut ve spolupráci s parašutisty na Novém Zélandu v roce 2000. V ČR je pouze jeden letoun tohoto typu na letišti v Mostě. Za pouhých 12 minut dokáže vynést 17 parašutistů do čtyř kilometrů.

Obr. 16: Letoun PAC 750 XL – Skywalker.
Zdroj: archiv Oldřich Šorf st.

Letoun SMG-92 Turbo Finist

SMG-92 Turbo Finist (viz obr. 17) je ojedinělým letounem. Stroj kompletuje slovenská společnost v Piešťanech. Některé díly pochází z ČR (motor, vrtule, ostatní drobné součástky). Příprava výroby letounu začala v roce 2000. Letoun je jednomotorovým hornoplošníkem s pevným podvozkem. Pohání ho turbovrtulový motor s třílistou vrtulí. Posádka je tvořena minimálně jedním pilotem. Letoun uveze šest cestujících nebo deset parašutistů. Měří 9,8 m na délku. Má rozpětí křídel 14,86 m, maximální rychlost 305 km/h. Parašutisté se s ním dostanou do čtyř kilometrů za 10 minut. Výhodou je schopnost vzletu a přistání na krátkých drahách se špatným povrchem. Neslouží pouze k seskokům parašutistů, užívá se k přepravě cestujících, zemědělským účelům, k hašení požárů, leteckému výcviku, přepravě nákladu, atd.

Obr. 17: Letoun SMG-92 Turbo Finist.
Zdroj: archiv Oldřich Šorf st.

Parašutistické seskoky jsou ve světě samozřejmě prováděny z mnoha dalších typů letounů.

Použitá literatura

AEROKLUB ŠUMPERK. *L-60S Brigádýr* [online]. c2005 – 2007, [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <<http://www.aeroklub-sumperk.cz/content/view/51/73/>>.

NERTEX S. R. O. *SMG-92 Turbo Finist* [online]. c2007, poslední revize 25.10. 2007 [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <<http://www.navigation.cz/finist.htm>>.

NOVOTNÝ, D. *Flotila AeČR* [online]. c1997 – 2009, [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <<http://aeroklub.cz/letadla/flotila-aecr.html>>.

PROCHÁZKA, I. *Internetový technický magazín* [online]. c2004, poslední revize 5.11. 2006 [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <<http://www.techmag.valka.cz/>>.

SKYWALKERS. *PAC 750XL* [online]. c2005 – 2009, [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <<http://www.skywalkers.cz/cs/o-nas.html>>.

WIKIPEDIE – OTEVŘENÁ ENCYKLOPEDIE. *Wikipedie* [online]. c2009, poslední revize 5.8. 2009 [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavní_strana>.

ČLÁNEK 11

Klasické parašutistické disciplíny - část první

Obr. 18: Přesnost přistání.

Zdroj: archiv Jitka Šorfová.

Parašutismus nabízí sportovcům v současné době široký výběr zajímavých disciplín, kterým se mohou věnovat.

Klasické disciplíny patří k jedním z nich. Patří k nim přesnost přistání a individuální akrobacie. Jedná se o historicky první, nejstarší, disciplíny v parašutismu.

Bohužel, zájem o klasické disciplíny klesá. Většina lidí, kteří se začínají parašutismu věnovat, dává přednost disciplínám, které se skáčí ze čtyř kilometrů. Klasické disciplíny mají své kouzlo.

Každoročně se u nás pořádají pohárové soutěže na přesnost přistání a společná Mistrovství České a Slovenské republiky. Každé dva roky se koná Mistrovství Světa a Evropy, jsou pořádány i světové poháry v přesnosti přistání.

Disciplína přesnost přistání (viz obr. 18) je nazývána disciplínou královskou. Cílem parašutisty je po výskoku z letadla z výšky 800-1000 metrů a následném otevření padáku, trefit 2 cm střed elektronického disku, který je umístěn na molitanovém doskočišti na zemi. Závodníci skáčí po družstvech. Z jednoho náletu letadla ve výšce 800-1000m, vyskočí vždy jedno družstvo.

Družstva mohou mít tři nebo čtyři členy (při soutěžích v ČR, většinou jsou družstva čtyřčlenná) nebo 5 členů (při vrcholných soutěžích, MS, ME, Světové poháry). Každé družstvo si musí mezi sebou udělat rozestupy, aby se všichni tzv. „nesešli“ v závěrečném nájezdu a každý měl dost času pro šlápnutí na elektronický disk. Činí tak rozdílnou délkou výdrže - volného pádu (první vyskakující nejdelší výdrž, poslední otevírá padák ihned po výskoku z letadla). Rozestupy se korigují také pomocí tzv. „stáčení“. Stáčení je provádění jakési spirály pomocí stáhnutí řídicí šňůry. Výšku lze shodit i přetažením padáku. V obou případech padák rychleji klesá a utvoří se tak rozestup mezi závodníky.

Nájezd je postavení padáku proti větru (aby nedošlo k bočnímu vychýlení padáku) ve výšce 50-100 metrů nad zemí, v přiměřené vzdálenosti od doskočiště (záleží na podmínkách – vítr, termické počasí, atd.). Závodník si tak utvoří nejlepší pozici (tzv. úhel nájezdu), k závěrečnému přistání – „šlápnutí“ na

elektronický disk. Elektronický disk, má poloměr 16 centimetrů, doskočiště má průměr 5 metrů. Střed elektronického disku – tzv. „absolutní nula“, je vyznačena žlutě a má poloměr 2 centimetry (ještě nedávno 3 cm – zmenšila s ohledem časté shody závodníků v počtu nul). „Trefování“ disku se provádí patou nohy. Existuje k tomu speciálně uzpůsobená obuv - tzv. „šlapačky“, které umožňují závodníkovi přesnější zacílení.

Kdo trefí přesně dvoucentimetrovou nulu, nepřipisuje si žádný centimetr. Kdo se od středu odchýlí, zapíše si příslušný počet centimetrů, který šlápl. Nejlepším je závodník s nejmenším součtem centimetrů ze všech soutěžních seskoků. Tomu, kdo mine zcela elektronický disk, se zapisuje šestnáct centimetrů (u českých pohárových soutěží se měří pásmem do jednoho metru, nad metr se závodníkovi zapisuje 100 cm). Vítězové jsou vyhlašováni v jednotlivcích a družstvech. Bývá většinou osm závodních seskoků – kol (u velkých soutěží), u soutěží v ČR bývá šest soutěžních kol plus semifinále a finále vybraných závodníků. Na soutěžích se může skákat do síly přízemního větru nepřekračující 8 m/s.

Pro trénování závěrečného šlapání na disk se používá speciální trenažér, kterému parašutisté říkají „šlaponul“ – imituje poslední 1 - 2 metry před přistáním (zjednodušeně: parašutista se oblékne do postroje a zavěsí se na silnou gumu, která mu umožní trénovat přesné dopady na střed disku).

V příštím článku se dozvíte o druhé klasické disciplíně – individuální akrobacii a českých reprezentačních družstvech v klasických disciplínách.

Použitá literatura

EXTREMESPORT.CZ. *SKYDIVING – disciplíny* [online]. c2009, [cit. 2009-10-03]. Dostupné z: <<http://www.extremesport.cz/skydiving-discipliny.html>>.

FUN-TANDEM. *FUN tandem* [online]. c2009, [cit. 2009-10-03]. Dostupné z: <<http://www.funtandem.cz/>>.

HAMMER, J. *Aeroklub ČR* [online]. c2007, poslední revize 5.12.2001 [cit. 2009-10-03]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/>>.

STOLÍN, J. *Parašutismus – od prvopočátků po současnost* [online]. c2008, poslední revize 1.9. 2008 [cit. 2009-10-03]. Dostupné z: <<http://www.tandemservis.cz/view.php?cislocianku=2008090001>>.

ČLÁNEK 12

KLASICKÉ PARAŠUTISTICKÉ DISCIPLÍNY – ČÁST DRUHÁ

Druhou disciplínou, která se řadí ke klasickým parašutistickým disciplínám je individuální akrobacie.

Individuální akrobacie neboli styl za volného pádu („komplexy“) je disciplínou, při které se závodník snaží, po výskoku z 2200 metrů, předvést, co nejrychleji, předepsaný komplex figur za volného pádu.

Předepsanými figurami jsou otáčky o 360° a salta vzad. Existují čtyři druhy komplexů: pravý a levý komplex a tzv. kříž, který je také pravý a levý. Jedná se o různé kombinace levých a pravých otáček a dvou salt vzad. Salta se dělají vždy po dvou otáčkách. Celý komplex je složen ze čtyř otáček a dvou salt. Před soutěží je vylosováno pořadí jednotlivých druhů komplexů a před každým kolem pořadí výskoku závodníků z letounu.

Obr. 19: Přistání při disciplíně individuální akrobacie.

Zdroj: Zdroj: organizátoři MR v parašutismu 2007 – Prievidza, Slovensko.

První tři až čtyři kola jsou dána (záleží na počtu soutěžních seskoků), v posledním kole si typ komplexu volí sám závodník. Po výskoku z letounu sportovec nabírá rychlost ve střemhlavém pádu („piké“), pak přechází do tzv. „zkrácené polohy“, ve které provádí, v co nejkratším čase, předepsané figury.

Vše je od výskoku natáčeno speciální kamerou ze země. Záznam z kamery se následně hodnotí rozhodčími. Soutěžící musí být natočen čelem ke kameře. Cíl (prostor) kamery je označen tak, aby byl viditelný z letounu. Kameraman pomocí vysílačky navádí piloty letadla tak, aby byli ve správném směru a dá pokyn, aby závodník vyskočil. Po výskoku prvního závodníka udělá letoun nový nálet a vyskakuje druhý závodník v pořadí, až postupně vyskočí všichni závodníci. Při disciplíně individuální akrobacie skáčí závodníci převážně na rychlých padácích (viz obr. 19).

Bodovým hodnocením individuální akrobacie za volného pádu je čas v sekundách a setinách sekund, za který závodník komplex provedl plus trestné časy, udělené za nesprávné provedení obrátů. Čas začíná být měřen v okamžiku zahájení první otáčky soutěžícího. Trestné časy jsou uděleny například za vychýlení salta mimo směr nebo nedotočení otáček – dle stupňů přetočení se udělí časová penalizace 0,1 – 0,5 sekundy a u více nedotočených stupňů 1,5 – 1,8 sekund. Za nesprávné provedení komplexu figur nebo za vynechání či přidání figury se penalizuje také 16 sekundami. Nejlepší světoví závodníci „točí“ (provádějí) komplexy okolo 6 – 7 sekund.

V individuální akrobacii a přesnosti přistání se vyhlašují nejlepší jednotlivci každé disciplíny, nejlepší jednotlivci v kombinaci obou disciplín. Vyhlašují se družstva v přesnosti přistání a nejlepší družstva v kombinaci přesnosti přistání a individuální akrobacie.

V klasických disciplínách má ČR úspěšné reprezentanty. ASO (Armádní sportovní oddíl) Dukla Prostějov a reprezentační družstvo žen.

Mužští reprezentanti jsou vojenští zaměstnanci – sportovci. Jejich činnost je zabezpečena armádou ČR. Reprezentují ČR v obou klasických disciplínách a věnují se i disciplíně RW (spolupráci za volného pádu). Každoročně přivážejí cenné kovy z vrcholných soutěží. V klasických disciplínách patří ke světové špičce, což v letošním roce dokázali na vojenském mistrovství světa CISM titulem mistrů světa v přesnosti přistání a druhým místem v absolutním pořadí tří disciplín (přesnost přistání, individuální akrobacie, skupinová akrobacie – RW). Bohužel nejsou za tyto úžasné úspěchy dostatečně oceněni ani medializováni, což je velká škoda. Zasloužili by si určitě větší uznání.

Ženská reprezentace nemá takové podmínky. Členky reprezentace nejsou pod záštitou armády. Jsou to ryzí amatérky. Každoročně se potýkají s otázkou, zda jejich snažení v parašutistickém sportu neskončí, kvůli nedostatku finančních prostředků. Reprezentantky se věnují pouze disciplíně přesnost přistání, na individuální akrobacii jim nezbyvají finanční prostředky. Na vrcholné závody se připravují ve svém volném čase. Nejsou v armádě zaměstnány a vykonávají tedy různá jiná povolání. Musí si brát na jednotlivá soustředění několik dní ze své osobní dovolené.

Na víkendová (PÁ – NE) soustředění se sjíždí z celé republiky. Naproti tomu jaké mají podmínky v porovnání s reprezentantkami jiných států, které jsou většinou zaměstnány v armádě, jako jejich mužští kolegové, si nevedou české reprezentantky vůbec špatně. Minulý rok získaly jako amatérky mezi profesionálkami v disciplíně přesnost přistání krásné čtvrté místo na Mistrovství světa v klasických disciplínách, které se konalo ve slovenském Lučenci. Skončily tak za profesionálními družstvy z Číny, Ruska a USA.

Pro představu, ženské reprezentantky naskáčí průměrně 100 – 180 seskoků za rok (na víc nejsou peníze). Zahraniční ženské reprezentace naskáčí během roku 400 – 500 a více seskoků. České ženské reprezentaci by tak velice pomohl sponzor, s kterým by měla šanci získat stejné podmínky, jako mají zahraniční profesionálky nebo zvažení možnosti, zahrnout ženské reprezentační družstvo pod záštitu armády.

Bohužel na tento nádherný sport se trochu zapomíná, v zájmu sponzorů se ocitají spíše společensky známé sporty, které vidáme každý den v televizi. Celkově by si parašutistický sport zasloužil mnohem větší pozornost, než která je mu prokazována nyní.

Použitá literatura

EXTREMESPORT.CZ. *SKYDIVING – disciplíny* [online]. c2009, [cit. 2009-10-05]. Dostupné z: <<http://www.extremesport.cz/skydiving-discipliny.html>>.

HAMMER, J. *Aeroklub ČR* [online]. c2007, poslední revize 5.12.2001 [cit. 2009-10-05]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/>>.

SKLENKA, Miloš. *Analýza systému soutěží pořádaných Aeroklubem Falkon air Prostějov a její aplikace do organizace mistrovství Evropy a Světového poháru v parašutismu 2009*. Olomouc, 2009. 76 s. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta tělesné kultury. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.

ČLÁNEK 13

SKUPINOVÁ AKROBACIE

Obr. 20: Skupinová akrobacie.

Zdroj: archiv Jan Wantula.

Skupinová akrobacie neboli RW (relative work) je další parašutistickou disciplínou, která je mezi parašutisty v České republice velmi oblíbená, ať už v „rekreační“ formě nebo v té soutěžní.

Disciplína stále prochází vývojem, parašutisté se snaží zlepšovat práci během volného pádu.

Nejlepšími na světě jsou v této disciplíně Belgičané. U nás se této disciplíně věnuje několik týmů včetně reprezentantů z ASO Dukla Prostějov. Pravidelně se koná Mistrovství České republiky v RW a probíhá také několik závodů v rámci ESL – European skydiving league.

Skupinová akrobacie je spolupráce dvou a více parašutistů za volného pádu, kdy se družstvo snaží v časovém limitu provést, co nejvíce předepsaných obrazců – „změn“ (formací). Soutěží se většinou ve skupinách čtyřčlenných a osmičlenných. Na závodech má družstvo možnost uvést ještě jednoho náhradníka, který v případě například zranění jednoho ze závodníků, může svého kolegu v družstvu vystřídat. Cílem závodníků je bezchybně provést, co největší počet formací, které byly předem vylosovány před závodem.

Disciplína se skáče většinou z výšky okolo 3200 metrů a vyšší, podle toho, jak určí pořadatel soutěže. Formace provádí družstvo od výskoku z letounu v časovém limitu 35 sekund. Družstva mohou být i smíšená. Seskoky se provádí z různých letounů, které jsou schopny pojmout celé družstvo (družstva) i s kameramanem, který celý průběh soutěžního seskoku natáčí.

Podle tohoto natočeného záznamu se poté provádí hodnocení rozhodčími. Práce kameramana je tudíž důležitá. Hodnocení provádí delegovaní rozhodčí. Vyhrává družstvo, které za 35 sekundového volného pádu provede nejvíce přesných formací. Za každou správnou formaci je družstvu udělen jeden bod. V případě rovnosti bodů se provede rozeskok nebo pořadí určí nejvyšší či nejnižší dosažený počet bodů v jednom z kol. Po skončení soutěže a vyvěšení výsledků je dána určitá doba pro případné protesty (cca 1 hodina).

Problém u této disciplíny nastává v tom, že je k ní potřebný příslušný počet členů družstva, kteří budou mít dostatek finančních prostředků, aby spolu mohli pravidelně skákat a trénovat. Skupinová akrobacie vyvíjí na jednotlivé členy družstva značné fyzické a paměťové nároky.

Pro trénink skupinové akrobacie se kromě seskoků používá tzv. „větrný tunel“ a „vozíky“. „Vozíky“ jsou jakési dřevěné desky na kolečkách, na které si parašutisté lehnou a mohou trénovat jednotlivé změny. Větrný tunel je zařízení, které vytváří jednosměrný silný proud vzduchu, který parašutisty nadnáší a umožňuje jim nacvičovat pohyby za volného pádu. Naše týmy začaly využívat tuto tréninkovou metodu, která se ukázala být velmi dobrou, od roku 2002, zatím však pouze v zahraničí.

Vertikální větrný tunel není určen jen pro samotné parašutisty, ale také pro širokou veřejnost. Původně bylo zařízení určeno pro vojenská cvičení a pro trénink amerických astronautů. Větrné tunely se stávají vyhledávanou atrakcí, přináší totiž jedinečný zážitek. „Vznášení“ v tunelu za rychlosti proudícího vzduchu okolo 200 km/h, který vás vynese nad zem, je velmi podobný volnému pádu. U nás se simulátor volného pádu teprve staví na letišti v Kolíně. Stavba dalšího začala v Praze v Letňanech. Nejbližšími, již existujícími, větrnými tunely jsou tunely v Paříži a v anglickém Bedfordu. Pokud toužíte po nevšedním zážitku, je větrný tunel, ten pravý.

Použitá literatura

AFFCENTRUM.CZ. *Větrný tunel Bedford* [online]. c2008, [cit. 2009-10-07]. Dostupné z: <<http://affcentrum.cz/vetrny-tunel-bedford/>>.

BODYFLY.CZ. *AERODIUM* [online]. c2008, [cit. 2009-10-07]. Dostupné z: <<http://www.bodyfly.cz/>>.

EXTREMESPORT.CZ. *SKYDIVING – disciplíny* [online]. c2009, [cit. 2009-10-07]. Dostupné z: <<http://www.extremesport.cz/skydiving-discipliny.html>>.

HAMMER, J. *Aeroklub ČR* [online]. c2007, poslední revize 5.12.2001 [cit. 2009-10-05]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/>>.

SKLENKA, Miloš. *Analýza systému soutěží pořádaných Aeroklubem Falkon air Prostějov a její aplikace do organizace mistrovství Evropy a Světového poháru v parašutismu 2009*. Olomouc, 2009. 76 s. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta tělesné kultury. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.

ČLÁNEK 14

PARAŠUTISTICKÁ DISCIPLÍNA CRW

CRW neboli Canopy Relative Work je spolupráce parašutistů v průběhu klesání na otevřených padácích.

Je to disciplína při které parašutisté otevírají své padáky ihned po výskoku z letounu a v časovém limitu se snaží provést předepsané formace. Formace obsahuje tři a více parašutistů s otevřenými padáky, které jsou různě propojené uchyceními. Uchycení je způsob držení za přední šňůry nebo za přední popruhy padáku (přední volné konce). Fázi mezi dvěma formacemi se říká přechod. Sekvence je soubor bloků a formací, které jsou určeny losem. Los jednotlivých sekvencí se provádí minimálně dvě hodiny před zahájením soutěže.

Obr. 21: Disciplína CRW.

Zdroj: archiv Iva Šorfová.

Při této disciplíně nejde o volný pád, ale o řízení otevřených padáků. Disciplína CRW je poměrně riziková. Každý člen družstva by měl být vybaven parašutistickým „nožem“ (například pro případné zamotání padáků) a výškoměrem. Odehrává se ve velkých výškách. Pro diváky je tato disciplína atraktivní. U nás se jí věnuje velmi malé procento parašutistů mezi nimiž je reprezentační družstvo z Aeroklubu Krnov. Reprezentační družstvo CRW se pravidelně zúčastňuje mezinárodních soutěží. Ve světě se pořádají také rekordní seskoky v počtu zapojených parašutistů do formace.

Soutěží se ve dvoučlenných, čtyřčlenných a osmičlenných družstvech. Většinou se skáče osm soutěžních seskoků. Výška výskoku dvoučlenného družstva je cca 1850 metrů nad terénem a pracovní čas, za který předepsané formace družstvo předvádí, je 60 sekund. U čtyřčlenných družstev je výška výskoku přibližně 2500 metrů a pracovní čas 120 sekund. U osmičlenných družstev, kde se provádí rychlostní soutěž je výška 1850 metrů a pracovní čas 120 sekund. Provozní čas začíná v okamžiku, kdy dojde k prvnímu „uvolnění“ po předvedené první formaci, ať už je provedena dobře či špatně nebo 30 sekund od výskoku prvního člena družstva včetně kameramana.

Kameraman musí dodat natočený záznam rozhodčím pro hodnocení. Každý výkon sledují rozhodčí v reálném čase jednou. Na žádost některého z rozhodčích je možné druhé shlédnutí záznamu. Každý výkon je hodnocen minimálně třemi rozhodčími.

U dvoučlenných a čtyřčlenných družstev obdrží závodníci, za každou správně provedenou formaci jeden bod. Za nesprávné formace se neuděluje žádný bod, nesprávné formace nejsou penalizovány. Každá formace musí

být provedena dle ilustrací vylosované sekvence a mezi každou formací musí být provedeno úplné oddělení členů družstva od sebe. U soutěže v osmičlenné rotační soutěži se vylosuje pro každé kolo vždy jedna formace. Body za soutěžní seskok se určují podle času v sekundách a setinách sekundy, při správném dokončení dané formace, pokud je držena po dobu nejméně pěti sekund. Vítězem se stává družstvo, které má největší počet bodů.

Světovým rekordem disciplíny CRW je neuvěřitelná formace s 333 parašutisty.

Použitá literatura

EXTREMESPORT.CZ. *SKYDIVING – disciplíny* [online]. c2009, [cit. 2009-10-10]. Dostupné z: <<http://www.extremesport.cz/skydiving-discipliny.html>>.

HAMMER, J. *Aeroklub ČR* [online]. c2007, poslední revize 5.12.2001 [cit. 2009-10-10]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/>>.

SKLENKA, Miloš. Analýza systému soutěží pořádaných Aeroklubem Falkon air Prostějov a její aplikace do organizace mistrovství Evropy a Světového poháru v parašutismu 2009. Olomouc, 2009. 76 s. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta tělesné kultury. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.

ČLÁNEK 15

OSTATNÍ PARAŠUTISTICKÉ DISCIPLÍNY

Obr. 22: Paraski.

Zdroj: archiv Iva Šorfová.

Další velmi zajímavou a atraktivní parašutistickou disciplínou je paraski.

Disciplína **paraski** je kombinací sportovního parašutismu, konkrétně disciplíny přesnost přistání a sjezdového lyžování. Je to velmi pěkné zpříjemnění zimní sezóny parašutistů. Jedná se o dvě samostatné disciplíny, které se v závěru sčítají.

Disciplína se vyvinula v roce 1950 v alpských zemích. V roce 1987 se konalo v Sarajevu první Mistrovství světa v paraski. Mistrovství světa jsou pořádána v každém lichém roce. Česká republika má i v této disciplíně úspěšné reprezentanty, kteří vozí z těchto podniků cenné kovy.

Jako první se při závodech jezdí dvě kola obřího slalomu, pak následují seskoky na přesnost přistání. Družstva jsou většinou čtyřčlenná. Nejrychlejší závodník v obřím slalomu obdrží „nula“ bodů. Každý pomalejší závodník si za každých 0,32 sekundy, o které má čas pomalejší, než první závodník, připsuje jeden bod. Pro přesnost přistání platí stejná pravidla o jakých se zmiňuje předchozí článek (viz. Klasické disciplíny – část první), avšak něco je přece jiné.

Molitanové doskočiště bývá umístěno na zasněženém svahu, který musí mít sklon mezi 25 až 35 stupni, maximální přípustná rychlost přízemního větru je 6 m/s. Nastavený sklon doskočiště ztěžuje odhad závodníků v přibližovacím manévru k matraci. Horské meteorologické podmínky bývají též náročné. Kombinované skóre, z obou disciplín, je určeno přidáním součtu centimetrového bodování z přesnosti přistání k součtu bodů z obřího slalomu.

Vyhodnocují se jak jednotlivci (muži, ženy, junioři) zvlášť, dále vítězové jednotlivých disciplín a nejlepší družstva v kombinaci obou disciplín.

Artistické disciplíny

Tato skupina uměleckých parašutistických disciplín patří k těm novějším. Zahrnují disciplíny: free fly, free style a sky surf.

Free fly neboli „volné létání“ je mladou parašutistickou disciplínou. Patří k nejoblíbenějším disciplínám. Většina českých parašutistů se této disciplíně věnuje pouze jako zálibě, nikoliv jako soutěžní disciplíně. Tato disciplína se dá trénovat i samostatně, na rozdíl od skupinové akrobacie (RW). Soutěžní seskoky jsou prováděny z výšky 4000 metrů. Po dobu pracovního času, za volného pádu, musí parašutista provést předepsané figury s patřičným uměleckým dojmem. Figury se při této disciplíně provádějí jak horizontálně tak vertikálně. Sportovci se pohybují ve všech možných polohách – po hlavě dolů, v sedu atd. Vše natáčí kameraman, podle jehož záznamu je disciplína hodnocena rozhodčími. Hodnotí se i práce kameramana. Soutěží většinou dvojice. Při této disciplíně se vše odehrává ve vyšších vertikálních rychlostech, což klade nároky na použité vybavení.

Disciplína **Free style** se dá přirovnat ke „vzdušnému baletu“, je takto i označována. Soutěží jednotlivci, které natáčí kameraman. Parašutista provádí během volného ze 4000 metrů, po dobu pracovního času, sestavu určitých (gymnastických) prvků, které jsou rozhodčími hodnoceny podle technické obtížnosti provedení a uměleckého dojmu. Hodnocení se provádí podle záznamu z kamery. Kameraman je součástí týmu. Disciplíně free style se věnují převážně dívky.

Sky surf je disciplína při které parašutista vyskočí z letadla s „prknem“ (podobné tvarem snowboardu) upevněným na nohy a provádí různé sestavy pohybových prvků (obratů). Tato disciplína je jednou z nejobtížnějších. Hodnocení je prováděno rozhodčími pomocí videozáznamu kameramana, který je součástí týmu. Roli hraje opět obtížnost, provedení prvků a umělecký dojem.

SWOOP je jednou z nejnovějších disciplín, která se rychle stala velmi oblíbenou. Jedná se o co nejefektivnější přistání na padácích o malé velikosti. Posuzuje se fáze přistání parašutisty. Přistání se provádí do předem vyznačených míst. Tím, že parašutista „narychlí“ před přistáním padák a včas ho podrovná, dokáže uletět těsně nad zemí značnou vzdálenost. Přistává se také přes vodní plochy, mezi vyznačenými „bójkami“, na zemi mezi větrnými kohouty, hodnotí se i nejdelší přistání atd.

Big way neboli velké sestavy. Cílem je vytvořit co největší sestavu parašutistů za volného pádu. Parašutisté při těchto sestavách vyskakují z co nejvyšší výšky (dle počtu parašutistů), aby měli dostatek času na provedení předem určeného obrazce (formace). Seskoky se skáčí pro radost. Sestava musí být držena minimálně tři sekundy, aby byla uznána a hodnotí se pomocí záznamů od kameramanů, kteří celé snažení natáčejí (nezapojují se do sestavy).

Sky flying je začínající disciplínou. Parašutista má oblečený speciální kombinézu („wingsuit“), která má všitou látku mezi nohama a rukama. Parašutista má tak větší plochu o kterou se opírá vzduch při volném pádu – větší vztlak. Tím se dá prodloužit doba volného pádu ze 4000 metrů z 50 sekund až na dvě minuty. Kombinéza pomáhá simulovat let ptáků.

Použitá literatura

EXTREMESPORT.CZ. *SKYDIVING – disciplíny* [online]. c2009, [cit. 2009-10-12]. Dostupné z: <<http://www.extremesport.cz/skydiving-discipliny.html>>.

FUN-TANDEM. *FUN tandem* [online]. c2009, [cit. 2009-10-12]. Dostupné z: <<http://www.funtandem.cz/>>.

HAMMER, J. *Aeroklub ČR* [online]. c2007, poslední revize 5.12.2001 [cit. 2009-10-12]. Dostupné z: <<http://www.aecr.cz/parasutismus-ruzne/139-predpisy-a-pravidla/>>.

SKLENKA, Miloš. *Analýza systému soutěží pořádaných Aeroklubem Falkon air Prostějov a její aplikace do organizace mistrovství Evropy a Světového poháru v parašutismu 2009*. Olomouc, 2009. 76 s. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta tělesné kultury. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.